

DÜNDEN GÜNE

GÜNDEN YARINA

KAVGA

TEMMUZ 1991 SAYI 5

İşçi sınıfının sendikal birliği Türk-İş çatısı altında gerçekleşmiştir

R.Yürükoğlu: Hacı Bektaş-ı Veli'nin özüne sadık kalmak

İşçilerin Sesi'nin sendikal konudaki görüşlerinin ve tutumunun eleştirisi

Musa Eroğlu : “Müziğimize gön gözüyle değil can gözüyle bakalım”

**BURSA MİTİNGİ: KAVGA SESLERİ GELİYOR
FABRİKADAN ATELYEDEN**

6000 TL. (KDV dahil)

**EROL YAPICI
ADANA ÇİMENTO**

Adana Çimento'da işveren fabrika yemekhanesini ihaleye verdi. Tek bir işçi çıkartılmasını karşıyız diyen işçiler, sendika şube yönetim kuruluyula görüşerek eyleme geçtiler.

İşçiler süresiz yemek boykotuna geçerken, sendika yönetimi ve işyeri temsilcileriyle Çimse İş'e bağlı Temel Yapı'dan arkadaşlar açlık grevine başladılar. 17 Haziran'da, OYAK yönetim kurulu fabrikadayken, 800 işçi, çalışanı işi bırakarak, vardiyada olmayanı şehirden gelerek kapıya yığıldı. Çimse-İş genel sekreteri Mehmet Selçuk ve Adana şube başkanı Selahattin Uzun konuşma yaptılar. Ardından alkış eylemi yapıldı.

Adana Çimento'da yemek boykotu devam ediyor. Henüz çıkış verilen işçi olmadı. Müteahhit de yemekhaneyi işçilerin korkusundan devralmadı.

Size bir de Temel Yapı'dan söz edeyim. Buranın işçileri bizimle açlık grevine girmişlerdi. 8 aydan beri toplu sözleşme farklarını ve ücretlerini alamıyorlar. Artık işverenin bürosunu basmaya başladılar. Bayramdan sonra da işyerini işgal edecekler.

**İSMET CEBE, ÇANAKKALE
CEZAEVİ
KAVGA COŞKUSU**

Can dostlar, merhaba! KAVGA'nın yayın hayatında safını almasını kutluyorum. Çok güzel ifade edildiği gibi "Kavga'nın anahtarı doğru bilinçtir". Ve KAVGA bu bilinci veriyor.

Bursa mitingiyle ilgili olarak günlük gazetelerin her satırını okudum. İşçi sınıfı tüm ülkeye demokrasi teneffüs ettiriyor.

Gazetelerden, KAVGA'cılarının alana girişlerini de okudum. Sınıf, böyle eylem alanında tanır herkesi. Sınıfın kendisi, yanında kendi Kavgası! Herşeyiyle büyük bir coşku. Haydi gel de, buralarda dur bakalım.

Ne yapalım, kavganın coşkusunu yaşayan KAVGA'cı nerede olduğuna bakmaz. Yükselt işçinin sesini, yükselt göklere!

**BEDİR YÖLE, GAZİANTEP
CEZAEVİ
BOYLE ÖZGÜRÜZ**

Dört duvar arasındayken her yerde nasıl olunur? Olunur! Bugün ben öyleyim. Hem de bu işi, sıradan birşey gibi yapıyorum.

Geçenlerde Türk-İş'in Bursa mitingindeydim. Nazım'ın portresini onurla taşıdım. KAVGA flamasını dalgalandırdım. "İşçiler birleşin

iktidara yürüyün", "tek yol devrim" diye haykırdım.

İşte, biz böyle özgürüz. Anti-terör yasası da, burjuvazinin karşımızdaki yığınlarından başka birşey değildir.

**VAROL ÇALIŞKAN
PETKİM**

Yüksek Hakem Kurulu'nun sözleşmeyi bağlamasından sonra Petkim'de eylemin hemen bitmesi olumsuz oldu. İşveren ilk elde Petkim Yarımcı'dan 7 kişiyi, Aliğa'dan da 6 kişiyi Çanakkale'ye sürgüne gönderdi. Eylemleri yönlendiren işçi önderleri olan bu işçiler arasında, daha yeni sürgünden dönen Altan Özcan ve 6 arkadaşı var.

Bu öncü işçilerin, şube seçimlerine hazırlanıldığı bir sırada sürülmeleri, elbette raslantı değil. Petkim direnişini yaşatmış ve yaşamış olan bu işçilerin yarın sendika şube seçimini kazanmalarının önü tıkanmak isteniyor.

Gelişmeleri bu yönde tahlil eden 1500 Petkim işçisi de, 5 Haziran sabahı, sürgünleri engellemek üzere, müdürlük binasında toplanıp yürüdü, bir saat geç işbaşı yaptı. İşçilerin "sürgünler bizi yıldırılmaz" diye başlayan sloganları, kısa sürede "biz de dışarı çıkarız, hükümeti yıkarız" a dönüştü.

Bu arada, eski sendikacıardan Murat Güren'in söylediğine göre Petkim'den, 25 yılını dolduracak zaten emekliliğe sevkedileceklerin dışında, 300 civarında işçi çıkarılacakmış. Bu arkadaş, Körfez şube başkanlığı döneminde sevilen bir arkadaşdır, söyledikleri de büyük olasılıkla doğrudur. Böyle bir olay yaşatılmak istenirse, Petkim işçisi çok daha etkili eylem yapacaktır.

**SALİM EKMEKÇİOĞLU
İZMİR RABAK**

İzmit'te kurulu RABAK'ta 680 işçi çalışmaktadır. Bu işyerinde 1 Mart'ta 350 işçi işten çıkarılmış, bunun üzerine işçiler işyerini işgal etmişti. 214 işçinin daha çıkarılacağı işçinin kulağına gidince, 3 Haziran'da tüm işçiler vizite eylemine çıktılar. Atılmalar durdurulmazsa farklı eylem biçimlerine başvuracaklarını açıkladılar.

Bu durum karşısında, Otomobil-İş Kocaeli şube başkanı Necdet Ersin ise işvereni "sözünde durmamakla" suçladı. Otomobil-İş yöneticisi, en başta işverenin sözüne güvenmekle hata ettiğini hâlâ anlayamamış. Eğer onu anlamış olsaydı, bu işi sözleşmeyle garantiye alırdı. Madem o kadar devrimci sendika, tuttuğunu koparr,

sözleşme maddelerini de ona göre düzenlettirirdi. Ya da işten çıkarmalara karşı militan eylem örgütlerdi.

RABAK işçisi hem işten atılanların işlerine dönmeleri, hem de işverenin yeni tensikatlarla gitmesinin engellenmesi için eylemlerde kararlıdır.

**TEOMAN GÜLALP
KAVGA KAVGADA**

Belediye-İş üyeleri, Tansas'taki işten çıkarmalara karşı İzmir'de 9 gün açlık grevi ve çeşitli eylemler örgütlediler. İşten çıkarmalar, sendikanın Tansas'da yeni şube olarak örgütlenmeye çalıştığı bir dönemde geldi.

Önce, işten çıkartılan 5 işçi açlık grevine başladı. Greve 6 nolu şube başkanı Haşim Candan, şube yöneticileri ve bazı baştemsilciler de katıldı.

8 Haziran'da 2500'ü aşkın Belediye-İş üyesi sendika önünde buluşarak açlık grevindeki sınıf kardeşlerini ziyaret etti. Ziyaret, "işçi kıyımına son" gösterisine dönüştü. Haşim Candan, 2 nolu şube başkanı Basri Çavuşoğlu, 1 nolu şube başkanı Talat Özdemir, 4 nolu şube başkanı Hasan Kaplan işçilere konuşma yaptılar.

Haşim Candan konuşmasında birlikten, dayanışmadan söz ederek, "kavgayı artık alanlara taşıyacağız" dedi. Bu sözler büyük bir coşkuyla karşılandı. İşçiler bu eylemden sonra, anti-terör yasasına karşı açlık grevi yapan tutuklu ailelerini ziyaret ettiler.

10 Haziran günü, mesai zorunluluğu olan Tansas'ta saat 17-19 arası (ki iş yoğunluğu en fazladır) mesaiye kalmama eylemi yapıldı. Böylece işçi kıyımını protesto ve açlık greviyle dayanışma eylemleri mağazalara yansıtıldı. Mesaiye kalmayan Tansas işçileri sendikaya gelerek gösteri yapıyor, temsilciler kurulu her gün toplanarak durumu değerlendiriyordu. Eylem 9.gününde kazanımlara dönüştürülerek bitirildi.

Bu eylemler dizisinin çevrede olumlu etkisi oldu. İşçi Sağlığı Derneği, işçilerle dayanışmayı eksik etmedi. KAVGA, olanca gücüyle her gün açlık greviyle dayanışma içinde oldu.

KAVGA'cılar geceleri işçilerle birlikte kaldılar, söyleşiler yaptılar. Bursa mitinginde de KAVGA flamasıyla birlikte olan açlık grevcilerinin yanlarında tuttukları tek dergi KAVGA'ydı.

Son olarak, 17 Haziran'da İzmir'in her yerinde 30 bin dolayında işçinin yürüdüğünü haber vermek istiyoruz. Bu eylemde en çok haykırılan sloganlardan biri, "TRT onların meydanlar bizimdir" idi.

**KERİM ÇELİK
ENVER TOÇOĞLU**

İşçiler demokrasi kavgasının öncüsü, işçi sınıfının kavgası emekçi halkın umududur. Türk-İş genel mali sekreteri Enver Toçoğlu'nun 15 Haziran İzmir eyleminde yapmış olduğu konuşmadan özetleyeceğim şu bölümler, işçilerin bunun ne kadar farkında olduğunun kanıtı sayılmalıdır:

"Zengini seven, fakiri sevmediğini ikrar edenlerin devletin en üst kademelerinde bulunduğu bir ülkede işçinin, memurun, emeklinin, dul ve yetimin mutlu olması, ancak göç birliği ile mümkün olabilir...Ancak işçilerin üretimden gelen dinamik gücü ile mutluluğa ulaşılabilir.

"Onlar için milyarlık düğünler... işçinin karnı açmış umurlarında değil. Bu böyle gitmez arkadaşlar... Ülkede herşeyi üreten biziz.

Bu mücadele ekmek mücadelesidir. Bu mücadele, milletin kanını emen, teşvik kredileriyle milyarlar vuranlarla bizim mücadelemizdir.

"Hak, haklı olanın yanındadır...

Toçoğlu'nun konuşmasının bu yönleri, Türk-İş tabanının yöneticisini nasıl ilerletmekte olduğunun güzel bir örneğidir.

**DOĞAN AY
BİRKAÇ "ELEŞTİRİ"**

Türkiye'de uzun yıllardır ilk kez işçi gözyle Türkiye ve dünyayı değerlendiren KAVGA dergisine yayın hayatında başarılar dilerim.

Derginin yayın hayatına başlar başlamaz tüm dikkatleri üzerinde topladı. İlk eleştiriye Alevilik üzerine aldı. Sınıf çatışmasıyla Aleviliğin ne ilgisi varmış, Alevilik dinmiş vb.

Bu eleştiriye yapanlara şunu diyorum: Aleviler Aleviliği din olarak değerlendirmiyorlar. Osmanlı döneminde neden başkasının değil de Alevilerin başkaldırılarına öncülük ettiği üzerinde düşünülmelidir. Ezilenler Alevilerdir, isyan eden de onlardır.

Bir diğer eleştiri, KAVGA'nın "düşük düzeyli, basit" yazdığı yönünde.

Bu sözler bana iyice anlamsız geliyor. KAVGA küçük burjuvazinin organları gibi anlaşılmaz şeyler yazmıyor. Sırf muhalefet olsun diye de yazmıyor. KAVGA, işçiye hitabeden bir dergi, işçi sınıfının gerçek sorunlarıyla uğraşıyor.

**S. SALİH
NE O, NE ÖTEKİ!**

3 Haziran tarihli Milliyet'te Diyanet işleri başkan yardımcısı Hamdi Mert'in şöyle bir açıklaması vardı:

"TRT çok eşliliği ve nikahsız yaşamayı savunan Amerikan dizilerini kaldırsın."

Bu ne tutarsızlık, diyeceksiniz. Çok eşliliği kabul eden, 4 kadına kadar helal diyen Sünni İslam değil mi? İnsanları hacı-hoca duasıyla "nikahlı" sayıp "boş

ol"la erkeğe karı boşandıran, Sünni İslam değil mi? Amerikan dizilerinde gösterilen de, Marks'ın dediği gibi, "kadınların ortaklığına dayalı" burjuva ahlakıdır.

Aslında tutarsızlık yok. Dinci-gericiliğin asıl hedefi Amerikan dizileri değildir. Onların Batı düşmanlığı maskesi altında asıl karşı çıktıkları, kadınla erkeğin birbiriyle, İslamın önyargı ve karanlığından, kontrolünden, kapitalizmin kadını mal gören anlayışından uzak, gönüllü birliğe dayalı, özgürce ilişki kurmasıdır.

Bence, Diyanet İşleri'nin tutumu, özde Amerikan dizilerinin tutumundan farklı değildir.

ÖZGÜRLÜK İÇİN

Aşkları uğruna ölümü göze alanlara

Sevdalar aktı gözlerimden
Hasretini uyutabilmek için yüreğimde
Sallayıp dizlerimi
Uykumu sürdürdüm ötelere
Vardığım köylerde aradım seni,
Adını sordum
Ayak basılmamış topraklarda
Tohumunu aradım senin
Çimlendirmek için
Kanımı aktıttım sana
Sürüp uykuları ötelere
Yasını tuttum senin
Sevdalar aktı gözlerimden
Hasretini uyutabilmek için yüreğimde
Erol AZAZOĞLU, Buca Cezaevi/
Kasım 1988

ANNELER GÜNÜDÜR

Bugün anneler günüdür
Üzülme anam sen de şanslısın
Direnip de satmadığım kalemin
İşte o benim sana armağanım

Bugün anneler günüdür
Üzülme yokluğuma sakın
Yama tutmayan gömleğim
Bugün o sana benden yakın

Bugün anneler günüdür
Yokluğumun belki de son yılıdır
Halayın çek salla mendilini
Şenlendir KAVGA yerini

Ahmet DAĞ

Gölcük Tersanesi'nden bir grup işçi

**HEEY TÜRK-İŞ
MEYDANA GEL**

Çarşı pazar, dükkan dükkan
Her gün her mala zam zam zam
Heey Türk-İş meydana gel

Gün geçmiyor ki toplu sözleşme görüşmeleri çıkmaza sokulmasın.
Gün geçmiyor ki binbir eylemle elde ettiğimiz ekonomik haklarımızı sıfırlamak için binlerceimiz atılmasın işinden.
Sen ne bekliyorsun?

Türk-İş'in enflasyona, işsizliğe, işten çıkarmalara karşı sorumluluğu yok mu? Öyleyse sen ne bekliyorsun? Hem sen ne bekliyorsun?

Mahzun bir umutla, sapına kadar namuslu bir umutla da olsa, beklemek neye yarar? Avuntudan, hüzünden başka neye yarar?

Ve şunu unutma! Durmadan hak kaybeden işçi. durmadan kan kaybeden yaralıdan farkısızdır.

Öyleyse sen ne bekliyorsun? Hem sen ne bekliyorsun?

FEMİNİZM ÇIKMAZ SOKAĞI

Hayat Taçlı

Liberal burjuvazi, işçi sınıfının yükselen öfkesini bastırabil-
mek ve düzenle uzlaşık poli-
tikalar üretebilmek çabasıyla seferber
olmuştur. Sivil toplum "yaratma"
tartışmalarının yanında, "kadın kur-
tuluş hareketi" diye, ezilenlerin
kadın oldukları için kurtarılması-
na(?) yönelik "alternatif" bir hare-
ketle de ortaya dökülüyor.

Bir cinsin diğerini boyunduruk
altına alması ve sömürmesi, bu
feminist hareketin çıkış noktasını
oluşturuyor. Kadınların, soyun ana
tarafından sayılmasını ve üretim
araçları üzerindeki haklarını yitir-
leriyle yenilgiye uğramış olmaları,
tarihteki ilk sınıf çatışmasıyla üst
üste düşer.(Engels) Bu, feminist
hareketin savunduğu gibi "kadının
biyolojik yapısı gereği baskıya uğra-
dığını" değil, asıl olarak, üretim
ilişkilerinin her dönemde toplumsal
ilişkileri de belirlediğini gösterir.

Oysa "bütün kadınların kurtulu-
şuna" yönelik çözümler arayan femi-
nist hanımlar, işi toplumsal sınıfların
varlığını reddetmeye varmaktadır.
Bu dakikadan itibaren de, çaba-
ları görünüşte ne kadar ezilen
kadınlar için olursa olsun, iyi niyetli
sayılmazlar.

Feminist hareket çok geniş bir
yelpazeye dağılmaktadır. Burjuva
karakterli olmalarından başka birleş-
tikleri tek özellikleri, herbirinin,
belirledikleri (daha doğrusu çoğu
zaman belirleyemedikleri) özel so-
runlar çevresinde, küçük çaplı,
homojen guruplardan oluşmasıdır.

Bireyselliğin ön plana çıkartılma-
sı, merkezileşmenin reddi öyle uç
noktalara ulaşıyor ki, örgütsüzlük,
kişiler ya da amaçlar arasında her-
hangi bir hiyerarşinin yeniden üretil-
memesi için, beraber olmayı haklı

kılacak nedenlerin ortadan kaldırıl-
masına kadar varıyor. Bu noktadan
sonra da, "kadın hareketi ne olmalı-
dır" gibi, çokça şekle yönelik, bitip
tükenmez entelektüel gevezeliklerde
kayboluyorlar.

Bu hanımların egemen kültürün
oluşturduğu kadın imajına ve erkek-
egemen toplumun uyguladığı baskıya
somut karşı çıkış örnekleri de çok
ilginç. Öncelikle bir takım ayrıcalık-
lardan eşit pay alabilmeyi istiyorlar.
"Ayrıcalıkların yok edilmesi" ne-
dense gündeme bir türlü dahil edil-
miyor.

Her yıl yenileri açılan imam hatip
liselerinin yerine, kız meslek lisele-
rinin açılması gibi parlak fikirler
üretiyorlar. Bu önerileri, laik devlet
tartışmasında işe yarar, ama cinsel
ayrımcılığı kabul eden, düşük gelir
sahibi kesimlere - işçi sınıfına -
ayrılmış, üstelik kapitalist üretim
koşullarının bugün vardığı aşamada
ihtiyaç duyduğu kalifiye ama ucuz
eleman eksikliğini kapatmaya yönelik
bir "çözüm"dür.

Feministler eğitimde "eşit imkan-
ları" böylece sağladıktan sonra,
geriye kadınların çalışma hayatına
katılım süreci kalıyor. Kamusal alan-
da yer sahibi olmak, ekonomik
özgürlüğünü elde etmek, yalnızca
kadının özgürleşmesi için değil,
ailenin de bir şirket ortaklığı olma-
tan kurtulmasının temel şartıdır.
(Engels) Ancak bugün kadınlar için
"kamuya çıkmak" evin dışında
ikinci bir vardiya demektir. Sorun
şudur: Çalışma hakkına sahip ol-
duktan sonra bu çift vardiya nasıl
çözümlemelidir ki, çifte sömürüye
dönüşmesin?

Feminist hareket bu konuda da
tüm sığlığını ortaya koyuyor ve
"emeğimize, bedenimize, kişiliğimize
el konuyor, dayığa hayır" diyerek, sorunu aile içine taşıyor.

Daha başka somut karşı çıkışlar
mı ararsınız? Kadın bedeninin meta-
laştırılmasına tepki olarak, çıplak
erkek resimleri basan radikal femi-
nist dergiler, erkeklere ait olduğu
kabullenilen alanların basılması, fa-
hişeliğin kendini sorgulamak yerine
çeşitli düzenlemelerle devamına kat-
kı, serbest aşkın kadınlarca da uygu-
lanması ve tabii doğal olarak
erkeklerle beraber önerilen bütün
çözümlerden farklı, "kadınlar için,
kadınlarca" çözüm yollarının aran-
ması...

Her ne kadar kendilerini son on
yılın ürünü sayıyorlarsa da, (ki bir
anlamda öyledirler) bırakınız batıda-
ki 200 yıl önceki hemcinslerini,
Osmanlı tarihinde bile feminist ha-
reketlere rastlamak mümkündür. Bu-
güne kadar kadınların kurtuluşuna ne
gibi katkıları olduğu da ortadadır.

Madalyonun bir de öteki yüzü var.
İşçi kadınlar. Onlar da, örneğin ta-
İkinci Meşrutiyet yıllarından bu yana
çeşitli işçi hareketlerinde aktif görev
yapmışlar.

Yıl 1908. Kadınlar ya işçi olarak
greve katılıyor, ya da işçi kocalarını
destekliyor, onlarla dayanışma biçi-
minde bu grevlere katılıyorlar. 1
Ekim'de İzmir-Aydın demiryolunun
inşasında grevçilerle güvenlik güçle-
rinin arasındaki çatışmaya kadınlar
da katılmıştır. Silahlı çatışmadan
sonra grevçiler geri çekilmiş, kari-
ları gelip askerlere ve demiryolu
yönetimine saldırmışlardır.

Yıl 1991. Zonguldak'ta işçi sını-
fının kadınlarının kararlılığı, militan-
lığı ve örnek davranışı devrim
tarihine yeni bir sayfa ekliyor.

İşte bunlar, işçi kadınlar, yalnızca
kendi kurtuluşlarının değil, tüm
insanlığın kurtuluşunun kendi elle-
rinde olduğunu biliyorlar. Sınıf kar-
deşleriyle ayrı cephelere düşmenin
kimlerin işine yaradığını da. ●

DÜNDEN GÜNE GÜNDEN YARINA

KAVGA

■ Ayhık dergi. ■ Sahibi: Genel Ajans Ltd. Şti. adına A. Gök
■ Sorumlu yazı işleri müdürü: Süha S. Demirci. ■ Yazışma
adresi: Merkez yönetim bürosu: Ordu Caddesi, Dağarcık Sk.
No:32/24, Fatih, İstanbul. Tel: (1)521 52 62 ■ Temsilcilikler:
Ankara: Gürkan Gür, PK 216, Cebeci. ■ Antakya: Ali
Koyun, Yeşilova Mahallesi, Ümit Sokak, No:10 Serinyol.
■ İzmir: Mubammet Petekkaya, 8847 Sokak No:10, Daire 9,
Egekent, Karşıyaka. ■ İzmit: Ahmet Yılmaz, Atalar Mahal-
lesi, Şirin Sokak No:1, Körfez. ■ Kartal: Nuri Öcalan,
Atatürk Caddesi, Narlıdere Mahallesi, 1 Nolu Sokak No:10,
Maltepe. ■ Avrupa Genel Temsilciliği: Murtaza Dersimli,
P.O.Box 1822, N1 Londra, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı
temsilcilikleri: Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville
Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Neuhof Str.
13, 6 Frankfurt am Main 1. ■ Almanya-Münih: Hikmet
Yalçın, Lessing Str. 41, 8047 Karlsfeld. ■ İsviçre: Ahmet Kıs-
a, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Hollanda: Hasan
Göçerlioğlu, Putter Hock str. 16/B, Rotterdam ■ Avustralya:
Cemil Alkan, P.O.Box 106, Auburn 2144, Avustralya.
■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: AN Gra-
phics. ■ Dağıtım: GAMEDA. ■ Gönderilen yazıları yayımla-
yıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe
düzeltilme ya da kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı
geri verilmez. ■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 60 000TL, İngiltere: 15
Sterlin, Almanya: 60 DM, Fransa: 150 FF, İsviçre 50 SFr,
Amerika 40 \$ Avustralya: 40 \$ ■ Havaleler için banka hesabı:
Yapı ve Kredi Bankası, Aksaray Şb. Genel Ajans, Hesap No:
3549-3

KAVGA'NIN İÇİNDEN

6 **İŞKOLLARINDA DURUM**
Veriler sendikal birliğin Türk-
İş'te sağlandığını kanıtlıyor.
Bugün sendikalı işçilerin yüzde
80'i Türk-İş üyesidir.

8 **SAYGINLIK DOĞRULARLA
GELİR**
İşçilerin Sesi'nin sendikal
konudaki tutumunun eleştirisi.

10 **HUKUKSUZLUĞUN
HUKUKU**
Terörle Mücadele Yasası, tüm
namuslu insanları potansiyel
suçlu ilan ediyor. Ali Yıldırım
yazdı.

12 **KAVGA'NIN SÖYLEŞİSİ:
MUSA EROĞLU**
Halk müziğimizin değerli ustası
Musa Eroğlu, müzik üzerine
görüşlerini R.Yürükoğlu'na
anlattı.

16 **HACI BEKTAŞ VELİ'NİN
ÖZÜNE SADIK KALMAK**
R.Yürükoğlu'nun
Rotterdam Alevi Kültür
Derneği'nde yaptığı konuşma

18 **DOSTUNU İTEN SOL**
Cemile Çakmak
Alevilik din değil, "gericilik"
hiç değildir. Bazı sol akımların
Aleviliğe hâlâ bu tür suçlamalar
yönelmesi üzücüdür.

24 **YEŞİL BURSA KIZILA ÇALDI**
Bursa'nın gördüğü en büyük
mitingi Nazım'larıyla işçiler
yaptılar.

MELİKE AYCAN 15 HAZİRAN EYLEMİ

Toplu sözleşme
görüşmelerinden
uzlaşmazlıkla çıkılması
sonucunda İzmir'deki 47
sendika şubesinin aldığı
kararla 15 Haziran'da işçiler
eylem yaptı. Eyleme 15-20
bin dolayında işçi katıldı.
Yaklaşık 2 saat süren
eylemden sonra işçiler
fuara yürüdüler. Eylem

fuarda bitirildi.
Eylemde kadın işçilerin
aktif katılımı dikkati çekti.
Tekel fabrikasından gelen
kadın işçi arkadaşlar,
militanlıklarıyla, korteje
katılmayıp kaldırımdan
yürüyenleri kolundan tutup
eylemin içine çekmeleriyle
herkese örnek oldular.

İŞÇİ MUHABİRLERE!
Hız gereken durumlarda
haberlerinizi şu numaraya
telefonla geçebilirsiniz:
(1) 521 52 62

Terörle Mücadele Yasası: DEMİR KAFES

Çağdaş Hukukçular Derneği, "Terörle Mücadele
Yasası"nı hukuk açısından sergileyen güzel bir
çalışma hazırladı. Yasa metninin de içinde yer aldığı
çalışmanın adı, *Terörle Mücadele Yasası: DEMİR KAFES*.

Çağdaş Hukukçular Derneği'nin yedi avukatı
tarafından hazırlanan kitapta, Terörle Mücadele Yasa-
sı'nın "hukuktan başka herşey olduğu" vurgulanıyor.
Bu görüş, yasanın yürürlüğe girmesinden sonraki
uygulamalardan örneklerle destekleniyor.

Hukuk alanında kavgayı yükselten Çağdaş Hukuk-
çular Derneği'ni bu çalışmasından ötürü kutlar,
okurlarımıza, bu kitaptan edinmelerini salık veririz.

FORMU VE ABONELİK BEDELİNİ ÖDEDİĞİNİZİ BELİRTEN BELGENİN KOPYESİNİ KAVGA ADRESİNE POSTALAYINIZ.

Abone bedeli 12 sayı 6 sayı
Yurtiçi: ☐ 60 000TL ☐ 30 000TL
İngiltere: ☐ 15 Sterlin ☐ 7.5 Sterlin
Almanya: ☐ 60 DM ☐ 30 DM
Fransa: ☐ 150 FF ☐ 75 FF
İsviçre: ☐ 50 SFr ☐ 25 SFr
Amerika: ☐ 40 \$ ☐ 20 \$
Avustralya: ☐ 40 \$ ☐ 20 \$

☐ Banka havalesi ☐ Posta havalesi ☐ Nakit

İmza _____

Tarih ____/____/1991

**YURT İÇİ
ABONELER İÇİN:**
Yazışma adresi:
Ordu Caddesi,
Dağarcık Sk. No:32/24,
Fatih, İstanbul.
Tel: (1)521 52 62

Banka havalesi:
Yapı ve Kredi Bankası,
Aksaray Şb.
Genel Ajans,
Hesap No 3549-3

**YURT DIŞI
ABONELER İÇİN:**
Yazışma adresi:
Avrupa Genel Temsilciliği:
Murtaza Dersimli,
P.O.Box 1822, Londra N1,
İngiltere.
Banka havalesi:
National Westminster Bank,
Hackney Amhurst Branch
20 Amhurst Road,
London E8 1JW
Hesap: KAVGA no:15189899

Adı/Soyadı: _____
Sokak/no: _____
Şehir: _____
Ülke: _____
Posta kodu: _____
Telefon: _____

SAVULUN İŞÇİLER GELİYOR!

Türkiye tam anlamıyla kaynıyor. Toplumun tüm kesimleri ayakta, her yerden ses geliyor.

Burjuvazinin tüm kesimlerinde, sosyal demokratından Nakşibendisine kadar çekişmeler, atışmalar, fiilen kavgalar oluyor.

ANAP gidiyor. Son nefesini vermeden önce Mesut Yılmaz'ın seçilmesiyle, liberal kanadı öne çıkararak, kan bulacağı hesabını yapan ANAP, tam ortadan bölünmüştür. Eski bakanlarla yeni seçilecek olanlar birbirinin boğazındadır. En tepe bürokratların değişmesi gündeme gelmiştir.

Hükümet tüm bu kargaşa içinde bir Yetki Yasası çıkardı. Yeni yasa "mevcut kamu kurum ve kuruluşlarının birleştirilmesine, kaldırılmasına, görev, yetki ve teşkilatlarında değişiklik yapılmasına" yetki veriyor. Zaten hiçbir yasaya uymayan, anayasayı delik deşik eden ANAP hükümeti, gider ayak, kamu kuruluşlarıyla da istediği gibi oynayarak yürütmeyi elini biraz daha güçlendirmek istiyor.

Muhalefet kanadında ise, kendi iç çelişkilerinden bir türlü kurtulamayan SHP'nin kavgalı dövüşlü geçen il kongrelerinde merkezci kanadın mı Baykalcıların mı önde olduğu bir türlü saptanamıyor. Her iki taraf da "biz aldık" diyorlar. Sosyal demokrasinin diğer kanadını temsil eden Ecevit ise Özal'a yeşil ışık yakarak, muhalefete muhalefet ederek, burjuva kamptaki saflaşmaya yeni bir alternatifle çıkmayı düşünüyor.

Terörle Mücadele Yasası'na karşı tepkiler devletin kendi savcılarında bile geliyor. Savcılar yasanın maddelerine açıklık istiyorlar. Halkta ise tepki giderek büyüyor, açlık grevleri tüm Türkiye çapına yayılıyor.

163. maddenin kalkmasıyla birlikte gericilik Diyanet İşleri Bakanlığı'nın önderliğinde atağa kalktı. Dini daha sempatik gösterme daha popülarize etme ve böylece daha çok geniş kesimlere, özellikle de gençliğe yönelme çabasıyla, Kuran'ın günümüze uyarlanarak ve Türkçeleştirilerek kompüter disketlerinde dağıtımını planlanıyor. Kuran kurslarının "Kuran eğitim merkezleri" haline dönüştürülmesi ve yatılı- burslu öğrenciler alınması planlanıyor. Böylece sadece gerekçede değişiklik yaparak özünde, adını koymadan Kuran kurslarına orta-

Demokratik ve laik gelecek işçilerle gelecek! Birgül Değirmenci, Türkiye'nin içinden geçtiği kaygan zeminde emekçi yığınları demokratik ve özgür bir geleceğe götürmede başı çeken gücün işçi sınıfı olduğunu vurguluyor.

kul statüsü verme işini gerçekleştirmiş olacaklar. Avrupa'dan yayın yapacak olan Hilal-1 sonbaharda yayına başlamayı planlıyor.

Tüm bu çabalar, devlet mekanizmasının kilit noktalarına yerleşerek içten içe güçlenen bu Sünni gericiliğe karşı laiklik mücadelesini yükseltmenin aşırı önemini gösteriyor. Anadolu'da demokratik savaşımın geleceğini taşıyan Alevi topluluğuna karşı gelecek baskıların artacağını gösteriyor. Cezayir'de olanlara da bakarak bu gericilerin neler yapabileceğinden tüm ilerici demokratların büyük dersler çıkarması gerekiyor. Durum böyleyken, devrimci hareket içindeki bir örgütün, laikliği "emperyalist oyunu" olarak nitelemesi, "devlet, millet, din birdir" diyebilmesi gaflettir.

İşçi sınıfımız ve emekçi halk kesimleri, burjuva muhalefetin yürüttüğü "erken seçim" tuzağına düşmeden, gericici-dinci afyonun "yarabbi şükür" mantığına alet olmadan hak ve özgürlükleri için sokaklarda, alanlardadır.

Alanlardadır çünkü bugün hala 19 yıllık işçi olup da ayda 650 bin lira alan işçiler vardır. Oysa, Mayıs ayında mutfak masrafı bir milyonu aştı ve 1 milyon 129 bin 97 TL oldu. Biz Kavga'nın geçen sayısında da söylediğimiz gibi asgari ücret tek, genel ve net olarak 3 milyon lira olmalıdır diyoruz.

Küçük üreticilerin durumu da her

geçen yıl daha kötüye gitmektedir. Tütün üreticisinden sonra çay ve buğday üreticisi silleyi yemiştir. Saptanan taban fiyatlar resmen üreticiyi açlığa terketmek anlamına gelmektedir. Parasının ancak yarısını peşin alan diğer yarısını ise 4 ay sonra alacağı söylenen küçük üretici malını daha da düşük fiyatla tüccara peşine satmayı tercih ediyor.

Çiftçide biriken bu tepkiyi kontrol altına alabilmek için Ziraat Odaları Başkanı Osman Özbek bile "bıçak kemiğe dayandı, traktörlerimizle Ankara'ya yürüyeceğiz" demektedir. Burjuvazi bundan korkmakta ve eylemlerin rayından çıkacağı korkusuyla mitinglere izin vermemektedir. Bu arada devlet, çiftçinin devlete olan borçlarını ertelediğini söylüyor. Bunu söylerken kendi borcundan hiç söz etmiyor. Çiftçi ise devletin ona olan yaklaşık 1,5-2 trilyonluk borcunu ertelemiyor, hemen ödenmesini istiyor.

Hiçbir sendikalaşma hakkı olmayan memurlar işçi sınıfıyla birlikte eylemlere katılmaktalar. Haziran ortalarında gazeteleri işlemez hale getirdikleri telefon eylemiyle yüzde 20 gibi komik bir zam teklifi karşısında tepkilerini dile getirdiler.

Devletin polis örgütünde eylemler başladı. Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı bazı polis ekipleri telsizleriyle mandallama eylemi yaptılar. Burjuvazinin böylesi has bir örgütünde bile çatlaqların çıkması sınıf mücadelesinin

giderek nasıl derinleştiğini göstermektedir.

İşçi sınıfımız gürül gürül geliyor. 600 bin kamu işçisinin toplu sözleşmelerde uyuşmazlık nedeniyle başlattıkları eylemlere diğer alanlardan da işçiler katılıyor. Eylemsiz gün geçmiyor. Sayılar artık binlerle, on binlerle değil yüzbinlerle belirleniyor.

Eylemler tüm Türkiye'ye yayılmıştır. İşçi eylemleri İstanbul, Ankara, Manisa, Aydın, Uşak, Denizli, Muğla, Ordu, Bursa, Adana ve Malatya, Trabzon, Artvin, Eskişehir, Diyarbakır'da sokakları, miting alanlarını doldurmaktadır. Eylemler, toplu viziteye çıkma, alkışlı yürüyüş, sakal bırakma, oturma, işe geç başlama, iş yavaşlatma, işyerini terketmeme, açlık grevleri, bordro yakma gibi çok çeşitli biçimler almaktadır.

Eylemlerde atılan sloganlar işçi sınıfının bilincinin ve savaşımının siyasallaşma düzeyini gösteriyor. "İşçiler birleşin, iktidara yerleşin", "Çankaya'nın şişmani, halkın düşmanı", "Özal istifa, sonun geldi bu defa". Eylemci işçiler geçtikleri yerlerde halktan destek görüyorlar, alkışlanıyorlar.

Türk-İş'in düzenlediği Bursa mitingine 100 binin üzerinde işçi katıldı. Görün ki, "akın akın insan geliyor, ses getiriyor" diye lanse ettikleri Demirel'in "Milletin Sesi" mitinglerine, Türk-İş, çeşitli aksaklıklara rağmen bir seferde üç-dört kat fark atıyor. Bu eylem işçi sınıfımızın gücünü birliğinden aldığının en somut kanıtıdır.

İşte Türkiye içeride böyle hareketli, kaynayan bir dönem yaşıyor. Dünya ölçeğinde sosyalizmin havlu atmasıyla birlikte oluşan yeni dengelerde, kendine daha büyük bir yer elde etme çabalarında da umduğunu bulamıyor. AT'dan sonra BAB'a da girme istediği geri çevrildi. Doğu Almanya'ya yatırım yaparak AT'a bacadan girmeye çalışıyor. Ancak tüm bu emperyalistleşme çabaları hayaldir, alan kurtlar sofrasında çoktan paylaşılmıştır.

Türkiye bugün ilginç bir dönemdedir. Hem içeride hem dışarıda kaygan bir zemin üzerinde duruyor. İşçi sınıfımız ve emekçi halkımız kıran kırana yürüttüğü demokrasi savaşımıyla gerçek demokrasiyi getirecek ve mazlumun ahını çıkaracaktır. ●

*İşçi sınıfımız
gürül gürül geliyor.
Eylemsiz gün geçmiyor.
Sayılar artık
binlerle, onbinlerle
değil yüzbinlerle
belirleniyor*

Bir işçi hesap soruyor!

Değerli arkadaşlar. Ülkedeki sendikaların genel işleyişleri hakkındaki bazı izlenimlerimi aktarmak istiyorum.

Özellikle Tek Gıda-İş başta olmak üzere, Petrol-İş, Otomobil-İş, Yol-İş, Ağaç-İş gibi sendikalar, örgütlü oldukları istisnasız bütün işyerlerinde, kazanılmış hakları yaşama *geçiremiyorlar*. "Kazanılmış haklar"ın bence en önemlisi, insanın sağlığının bozulmaması için elde edilmiş haklardır.

Çalışan insanlar ne kadar çok ekonomik kazanımlar elde ederlerse etsinler, almış oldukları ücretin çokluğunun (ki bu hiç gerçekleşmiyor), işçinin ömrünün on-yirmi yıl gibi sürecini alıp götürün *çalışma ortamının* karşısında kesinlikle önemi yoktur. Ama sınıfın bu bilincinin eksik olması, yanlış bilinçlenme, günün getirdiği sömürü boyutunun çok aşırı oluşu ve işsizliğin had safhada oluşu, çalışan insanlar açısından işyerindeki sağlığı bozucu etkenlerin varlığını hep tali planda bırakmıştır.

İşçilerin bu canalcı sorunlarına duyarsızlığa, diğer yanda sendikaların yöneticileri neden oluyorlar. Onlar, özellikle işçi sağlığı kurallarını uygulamıyorlar. Uygulatılanlar da

**İstanbul Kartal'dan yazan Cemal Kartal,
işçi sağlığı alanında kazanılmış hakları
koruyamayanlardan hesap soruyor, sınıf sendikacılığını
Türk-İş çatısı altında uygulamanın mutlak
zorunluluğunu hatırlatıyor.**

işlevi bilinmeden, yalnız oksür-aksırdan ibaret bir anlayışla götürülüyor.

Yapılan bölgesel çalışmalar sonucu, bu belirttiğim sendikaların Anadolu bölgesinde örgütlü oldukları *bütün* işyerlerinde, insan sağlığını ciddi bir şekilde etkileyen meslek hastalıklarının varlığını hekim olmamıza rağmen biz işçiler tespit ettik.

Bunlar hakkında sendika yöneticileriyle görüştüğümüzde, "konunun bilincinde olduklarını" büyük bir küstahlıkla dile getiriyorlar. Hatta, konulara biraz yakın olmasak, bize konunun uzmanları olduklarını söyleyecekler! Örneğin, gıda işkolundaki sigara fabrikalarında tütün tozunun, kurşunun, boya süzücülerin vb. kimyasalların insan sağlığını etkilemediğini söyleyebiliyorlar.

Yine ağaç işkolunda birtakım yapıştırıcı, boya ve boya çözücülerinin, dahası ağaç ta-

laşının akciğer, solunum ve sindirim sisteminde hiçbir etkisinin olmadığını, bu işkolunda meslek hastalığı risklerinin olmadığını, yalnız iş kazaları olabileceğini söyleyebilen sendikacılar var. İşçi arkadaşlara şunu diyorum: Toplu iş sözleşmelerinize bu konuda eklemek zorunda olduğunuz birçok yeni maddeyi koymalı, koydurtmalısınız ve bu maddeleri mutlaka işler hale getirmelisiniz.

Eğer günümüz sendikacıları, doğru dürüst sınıf sendikacılığı yapsalar ve T.C.'nin iş yasası mevzuatında *şu anda yeralan* işçi sağlığı-işgüvenliği maddelerini uygulatsalar, gerek işkazaları gerek meslek hastalıkları yarı yarıya *azalır*. Dahası, bu konudan kesinlikle ayrı olmayan çevre sağlığında da belli oranda ilerleme olur.

Şunu hep merak etmişimdir. Bizim sendika ve konfederasyonlarımızın uluslararası işçi

örgütleriyle, konfederasyonlarıyla organik bağları var. Bu kuruluşlar milyonlarca liraya varan yardımlar yapıyorlar. Bu paralar ve parayla ölçülür şeyler; nereye ve kimlere gidiyor? Ben bugüne kadar hiçbir sendikanın "şu veya bu oranda yardım aldım" dediğini ne duydum ne de gördüm.

Buna şunun için değiniyorum. Gerek Türk-İş, Hak-İş, gerekse bağımsız sendikalar, "biz bu yasalarla burjuvaziye işçi sağlığı-işgüvenliği maddelerini uygulatamıyoruz" diyorlar. "Peki, sizin sendika olarak böyle bir çalışmanız var mı?" Yanıt tek: "Hayır!"

Bize öncülük görevlerini yerine getirseler, şimdiye kadar burjuvaziye bu alanda çoktan tokat atmış olurlar ve mutlaka her sanayi bölgesinde meslek hastalıkları hastaneleri ve meslek hastalığı enstitüleri kurdururlardı. Dahası, almış oldukları yardımlarla da birkaç ili kapsayacak enstitüler

kurabilirlerdi.

Bütün bunlar, bizim Türk-İş içinde birleşmemizi, Türk-İş'i sınıf yanlısı bir şekle dönüştürmemizi, tabi ki önemli kılıyor. Bu yapı içinde işli-işsiz dayanışmasını kurmak, tabi ki önemlidir. Emekli olmuş işçilerle dayanışmak, bu insanların işçilik geçmişlerinden dersler çıkarmak, tabi ki önemlidir.

Ama ne yazık ki, bizim sözde keskin solcularımız kapitalizmin asalaklığının ve manevra kabiliyetinin ne oranda geniş olduğunu kavrayamamış olmaları ki, Türk-İş'te birliğin, işçi sınıfının kazanımlarının hesabını yapamıyorlar.

Faşistler bu kadar rahat ve pervasızca işçi sınıfının yığın örgütleri olan sendikalarda cirit atıyorken, bizim sözde solcularımız, hâlâ Türk-Metal'de birliğe karşı çıkıyorlar. Metal işkolunda onbinlerce ilerici işçinin varlığını görünmezlikten geliyor ve bu alanı faşistlere terketmeyi kendilerine devrimcilik biliyorlar.

İşçi sınıfı emperyalizme, kapitalizme ve her türlü gericiliğe dersini verirken bunları da unutmamalıdır. Yaşasın işçi sınıfının Türk-İş'te devleşen mücadele birliği. ●

SENDİKAL HAREKETTE GÜNÜMÜZÜN GERÇEĞİ

Bugün

sendikalı işçilerin %80'i

Türk-İş, yüzde 9 küsuru Hak-İş ve gerisi de bağımsız sendikaların üyesidir. Bu, sendikal birliğin "Türk-İş'te birlik" olduğunun ifadesidir.

Bu gerçeğe karşı çıkmak neye hizmet eder?

Mercan Köklü yazıyor

Bindokuzyüz seksenaltı yılı, sendikal çalışmanın hızlanması açısından bir dönüm noktasıdır. 1986-1991 arasındaki 5 yıllık dönemde sendikal alanda ne gibi gelişmeler olduğunu ve sendikal hareketin bugün nereden durduğunu görebilmek için bir çalışma hazırladık. Sonuçlarının, burjuvazinin hazırladığı "DİSK" tuzağıyla yeniden tartışma gündemine giren "sendikal birlik" konusunda işçilere yardımcı olacağını düşünüyoruz.

Hazırladığımız tabloda (yandaki sayfa), Çalışma Bakanlığı'nın (çeşitli eksiklikler, çarpıtmalar taşıyan ama 5 yıllık bir dönem için kullanıldığında bazı eğilimleri saklamasına olanak olmayan) istatistiklerindeki verilerden ve kendi kaynaklarımızdan yararlandık. Bu yazıda, tablodan yansıyan durumların kısa ilk özetini yapacak, ilerideki sayılarda konuyu daha ayrıntılı olarak inceleyeceğiz.

İşkollarındaki işli işçi sayısındaki gelişmeler: Veriler, Ocak 1986-Ocak 1991 döneminde tüm işkollarında sigortalı ve kayıtlı işçi sayısının 3 milyondan 3 milyon 600 bin dolayına çıktığını (yüzde 17,6 büyümeye) gösteriyor. Haberleşme, hava taşımacılığı, PKL (petrol-kimya-lastik), konaklama-eğlence yerleri, kara taşımacılığı ve genel hizmet işkolları yüzde 50 dolayında, deri, basın-yayın, ticaret, ÇTC (çimento-toprak-cam) işkolları ise üçte bir ya da ona yakın oranlarda büyüdüler. Gıda, şeker, gemi inşa, demiryolu taşımacılığı, ardiye-antrepo, gazetecilik, milli savunma ve sağlık işkolları işçi sayısı açısından küçüldüler.

Sendikalaşma, sendikasıız işçiler: Tüm işkollarında 1986 Ocak'ında 1 milyon 912 bin olan sendikal işçi sayısı, yüzde 7,7'lik bir artışla, Ocak 1991'de 2 milyon 60 bine ulaştı. Ama aynı dönemde sendikasıız işçi sayısı bunun iki katı (yüzde 14,3) arttı.

Sendikalaşma oranı yüzde 63'ten (1986), yüzde 57,7'ye (1991) düştü. Buna karşılık sendikasıız işli işçilerin sayısı beş yılda 400 bin arttı, oransal olarak da yüzde 37'den yüzde 42,3'e çıktı.

İşsizlik artışını, "memur"laştırma, "sözleşmeli" yapma, taşeron işçisi kullanma gibi uygulamaları hesaba katarsak, sendikasıız işçilerin gerçek sayısının resmi olarak kabul edilenden çok daha yüksek olduğu ortaya çıkar.

Ocak 1991 itibarıyla sendikalaşma oranı en yüksek işkolları, genel hizmet (%95,9), haberleşme (%94,7), milli savunma (%94,1), gıda (%92,7), şeker (%85,6), enerji (%81,9), banka ve sigor-

ta (%81,1) işkolları olarak görünüyor. Metal, PKL, ÇTC işkollarında sendikalaşma oranı yüzde 50'nin üzerindedir.

Sendikalaşma oranı en düşük olanlar, konaklama-eğlence yerleri (%25), deri (%23,8), ticaret (%20,8), inşaat (%17,3), basın-yayın (%16,6), kara taşımacılığı (%10,9), tarım (%6,7) işkollarıdır.

Haberleşme, kara, hava taşımacılığı, genel hizmet ve inşaat işkollarında sendikalaşmada yüzde 40'ın üzerinde bir artış sağlanmıştır. Bu oranda geri-

olarak görünüyor.

Sendikasıız işçi sayısı en hızlı PKL (%176,5), banka-sigorta (%716,2) ve enerjide (%111) artıyor. Onları madencilik, ÇTC, metal, kara taşımacılığı ve genel hizmet işkolları izliyor.

Haberleşme, gıda ve milli savunmada azalma var.

Sendikal örgütlenme alanında durum: 1986-1991 döneminde sendikal hareketteki güç dağılımını

olup 19 işkolunda Türk-İş rakipsizdir. **Sendikal birlik Türk-İş'te birliktir.**

Hak-İş beş işkolunda yetkili sendikaya sahiptir ve sendikalıların yüzde 9,6'sını bünyesinde barındırmaktadır.

Bağımsız sendikalardaki sendikal işçi oranı yüzde 11'in altındadır.

TABLO: Sendika üye sayı ve oranları

	Ocak 1986	Ocak 1991
Kayıtlı işli işçi sayısı (A)	3 038 619	3 573 426
Sendikal işçi sayısı (S)	1 912 937	2 060 418
Tüm sendika sayısı	85	70
Yetkili sendika sayısı	53	42
Türk-İş üyesi (T)	1 439 037	1 637 317
T/A	%47,4	%45,8
T/S	%75,2	%79,5
Hak-İş üyesi (H)	155 135	198 467
H/A	%5,1	%5,5
H/S	%8,1	%9,6
Bağımsız ve öteki (B)	318 765	223 786
B/A	%10	%6,3
B/S	%16,6	%10,9

Sendikal rekabet: 12 Eylül 1980 öncesinde 800 kadar sendika tüm işkollarında rekabet içindeydi. Bugün Türk-İş'le başka sendikalar arasında sendikal rekabetin olduğu işkolu sayısı 9'a inmiştir. Banka-sigorta, metal, PKL, gıda, dokuma ve konaklama-eğlence yerleri işkolları bunların başlıcalarıdır. Genel hizmet, tarım, ağaç işkolları da sendikal rekabet alanlarıdır.

İlk saydığımız altı işkolunun aynı zamanda Türkiye burjuvazisinin en ihracata dönük (ve döviz kaynağı) endüstri sektörleri, finans-kapitalin atar-damarı sektörler olması rastlantı mıdır? Elbette değildir.

Burjuvazi, kendisi açısından en az sorunlu olmasını istediği bu alanlarda en yoğun sendikasıızlaştırma, işten çıkarma kampanyaları yürütüyor ve sendikal rekabeti ustaca körüklüyor. Türk-İş'e en yoğun saldırıları bu işkollarında yükseltiyor, "yeni DİSK" girişimiyle en çok bu işkollarını tehdit ediyor.

Buradan şu çıkar: Türk-İş'te sendikal birliğin en çok koılanması, en yoğun sendikalaşma kampanyasına girilmesi, işten çıkarmalara karşı en militan tepkinin gösterilmesi, sözleşme görüşmelerinde en kararlı olunması gereken işkolları, en başta bunlardır!

İşçi sınıfı devrimcisinin, tüm işçilerin görevi, yalnızca buralarda değil tüm işkollarında Türk-İş'te birliği savunmak, korumak, daha kapsamlı sendikal birliğe yönelerek onu pekiştirmektir. ●

İŞÇİLERİN %80'İ TÜRK-İŞ'TEDİR

leme kaydedilen işkolları ise (çoktan aza doğru), ardiye-antrepo, madencilik, kağıt, sağlık, banka-sigorta, şeker, basın-yayın, demiryolu taşımacılığı, metal ve ağaç işkollarıdır.

Sendikasıız işli işçi sayısının bugün en fazla olduğu işkolları tarım, inşaat, ticaret, metal, konaklama-eğlence yerleri ve dokuma işkolları, sendikasıız işçi oranının bugün en yüksek olduğu alanlar tarım (%93), kara taşımacılığı (%89,9), basın-yayın (%83,4), inşaat (%82,7), ticaret (%79,2), deri (%76,2), konaklama-eğlence yerleri (%73,2), ağaç (%65,9), deniz taşımacılığı (%58,2)

küçük tablo güzel yansıtmaktadır.

Bu dönemde, hem toplam sendika sayısının, hem de yetkili sendika sayısının azalması, sendikal birlik eğiliminin bir göstergesi olarak olumludur.

Bugün 28 işkolunda 42 yetkili sendika vardır. 16 işkolunda tek sendika (Türk-İş), 10 işkolunda ikişer, 2 işkolunda da (metal, banka-sigorta) 4'er sendika vardır. (Metalde bu sayı sonradan üçe indi.)

Türk-İş, 28 işkolunda 32 sendikasıyla beş yıl öncesine göre büyümüştür. Bugün sendikal işçilerin yüzde %80'i Türk-İş'te örgütlüdür. Tarım işkolu dışında en büyük sendikalar Türk-İş'te toplanmış

Ocak 1986 - Ocak 1991 İŞKOLLARINDA DURUM

İŞKOLU	İŞÇİ sayısı (Ocak 91)	İŞKOLU BÜYÜMESİ indeks % (1 Ocak 86=100)	SENDİKALI İŞÇİ				SENDİKASIZ İŞÇİ				adı	SENDİKALAR				
			sayısı (Ocak 91)	sendika- laşma oranı	1986-91 indeks (Ocak 86=100)	1986-91 gelişme %	sayısı (Ocak 91)	sendika- sız işçi oranı	1986-91 indeks (Ocak 86=100)	1986-91 gelişme %		konfed/ bağımsız	üye sayısı (Ocak 91)	işkolu payı %	1986-91 mutlak büyüme	işkolu göreceli büyüme
01 Tarım.(1)	118 505	115,49 15,5	101 799	85,9	122,6	22,6	16 706	14,1	66,7	-33,3	T. Orman-İş	B	65 995	55,69	%153,0	%119,0
02 Madencilik	145 090	100,93 0,9	109 194	75,3	89,3	-10,7	35 896	24,7	167,6	67,6	Tarım-İş	TÜRK-İŞ	35 804	30,21	-%30,6	-%40,0
03 Petrol, kimya, lastik	156 551	147,84 47,8	95 833	61,2	114,2	14,2	60 718	38,8	276,5	176,5	T.Maden-İş	TÜRK-İŞ	61 113	42,13	%1,0	%0,5
04 Gıda	236 719	91,37 -9,1	219 551	92,7	102,0	2,0	17 168	7,3	39,2	-60,8	Genel Maden-İş	TÜRK-İŞ	48 081	33,14	-%22,0	-%22,9
05 Şeker	43 858	99,17 -0,8	37 548	85,6	94,6	-5,4	6 310	14,4	139,1	39,1	Petrol-İş	TÜRK-İŞ	72 959	46,60	-%2,1	-%33,8
06 Dokuma	378 090	115,28 15,3	272 278	72,1	128,5	28,5	105 091	27,9	90,8	-9,2	Laspetkim-İş	B	22 874	14,61	143,4	%64,6
07 Deri	52 170	133,93 33,9	12 414	23,8	121,0	21,0	39 756	76,2	138,5	38,5	Tekgıda-İş	TÜRK-İŞ	163 892	69,23	-%11,0	-%2,6
08 Ağaç	58 861	109,59 9,6	20 057	34,1	99,5	-0,5	38 804	65,9	115,7	15,7	Özgıda-İş	H	55 659	23,51	%78,0	%95,7
09 Kağıt	26 371	103,23 3,2	15 191	57,6	90,9	-9,1	11 180	42,4	126,6	26,6	Şeker-İş	TÜRK-İŞ	37 548	85,61	-%5,4	-%4,6
10 Basın ve yayın	27 188	132,67 32,7	4 525	16,6	96,1	-3,9	22 663	83,4	143,6	43,6	Teksif	TÜRK-İŞ	217 584	57,55	%22,6	%6,3
12 Çimento-toprak cam	127 119	129,16 29,2	66 417	52,3	114,2	14,2	60 702	47,7	150,9	50,9	Öziplik-İş	H	54 694	14,46	%58,7	%37,7
13 Metal	446 901	113,22 13,2	301 133	67,4	99,3	-0,7	145 768	32,6	159,2	59,2	Deri-İş	TÜRK-İŞ	12 414	23,80	%21,0	-%9,6
14 Gemi	11 792	93,83 -6,2	7 184	60,9	103,4	3,4	4 608	39,1	81,9	-18,1	Ağaç-İş	TÜRK-İŞ	12 522	21,27	-%13,8	-%21,4
16 Elektrik-su-gaz	145 042	117,94 17,9	118 768	81,9	107,4	7,4	26 274	18,1	211,0	111,0	Özağaç-İş	H	7 422	12,61	%31,8	%20,3
15 İnşaat (3)	594 755	118,32 18,3	173 626	29,7	143,2	43,2	421 129	70,8	110,4	10,4	Selüloz-İş	TÜRK-İŞ	15 191	57,60	-%9,1	-%11,9
17 Ticaret	332 064	131,85 31,9	68 990	20,8	128,7	28,7	263 074	79,2	132,7	32,7	Basın-İş	TÜRK-İŞ	4 525	16,64	-%3,9	-%27,6
25 Otel-lokanta(4)	140 363	146,88 46,9	36 348	25,1	102,5	2,5	103 715	73,9	169,9	31,1	Çimse-İş	TÜRK-İŞ	51 066	40,17	%18,2	-%8,5
18 Kara taşımacılığı	54 505	144,47 44,5	5 499	10,9	160,0	60,0	49 006	89,9	161,8	61,8	Kristal-İş	TÜRK-İŞ	15 351	12,08	%2,4	-%20,7
19 Demiryolu taşıma.	43 546	88,59 -11,4	31 603	72,6	98,8	-1,2	11 943	27,4	69,6	-31,4	Türk Metal	TÜRK-İŞ	159 246	35,63	%33,8	%18,2
20 Deniz taşımacılığı	30 177	100,53 0,5	12 608	41,8	111,8	11,8	17 569	58,2	93,7	-6,3	Otomobil-İş	B	53 014	11,86	%4,9	-%7,3
21 Hava taşımacılığı	15 715	150,10 50,1	11 778	74,9	158,8	58,8	3 937	25,1	128,9	28,9	Özdemir-İş(*)	H	48 780	10,92	%10,9	-%2,0
22 Ardiye/antrepo.	13 024	83,94 -16,1	7 208	55,3	86,8	-13,2	5 816	44,7	80,6	-19,4	Çelik-İş(*)	B	40 093	8,97	-%17,1	-%26,8
23 Haberleşme	20 891	156,95 56,9	19 774	94,7	265,0	165,0	1 117	5,4	19,1	-80,9	Dokgemi-İş	TÜRK-İŞ	7 184	60,92	%3,4	%11,0
11 Banka ve sigorta	76 743	111,87 11,9	62 256	81,1	93,2	-6,8	14 487	18,9	816,2	716,2	Tes-İş	TÜRK-İŞ	111 483	76,86	%11,2	%5,7
24 Sağlık	29 282	99,82 -0,2	15 257	52,1	92,0	-8,0	14 025	47,9	109,9	9,9	Bes-İş(*)	B	7 285	5,02	-%52,4	-%59,6
28 Genel hizmet	200 483	144,84 44,8	192 139	95,9	144,1	44,1	8 344	4,2	163,8	63,8	Yol-İş	TÜRK-İŞ	173 626	29,70	%43,2	%21,0
27 Gazetecilik	8 043	89,45 -10,5	4 182	52,0	115,7	15,7	3 859	48,0	72,3	-27,7	Tezkoop-İş	TÜRK-İŞ	35 574	10,41	%36,9	%3,8
26 Milli savunma	39 578	98,56 -1,4	37 258	94,1	104,8	4,8	2 320	5,9	50,0	-50,0	Koop-İş	TÜRK-İŞ	34 416	10,36	%21,3	-%8,0
											Toleyis	TÜRK-İŞ	19 805	14,10	%38,8	-%5,5
											Tursan-İş	B	15 429	10,99	%49,9	%2,0
											Tümtis	TÜRK-İŞ	5 499	10,90	%60,0	%10,7
											Demiryol-İş	TÜRK-İŞ	31 603	72,57	-%1,2	%11,5
											Denizciler S.	TÜRK-İŞ	12 608	41,78	%11,8	%11,2
											Hava-İş	TÜRK-İŞ	11 778	74,95	%58,8	%5,8
											Likat-İş	TÜRK-İŞ	7 208	55,34	-%13,2	%3,4
											Haber-İş	TÜRK-İŞ	19 774	94,65	%165,0	%68,8
											Basisen	TÜRK-İŞ	32 953	42,94	%3,2	-%7,7
											Bass	TÜRK-İŞ	10 207	13,30	%34,8	%20,5
											Banksisen	B	8 952	11,66	%25,8	%12,4
											Banksis	B	10 144	13,21	-%17,9	-%26,6
											Sağlık-İş	TÜRK-İŞ	14 660	50,06	%11,1	%11,5
											Belediye-İş	TÜRK-İŞ	160 201	79,91	%48,5	%2,5
											Hizmet-İş	H	31 912	15,92	%35,2	-%6,6
											TGS	TÜRK-İŞ	4 184	52,02	%15,7	%29,3
											Harb-İş	TÜRK-İŞ	37 258	94,13	%4,8	%6,3
												TÜRK-İŞ: 1 637 317				
												HAK-İŞ: 198 467				
												BAĞIMSIZ: 223 786				
TOPLAM	3 573 426 (4)		2 060 418		%57,7											

(*) İşkolu yetkisini yitirmesi kesinleşen bağımsız Çelik-İş sendikası, geçtiğimiz ilkbaharda, Hak-İş üyesi Özdemir-İş'le birleşti. Bu katılmanın sonucunda ortaya çıkan yeni sendika Özçelik-İş adını aldı. Çalışma Bakanlığı'nın Temmuz 1991 istatistiklerinde bu adla yer alacak. Bes-İş'le ilgili rakamlar da, 1988 Ocak-1991 Ocak dönemi içindir. Bu sendika da yetkiyi yitirdi.

(1) Bakanlığın verdiği rakam gerçeğin çok altındadır. Biz Emine Engin'in *Marksizm'de İşçi Sınıfının Kapsamı ve Türkiye* kitabının 142. sayfasında yapılan hesabı temel alıyor, tarım işçilerin gerçek sayısını kabaca 1,5 milyon olarak kabul ediyoruz.

(2) İnşaat işkolunda da tarımdakine benzer bir durum söz konusudur. Burada da aynı kitabın 149. sayfasındaki değerlendirmeyi temel aldık, inşaat işkolunda gerçek işçi sayısının kabaca 1 milyon olduğunu kabul ediyoruz.

(3) 17 nolu ticaret işkoluyla 25 nolu otel/lokanta işkolu için Çalışma Bakanlığı istatistiklerinde yayınlanan rakamlar kuşkuludur. Burada, DİE'nin *Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları Ekim 1989*'dan yararlandık. Ticaret ve otel/lokanta işkollarının her ikisini de kapsayan anket verilerine göre, bu iki işkolunda kesin olarak işçi kategorisinde yer alan "ücretli/maaşlı/yevmiyeli" işçi sayısı Ekim 1989'da 707 233'tür. Demek ki, bu iki işkolundaki toplam işçi sayısı *en az 700 bin* dolayındadır. Çalışma Bakanlığı'nın verdiği sayı ise 472 427'dir. (332 064 + 140 363) Buradan yola çıkarak yapabileceğimiz kaba bir orantılamayla, ticaret işkolunda 500 bin ve otel-lokanta işkolunda da 200 bin işçi bulunduğu tahminini yapabiliriz. Bu tahmin herhalde Çalışma Bakanlığı'nın istatistiklerinden daha gerçekçidir.

(4) Bu rakam da gerçekçi değildir. Tarımda 1,5 milyon, inşaatda 1 milyon, ticaret ve otel-lokanta işkollarında 700 bin işçi çalıştığını düşünerek yaptığımız hesaplama, bize tüm işkollarında çalışan işçi sayısını en az 5 587 739 olarak veriyor. Gerçek sendikalaşma oranı da % 37,1 olarak çıkıyor.

Saygınlık doğrularla gelir

1. TÜRK-İŞ'DE BİRLİK 12 YILLIK POLİTİKAMIZDIR

Biz, işçilerin en geniş sendikal birliğinden, her işkolunda tek sendikadan, ülke çapında tek işçi konfederasyonundan, *Türk-İş'te birlikten yanayız*. Bu görüşümüzü, 12 Eylül öncesinden bu yana, *oniki yıldır savunuyoruz*.

Faşizmin çözülüşünün ardından ortaya çıkan yeni durumda, sendikal birliğe, dolayısıyla DİSK ve Türk-İş'e ilişkin tutumumuzu (1985) şöyle yineledik:

"Bugün en büyük sendikal örgüt olan Türk-İş'in üst yönetimi (...) sendikal durumu burjuvazinin çıkarları çerçevesinde tutmak, savaşımı olabildiğince ertelemek için elinden geldiğince çaballıyor. Ama aynı zamanda, yönetimi elinde tutma kaygusuyla, tabanın giderek yükselen basıncı karşısında birşeyler yapma yönünde zorlanıyor. (...)

"DİSK davası büyük bir haksızlıktır. Bu sergilenmeli ve yargılananların sendikal alan-da yeniden görev alabilmeleri garantilenmelidir.

"İstedığı sendikayı kurmak ve istediği sendikacıları göreve getirmek işçi sınıfımızın en doğal hakkıdır. Bu hak onu gaspedenlerin elinden koparılıp alınmalı, ancak DİSK'i yeniden kurma yönünde kullanılmamalıdır. DİSK'in bayraklaştırdığı *devrimci sendikal savaşım gelenekleri* Türk-İş içinde canlandırılmalı ve *Türk-İş'e egemen kılınmalıdır*." (abc)

Bu görüşümüzde bugün dünden daha ısrarlıyız, Çünkü işçiler sendikal birliği Türk-İş'te sağlamıştır. Sorun artık onu pekiştirme, burjuvazinin oyunlarına karşı koruma, militan eylemin içinde sendika-içi demokrasiyi yerleştirme sorunudur.

2. BUGÜNE KADAR FARKLI GÖRÜŞLERİ SUÇLAMADIK

Türkiye sol hareketindeki çok sayıda örgüt, hareket bizim bu görüşlerimizi ne geçmişte ne de bugün paylaşmadı. Deyim yerindeyse bu yolda "yalnız yürüdük".

Oniki yıl boyunca herkes kendi görüşüne dayanarak işine devam etti. Bu süre içinde bize ters görüş getirenlere herhangi bir "suçlamamız" olmadı. Bize sataşana yanıtını verdik. Ama hiçbir örgüt, hareket ya da kişiye hiçbir zaman "yakıştırma" yapmadık.

3. BİZE SALDIRAN İŞÇİLERİN SESİ'DİR. BİZİMKİ YANITTIR

İşçilerin Sesi, Nisan sayısında, *Metal İşkolunda Sendikal Birlik Sorunu ve Türk Metal'de Birlik* kitabına düzensiz ve görüşlerimizi çarpıtan bir "eleştiri" getirdi. Bunu, Ege'den Gürkan K. Ufuk arkadaşımız, saldırıların görüşlerinin objektif olarak ne anlama geldiğini gösteren bir yazıyla yanıtladı.

Anladığımız kadariyle, aldığı yanıt *İşçilerin Sesi*'ni gocundurmuş. Kendilerine "savaş ilan ettiğimizi" öne süren, ilkinden daha düzensiz bir yazı daha

yayınladılar.

KAVGA'nın yaptığı çarpıtmalarla dolu bir saldırıyı yanıtlamaktır, "savaş ilanı" değildir.

4. RAHATSIZLIKLARINI İZMİR DERGİLER TOPLANTISINA DA YANSITTILAR

İşçilerin Sesi'nin rahatsızlığı, sol dergiler platformunun İzmir'de yaptığı bir toplantıya da yansdı. Hatta, bazı sol dergilerden KAVGA'ya karşı imza toplamışlar. Bazı sol dergilere imzalattıkları duyuruda rahatsızlıklarını şöyle dile getiriyorlar:

"KAVGA dergisinin 4.sayısının 8. ve 9.sayfalarında, sendikal birlik sayfasında 'Sendika düşmanlarını tanıyın, *İşçilerin Sesi*'nden yanıt bekliyoruz, bunlar böcüdürler' yazılarında, *İşçilerin Sesi* gazetesine 'işçi ve sendika düşmanı, bölücüler' YAKIŞTIRMAŞI yapılmıştır.

"Gerek kullanılan üslup, gerek alıntılarla 'düşman' ilan etme mantığını 'devrimcilik' adına kullanan, *Kavga* dergisinin ideolojik tartışmadan uzak olan bu tutumunu PROTİSTO EDİYORUZ!"

5. BAKALIM ONLAR KİTABIMIZIN "ELEŞTİRİSİNDE" NASIL BİR ÜSLUP KULLANMIŞLAR

Önce, *İşçilerin Sesi*'nin *Metal İşkolunda Sendikal Birlik sorunu ve Türk Metal'de Birlik* kitabına getirdiği eleştirinin üslubuna bakalım. Eleştirilerimizi "protesto" edenlerin kendi üsluplarını görelim:

"Sayfalarından kan damlayan kitap... 'Çağdaş sendikacılık' anlayışının kırmızı kapaklısı." "Kavram kargaşasında ödüle layık mantıksızlık." "Kitle kuyrukçuluğu... Tapınma ruhu..." "... insanın ne dilinin ne de belinin kemiğinin olmaması..." "İki kardeşin kan davası diğerlerine göre daha acımasız, daha vahşi olur der eskiler. Çünkü kan(kin) güdücü karşındakine ne kadar benzediğini bilmekte ve buna bir kez daha öfkelenmektedir... Olmadık saçmalık kusmakta(dır)... " "Kendilerini işçilerin peygamberi ilan edenler... İşçiler adına işçilere rağmen mantığı 13 Eylül sabahı Selimiye önlerinde kuyruğa dizilmiş, kan davalısı kardeşleri de İngiltere yollarını tutmuşlardı." ("Bir kitap, bir anlayış", *İşçilerin Sesi*, sayı 24)

Sözcüğün gerçek anlamıyla "yakıştırma", hakaret, çamur atma kategorisine giren bu sözleri "ideolojik tartışma", "doğru üslup", "devrimci mantık" olarak görmek olanaklı değildir! KAVGA'ya karşı imza koyan dergiler önce bu üslubu değerlendirmeliydiler!

6. BÖLÜCÜLÜK YAPANA BÖLÜCÜ, DÜŞMANLIK YAPANA DÜŞMAN DENMELİ

İşçilerin Sesi, en çok bizim "işçi ve sendika düşmanı, bölücü olduklarını" söylememize kızmış. "Eleştir, sıfatlar

kullan, oportünist de, revizyonist de, ama böyle denmez" diyorlarmış.

KAVGA, *İşçilerin Sesi*'ne yakıştırma yapmamıştır. Onların görüşlerinin objektif olarak ne anlama geldiğini, kendi yazdıklarından örnekleyerek kanıtlamıştır.

Oportüniste oportünist, revizyoniste revizyonist, işçi sınıfına bilinçli ya da bilinçsiz düşmanlık yapana da "düşman" demek, *ideolojik tartışmanın özüdür*. Marksist bir akım değilsiniz, size oportünist vb. diyelim. Son yazınızla daha da berrak ortaya çıktı ki, siz *işçi sınıfı açısından* bölücüsünüz! İdeolojik değerlendirme açısından da, pratik tutumlarınız açısından da konumunuz budur!

Acıdır, bu düzenden kurtulma isteğini her fırsatta dile getiren halkımızın umutlarıyla bunca yıldır "devrimcilik" adına oynanıyor. İşçi sınıfımıza yabancı görüş ve pratikler, halkımızın büyük değer verdiği *devrimci* kavramına zarar veriyor.

7. SAYGINLIK DOĞRULARI SAVUNARAK KAZANILIR

Bazı sol dergilere imzalattığınız metinde "sosyalist yayın organları ve sosyalistler, devrimci ahlak, sorumluluk ve disiplini yerine getirdikleri oranda saygınlık kazanırlar" diyorsunuz. Bunlara söz yok, ama asıl önemlisini unutmuşsunuz: *Doğruları savunmak*.

Dahası, devrimci hareketin saygınlığına, söylediğiniz gibi gerçekten duyarlıysanız, PKK liderinin *Yeni Ülke*'nin 12-18 Mayıs 1991 tarihli sayısında Türk Solu hakkında söylediklerini (asıl sizden söz ediyor) yanıtlayın.

8. İLK YAZIMIZDA SORDUĞUMUZ SORULARA YANIT VERMEDİNİZ

Yanıtımıza karşı yazdığınız yazıda, KAVGA'nın 4.sayısında size yönelttiğimiz konuları yanıtsız bırakmışsınız. Koca bir yazı yazmışsınız da neden bunları yanıtlamamışsınız? Yanıtını beklediğimiz konuları bir kez daha yineliyoruz:

1. Siz "iyi bir sözleşme" için mücadeleyi küçümsüyorsunuz.

2. İşçilerin bölünmüşlüğü kapitalizmin işleyişinin bir sonucudur, sendikal birlik bu bölünmüşlüğü ortadan kaldırmaya yönelik temel bir önlemdir ve *siz bunun farkında değilsiniz*.

3. Siz, eğilimin metal işkolunda Türk Metal'de birlik, tüm işkolları düzeyinde Türk-İş'te birlik olduğunu savunan *Türk Metal'de Birlik* kitabını, "egemenlerin ne niyetle yaptıkları ayan beyan ortada olan istatistiklerini 'devrimci tezlere' dayanak yapmakla" suçlamışsınız. Kitabın bu ana değerlendirmesinin yanlışlığını, kendi "bağımsız, doğru" verilerinizle kanıtlamanızı bekliyoruz.

4. Kendi yazdıklarınızdan yola çıkarak

sizin *sendika düşmanı* olduğunuzu belirtmiştik. Son yazınızda, "devletin şekillendirdiği sendikal yapıları *parçalayacağız*", diyerek, bu görüşümüzü bir kez daha doğruluyorsunuz. "Devletin şekillendirmediği" sendikal yapının nasıl birşey olduğunu anlatmanızı istiyoruz.

5. "En büyük işçi sınıfı değilse kim?"

9. ŞİMDİ ŞU SORULARI DA YANITLAYIN, İDDİALARINIZI KANITLAYIN

Yukarıda sıraladığımız konuları yazınızda yanıtsız bıraktığınız gibi, bir dolu da yeni yanlış yaptınız. Şimdi şu sorulara da yanıt istiyoruz:

6. Bize, "kavgayı işçi sınıfına kendini kabul ettirme yoluyla sürdürdükleri için gerçekte sınıfa karşı mücadele verenler" diyorsunuz. Bu sonuca nasıl ulaştığınızı açıklayın, "sınıfa karşı mücadele verdiğimizizi" kanıtlayın.

7. Sendikal konuda KAVGA'nın Marks'ın Lenin'in ardına gizlendiğini, onları çarpıttığını öne sürüyorsunuz. Kanıtlayın!

8. Marks'tan verdiğimiz alıntıyla ilgili olarak yazınızda şöyle demişsiniz: "Marks'ın *sendikal örgütlenmelerin başlangıç döneminde söylediği* ve işçilerin bölünmüş çıkar gurupları biçiminde birbirleriyle rekabetinin yerine sendikal örgütlenmenin gerektiği açıklamasını dogmatik bir yorumla savunmanın tam da sınıfa karşı olmak olduğunu nasıl anlatalım?" (abc)

O dönemde yazılmış olması, Marks'ın sendikalar ve sendikal birlik üzerine görüşlerini eskitmiyor. Sizce bugün, işçilerin çıkar gurupları biçiminde bölünmüşlüğü sorunu kalktı mı? Marks'ın söyledikleri bugün eskidi mi?

9. Bizim, "sendikaların işlevinin iyi ücret almak olduğunu bilinçle seçilmiş bir dille söyleyerek, sınıf sendikalarının işlevlerini ve böylece sınıf sendikasını inkar" ettiğimizi söylüyorsunuz. Ardından da, "sınıf sendikalarının mücadele ilkelerinin, sınıfsal temelde sendikal birlik, emperyalizme ve faşizme karşı, bağımsızlık ve demokrasi için, sosyalizm için mücadele olduğunu" yazıyorsunuz.

KAVGA'nın sınıf sendikalarının işlevlerini inkar ettiğini kanıtlayın! Sıraladığınız mücadele ilkelerine gelince, sınıfın toplandığı her örgüt için bu böyledir. Bu sıraladığınız ilkelere karşı olduğumuzu neye dayanarak söylüyorsunuz?

10. "12 Eylül faşizmi, işçi sınıfının elindeki ekonomik-demokratik haklarını gaspederken; kitleleri kendi belirlediği sendikal yapılara hapsedmesini sınıfın bilinçli, özgür kararı olarak göstermek mümkün değildir" dedikten sonra, bizi beş generalin yaptığı düzenlemeleri onaylamakla suçluyorsunuz.

Suçlamanızı ciddiye almıyoruz. İşçilerin faşizm altında emrivakiyle yüzyüze

İŞÇİLER SİZİ AFFETMEZ!

İsmet Cebe'nin yazısı bölücü girişimlere karşı çıkarken, işçi sınıfının ihtiyacının "sendikal birlik, sendika-içi demokrasi, militan eylem" olduğunu, kavganın Türk-İş üyelerinin ellerinde yürüdüğünü vurguluyor

Burjuvazi, özellikle son beş altı yıldır işçi sınıfının sendikal birliğinin karşısına DİSK'i çıkartmaya çalıştı. Bu yolda denenmedik taktik bırakmadı, ama tuttu-ramadı. İşçi sınıfı, Türk-İş çatısı altında sendikal birliğini sağladı. DİSK üstündeki yasağı kurma kavgası, devrimci Türk İş'i yaratma kavgasıyla kaynaştı.

DİSK'i DİSK yapan işçi sınıfının militanlığıydı. İşçi sınıfı, 12 Eylül sonrasında bu militanlığı Türk-İş'e taşıdı. Bilinçli çarpıtma niyeti taşımayan herkes bunu görecek.

Burjuvazi bu durumun farkındadır. Anti-terör yasasıyla 141-142'yi TCK'dan kaldıran, ama sapıyla verdiği kepeyle alan burjuvazi, bu arada DİSK üzerindeki yasağı da kaldırdı. Tabii, para ve mal varlığına el koyarak! Bunun hemen ardından DİSK'in "eski" sosyal demokrat yöneticileri, parlamentonun kapısından "DİSK'i yeniden örgütleyeceğiz" diye bağırarak çıktılar.

Burjuvazi kurnazdır. Abdullah Baştürk ve ekibi eliyle "DİSK'i yeniden örgütleme" girişimi, sendikal birliğini sağlamış olan işçi sınıfına onun kurduğu bir tuzaktır.

Baştürk, 21 Nisan tarihli *Cumhuriyet*'e verdiği röportajda, büyük bir "rahatlıkla", (DİSK kurulunca) işçilerin kendi yönetimleri altına geleceklerini anlatıyor. "Ulusal" egemenlikten vb. dem vuruyor, "siyasal planda gerçekçi bir değişim ve yenilenmeye yönelmeliyiz" diyor. Burjuva "devlet örgütünü... restore etmek" düşüncesinde olduklarını anlatıyor.

İşçi sınıfı, sömürünün, zulmün "çağdaşlık" kılıfında nasıl örgütlendiğini de öğreniyor. Tam da bu nedenle, bu işçi, Baştürk gibilerin liberal burjuva görüşlerinin ardına dizilmeyecektir.

Kavgada sorumluluk duyan herkes için, işte Türk-İş orada! Sendika-içi demokrasinin çarkları paslarını döküyor, sendikal birlik güc topluyor ve kavga *Türk-İş üyelerinin* elinde ilerliyor.

Günümüz koşullarında iyice merkezileşen sermaye karşısında, tek, merkezi, dev işçi sendikası zorunluluğu varken, sendikal birlikten, "benim olsun da nasıl olursa olsun" mantığıyla yan çizmek, kimilerine belki ağır gelecek ama, *ihane* olur. Bilinçli ya da bilinçsiz burjuvaziye hizmet olur. Sınıf bunu affetmez. Günün ihtiyacı, "*Türk-İş'te birlik, sendika-içi demokrasi, militan eylem*"dir. ●

birakıldığı doğrudur. 12 Eylül öncesinde 800 binden az üyeye sahip olan Türk-İş'in 1986'da 1 milyon 400 bin üyeye ulaşmasında elbette bunun rolü olmuştur. Ama işçiler faşizm çözüldükten sonra da Türk-İş'te kaldılar, Türk-İş 1986'dan bu yana 250 bin dolayında yeni üye kazandı. Bu da generallerin işi mi?

11. "Açık faşist koşullarda en gerici faşist örgütlere girip kitleleri mücadeleyle örgütlemek gerektiği ama *bunun gerici faşist örgütlerde örgütlenme olmadığ*" gibi bir görüş getiriyorsunuz. Yani, gerici örgütlerde çalışmayı faşizm koşullarıyla sınırlıyorsunuz.

Lenin ise 1920'lerde şöyle yazıyordu: "Gerici sendikalarda çalışmamak demek, gerektiği kadar gelişmemiş olan ya da henüz geri olan işçi yığınlarını gerici liderlerin etkisine, burjuva ajanlarının, aristokrat işçilerin ya da 'burjuvalaşmış işçilerin' etkisine terketmek demektir... Mutlaka yığınların *olduğu yerde* çalışmak gerekir." Bizim de söylediğimiz budur. Bu anlayışın neresi yanlış, gösterin!

12. Yazınızda, "gerici, faşist, reformist sendikalarda *kendi iradeleriyle yer almadı*" kitle faşist gerici olarak tanımlanamaz" diyorsunuz. Denklem o tarafı doğrudur da, bu tarafa gelince, kendi iradesiyle yer alan kitle faşist, gericidir demiş oluyorsunuz. İşçi kitlelerinin bir sendikada *kendi iradesiyle* yer alıp almadığını nasıl ölçüyorsunuz? Kendi iradesiyle kalanların *faşist olduğunu* nereden çıkarıyorsunuz? Özçelik-İş'in, Türk Metal'in, Otomobil-İş'in onbinlerce üyesi, "hangimiz gerici, hangimiz değil" diye soruyorlar.

13. İşçi sınıfımızın henüz kendisi için sınıf olmadığını söylüyorsunuz. Öyleyse, "kendisi için sınıf" kavramını açıklayın.

14. KAVGA, Lenin'in *hangi söylediklerini* kayrayamayarak Evren'lerin, Özal'ların, vb. safına itiliyor?

15. "İşçilerin kendi demokrasilerini işlettikleri, kendileri için sınıf olma *adımlarını attıkları* işyeri komiteleri örgütlenmeleri" diyorsunuz. İşçi sınıfının, hangi tarihten bu yana "kendisi için sınıf olma adımlarını attığını" söyleyin!

16. "İşyeri komitelerine 'bölücü' saldırısı yaparak devlet safına oturduğumuzu" öne sürüyorsunuz. İstedığınız yayınımla bu iddianızı kanıtlayın!

17. "DİSK savunulmalıdır" diyorsunuz. Doğru, ama bunun çeşitli yolları var. Siz nasıl savunacaksınız? Bugün DİSK'i açma ve Türk-İş'e *rakip* bir sendikal kuruluş olarak harekete geçirme girişimini onaylıyor musunuz? Açık söyleyin!

18. Çok kullandığınız bir kavram da, "sınıf ve kitle sendikacılığı"dır. Bu deyim, Türk solunun yarı aydınlanmış kesimlerinin tekrarladıkça kendi kendilerine devrimci oldukları hazzını veren anlamsız ve uyduruk bir deyimdir. Sınıftan ayrı bir işçi kitle, kitleli olmayan bir işçi sınıfı mı var?

10. KAVGA'NIN SENDİKAL ANLAYIŞI NEDİR?

★ KAVGA işçi sınıfı ideolojisini savunuyor. Sendikal harekete bu ideolojinin, sınıfın parçası olmanın verdiği güven ve kararlılıkla yaşıyor.

★ İşçi sınıfı devrimcileri, sınıfın en geniş yığın örgütleri olan sendikaların er ya da geç kendi görüşlerini benimseye-

ceğini bilir, sendikaları bölmezler.

★ Yönetiminde kimin olduğuna bakmadan, sendikalarda aktif çalışma yapar, içinde çalıştıkları sendikanın disiplinine uyar, sürekli ve güvenli Marksist propaganda yürütürler.

★ Sendikal birliği gözetir ve işçilere büyük sendikalarda toplanmalarını önerirler.

★ Sendikaların parti, partinin sendika görevlerini üstlenmesine karşı çıkarlar. Sendikaların örgütsel bağımsızlığını, siyasette işçi sınıfı partisine bağımlılığını savunurlar.

★ Sendika-içi demokrasiyi, üyelerin söz ve karar sahibi olmasını isterler. Sendikalarda siyasal görüşler nedeniyle tasfiyeciliğe karşıdır.

★ İşçi sınıfı devrimcileri, sendikal mücadele ile işçilerin çeşitli başarılar kazanabileceklerini, ama ücretli kölelik sistemi kalkmadan hiçbir sendikal istemin kalıcı olamayacağını anlatırlar.

★ Sendikalara savaşım hedefi olarak, "burjuvazinin verebileceğini" ya da "kendilerinin alabileceğini" *değil*, kapitalizmin ve sınıf savaşımının ulaştığı düzeye uyarlı hedefleri gösterirler. Gerçekçi istem, *toplumsal gelişmenin* çıkarlarına uygun istemdir.

★ Sendikalar, "işçi sınıfının tam kurtuluşunun genel çıkarı için sınıfın örgütlenme merkezleri olarak bilinçli davranmayı öğrenmek zorundadırlar." (Marks)

İşte KAVGA, bu genel, "*programatik*" yaklaşımın ışığında Türk-İş'te birliği savunuyor.

11. BİZ NEDEN BUGÜN TÜRK-İŞ'TE BİRLİĞİ SAVUNUYORUZ?

Sınıfına namusuyla bağlı işçilere yardımcı olacağı düşüncesiyle, neden bugünkü koşullarda sendikal birliğin Türk-İş'te sağlanmasına çalıştığımızı, neden bunun dışındaki girişimleri bölücülük diye nitelendirdiğimizi kısaca anlatalım.

★ Sermaye karşısında emeğin tek toplumsal gücü sayıdır. Bu gücü sınıf, önce sayısıyla, sonra "sayısal birliği"yle, sendikal birliğiyle kazanır.

★ Dünya kapitalizminin bugün vardığı aşama, "her işkolunda tek sendika, ülke çapında tek üst örgüt" ilkesinin ötesinde, uluslararası sendikal birliği dayatıyor. Bu yolda birer engele dönüşen küçük sendikalarla hak almayı bırakın, kazanılmış hakları korumak bile olanaksızdır.

★ İşçilerin *birbiriyle kaçınılmaz rekabeti*, bölünmüşlüğü kapitalizm tarafından sürekli yaratılır.

Türkiye işçi sınıfı, 1970-1980 döneminde, bölünmüşlüğü bir ifadesi olan DİSK - Türk-İş *rekabetini*, acıları ve kayıplarıyla yaşadı. 12 Eylül yenilgisinin bir nedeni de buydu.

★ 12 Eylül faşizmi, DİSK üyelerini "ya sendikasız kalmak, ya da iyi kötü bir sendikaya üye olmak" tercihiyle karşı karşıya getirdi. İşçiler Türk-İş'e gittiler.

Faşizm, Türk-İş'i faşist devlet sendikası yapamadan çözüldü. Faşizmin dayatmasını "sendikal birliğe" dönüştürerek tarihsel bir fırsatı değerlendiren DİSK üyeleri, devrimci savaşım geleneğini içine taşıdıkları Türk-İş'te kaldılar.

Bu, işçi sınıfının sermaye karşısında *toplumsal gücünü artırdı*, "sendika-içi

demokrasi ve militan eylem" kavgasını yükseltmesini kolaylaştırdı, önünü açtı.

★ Bugün, SENDİKALI İŞÇİLERİN YÜZDE 80'İ TÜRK-İŞ ÜYESİDİR! Sendikal birlik Türk-İş'te gerçekleşmiştir!

1986'dan bu yana, işçi eylemlerinin ezici çoğunluğu Türk-İş üyelerince yapıldı. En militan işçi gösterileri, en kararlı grevler Türk-İş üyelerince sürdürülüyor.

★ Bugünkü koşullarda "işçilerin birbiriyle rekabeti" ağırlığıyla "işçimemur-sözleşmeli", "sendikal-sendikatsız", "işli-işsiz" gibi ayrımlara oturmıştır. Bu sorunlarla ancak, işçi sınıfının ülke çapında, merkezi tek sendikal örgütlenmesi, yani Türk-İş cebelleşebilir.

★ Bugün, "tabandan fıskıran sendika-içi demokrasi"nin ifadesi olan işyeri komitelerini örgütleyenler, asıl olarak Türk-İş üyesi işçilerdir.

En ufak demokratik sorunları dile getirirken hedefin iktidara gelmek olduğunu haykıran yüzbinler, *Türk-İş sancağı altında* yürümektedir!

İşçi sınıfının ülke çapında senkronize olmuş militan-yığınasal bir demokrasi mücadelesi vermesinin direği, Türk-İş'te sendikal birliktir!

Bu nedenlerle bugün Türk-İş'te birliği savunmamak, sınıfın mücadeleyi "sendikal birlik, sendika-içi demokrasi ve militan eylem" temelinde ilerletmesine taş koymaktır. Bilinçli-bilinçsiz, burjuvaziye hizmet etmektir. Bölücülüktür.

Türk-İş dışında sendikal örgüt yaratma girişiminde bulunmak, bu girişimi desteklemek, bu amaçla Türk-İş içinde propaganda yürütmek, işçi sınıfının kavgasına düşmanlıktır, bölücülüktür.

Türk-İş içinde sorunumuz yok mu? Çok. Türk-İş, sendika ya da şube düzeyinde yöneticilerden, izlenen siyasetten memnun muyuz? Hayır. Peki bunlar, işçinin örgütünü bırakıp gitmesi gerektiğini mi anlatır? Kesinlikle hayır!

Türk-İş'in milyonları, sendika-içi demokrasi ve militan eylem yolunda çok yol aldılar. Her militan eylemle sendika-içi demokrasi yönünde adım atıldılar, her adımla da militan eylemi ileri götürdüler. Son altı yılda, yönetimi aşağıdan yukarı yenilenen sendika sayısı az değildir.

İşçiler Türk-İş'i ilerletmekle proletaryanın iktidar kavgasını güçlendiriyor, sendikayı "sınıfsal amaçlara sadık sendika" yapan gücün işçi sınıfı ideolojisi, ve sınıfın birliğinin "en yüksek biçiminin, proletaryanın devrimci partisi olduğu"nu kavga içinde öğreniyorlar.

Son olarak üç ufak nokta daha var. Birincisi, yazınızın başlığını, "*Kavga*" yönünü şaşırdı" koymuşsunuz. Henüz "şaşırmamış" olduğumuz dönem hangisi, bir söyleyiniz...

İkincisi, yazınızın sonunda, "kavgayı vermeniz gerektiği tarafa yüzünüzü dönmeyi öğrenin" diye tavsiyede bulunuyorsunuz. Bursa mitinginde dalgalanan KAVGA flaması hangi safta olduğumuzu yeterince göstermiştir sanınız.

Üçüncüsü, yine yazınızın sonunda, "Londra'nın yağmurlarından korunmamızı" sağlık veriyorsunuz. Bu, ucuz puan toplama çabasıdır, okurlarınız da takdir edecektir. Londra'nın da, yağmurunun da canı cehenneme de, yaklaşan işçi selinden siz nasıl korunacaksınız? Sizin için soru budur. ●

TERÖRLE MÜCADELE YASASI

Avukat Ali Yıldırım

bu yazısında burjuvazinin
emek hareketine karşı
en yeni ama en kalles
oyunu olan
anti-terör yasasını inceliyor.

Hukuksuz

Namuslu her insanı potansiyel suçlu ilan eden Terörle Mücadele Yasası, bir gecede meclisten geçti.

Dikkatli bir değerlendirme, yasanın anlam ve önemini kavramak bakımından olduğu kadar, yasanın yürürlükten kaldırılması için verilecek mücadele açısından da önem taşımaktadır.

SIYASİ POLİS YASASI

Oniki Nisan tarihinde yürürlüğe giren 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası, ya da açık adıyla Devlet Terörü Yasası, 11 Nisan günü hukuk dışı denem, "burjuvazi kendi hukukunu bile tanımıyor" diye dile getirilen ne varsa hepsini "hukuk" olarak karşınıza çıkarmıştır.

"141-142'yi kaldırıyoruz, mülteciler yurda dönebilir, komünistler partilerini kurabilir" sözleri ile Avrupa'nın gözünü boyama çabasına karşı, siyasi polisin keyfi olarak kullandığı ne kadar hukuksuzluk varsa tümü terör yasası hükmü olarak yerini almıştır.

Her ne kadar bir-iki günde hazırlanıp bir gece yarısında çıkartıldı izlenimi yaratılmış ise de, yasa üzerinde MGK ve siyasi polisten uzmanlar öteden beri çalışma yürütmekteydiler. Hatta siyasi polis "durun bakalım, bir yasa çıkacak o zaman sizinle görüşürüz" yollu tehditler savuruyordu. Terör yasası, klasik güçler ayrımında yeni bir boyut oluşturarak yargılamanın önemli bir bölümünü siyasi polise devretmektedir. Artık karşımızda yeni bir güç, yargılayan polis yer almaktadır!

Yasa gösteriyor ki, siyasi polis devlet güvenlik mahkemelerine bile güvenmemektedir. Yargı yetkisini onunla paylaşarak, kendi bildik yöntemlerini kullanarak "teröristlerin işini - siz özgürlükler anlayın - bildiğinize halledecektir". Artık "polis bu yaptığı keyfiliktir" demenin yolları yasa ile kapatılmıştır. Hukuk dışılık hukuk olmuş, keyfilik yasa olmuştur. Bir aylık uygulama da göstermiştir ki hukuk dışılığa ilişkin bütün soruların yanıtı hazırdır: "Terörle Mücadele Yasası böyle emrediyor."

Yasanın amacı terörle mücadele olarak gösterilse de, asıl hedefin sosyalist-işçi hareketini, toplumsal muhalefeti, sivil toplum örgütlenmelerinin mücadelelerini etkisizleştirip yok etmek olduğu açıktır.

ALENİ BASKI FERMANI

Bu yasa açık bir baskı fermanıdır. Varolan sömürü düzeninin devamı dışında, yasanın üstün olarak gördüğü hiçbir kural, ilke, anlayış yoktur. Ne kendi Anayasa'sına, ne de varolan hukuk sistemine uygun görünme ihtiyacı hissetmemektedir. Yasa bu haliyle klasik ceza hukukunun bütün kurum ve kurallarını tersine çevirmiştir.

Yasanın terör kavramını tanımladığı 1.maddesi açıkça "suçların yasallığı" ilkesine aykırıdır. Terör tanımı belirsiz, elastiki, farklı ve keyfi yorumlara açık, anlamları belli olmayan kavramlardan

oluşturularak düşünülen her insanın kolaylıkla sanık sandalyesine oturtulmasına, devlet terörü uygulanmasına olanak verecek şekilde yapılmıştır. Oysa "suçların yasallığı" ilkesine göre, suç sayılan fiilin açık bir biçimde gösterilmesi, meşru olan ile olmayanın ayrılması gerekir. "Terör nedir" sorusuna yasanın getirdiği yanıt ise "Terör, namuslu insan olmaktadır."

Yasa terörü şöyle tanımlıyor:

"Baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, anayasada belirtilen cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik ekonomik düzeni değiştirmek, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk devletinin ve cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, devletin otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla girişilecek her türlü eylemdir."

Hukuk adına tüyler ürpertici bu tanımın her unsuru hastalıklıdır, sakattır.

Bir kez yasa, terörün bilinen "zora, silaha başvurma" gibi anlamlarını bile

bir kenara atmakta ve cebirin yanısıra bir de manevi terör unsurları yaratmaktadır: Korkutma, yıldırma, sindirme, tehdit... Bunlar kişiye, yere, zamana göre değişen kavramlardır. Hiçbir genelliği bulunmamaktadır. "Bu manevi unsurların terörle ne ilgisi var" sorusuna sanırım gerek yok. Terör suçunun gerçekleşmesi için kullanılacak yöntemler belirsizleştirilince, siyasi polisin başarısı da artacaktır.

Yasa, kullanılacak yöntemlerde olduğu gibi "terörle" gerçekleştirilecek amacı da hiçbir yurttaşı sanıklıktan mahrum etmeyecek biçimde tanımlamıştır.

Bir kez devletin siyasi, hukuki, sosyal, ekonomik düzenini değiştirmekten söz ediyor. Fakat birincisi, bunların ne olduğuna dair bir açıklama bulmak hiçbir yerde mümkün değil. İkincisi, madem demokrasi var(!), her yurttaş devletin siyasi, hukuki, sosyal, ekonomik yapısını değiştirme isteğine ve hakkına sahip olmalıdır. Sözgelimi, bir vurgun-talan ekonomisi olan piyasacı sistemi yadsıyan işçi-sendika terörist-terör örgütü mü sayılacaktır?

Yasa bu belirsiz kavramlarla da yetinmeyerek "terörün" amacını daha da belirsizleştiriyor. "Devletin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak, iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini, genel sağlığı bozmak." Diğerleri gibi bu kavramlar da her insana devletin bir tehditidir. "Devletin varlığı ne zaman tehlikede olur"u, hiç kimse çıkıp da yanıtlayamaz. Devletin varlığı ne zaman zaafa uğrar belli değil...

Evet, yasa belirsiz yöntemlerle, ne anlama geldiği bilinmeyen amaçları gerçekleştirecek her türlü eylemi terör saymaktadır. Böylece her türlü siyasi ve sosyal etkinliği siyasi polis terörizm olarak nitelendirebilecek, özgürlükleri bir çırpıda ortadan kaldırmanın yolu açılmış olacaktır.

Yine bu belirsiz amaçları gerçekleştirmek için iki kişinin bir araya gelmesi terör örgütü oluşturmak için yeterli görülmüştür. Burada yasa, iki kişinin devleti zaafa uğratmayı "kafaya koymasını" yeterli saymıştır. Klasik hukukta yıllardır tartışılan "suçun gerçekleşmesi için kullanılacak aracın uygun-elverişli

Mehmet Akif Dinkçi
1 Mayıs 1989'da
polis tarafından
öldürüldü.

Luğun Hukuku

olması gerekir" baskın görüşünü bir kalemde silip atmıştır. İki işçi "biz bu liberal soygun ekonomisini beğenmiyoruz, üretim araçlarının ortak mülkiyetini istiyoruz" diye bir bildiri hazırlayıp altına adlarını yazarak dağıtsalar, yasaya göre eylem olacak, adlarıyla anılan bir terör örgütünü de inşa etmiş sayılarak cezalandırılacaklardır.

Yine klasik ceza hukukunun ilkelelerinden biri olan "cezaların kişiselliği" ilkesini çiğneyen yasa, hiçbir eyleme katılmasa dahi örgütle ilişkisi olan bir kişiyi terörist olarak niteleyip cezalandırmaktadır. Eylemin ne olduğunun önemi yoktur. Yasaya göre aynı amaç etrafında bir araya gelmek yeterlidir. "Düşünce suçunu kaldırdık" reklamının ne kadar sahte olduğu ortadadır. Eyleme katılmayan kişi amacı (yani düşünceyi) benimsemekten dolayı cezalandırılıyorsa, bu çok açık bir biçimde yeni bir düşünce suçunun yaratılmasıdır. Başkalarının fiilinden sorumlu tutulan "aynı amacı benimsemiş kişi" düşünce suçlusudur.

141-142 KALKTI MI?

İktidarın "141-142'yi kaldırdık" yollu cıfcafa kampanyasına liberal Nabi Yağcı da katılmadan edemiyor. Yağcı, işçilerin-emekçilerin gözlerinin içine baka baka gerçekleri çarpıtıyor. Yaptığı açıklamada "mücadelenin amacına ulaştığını, 141-142'nin kalktığını" söylüyor. Yağcı ANAP'ın gözüne girmekte bu kadar acele etmeyerek partili arkadaşı Atilla Coşkun'un *Güneş*'teki yazısını bekleyebilirdi. Fakat görülen o ki döneklikte sınır yok.

Dönekler bir yana, Terör Yasası, 141-142. maddeleri, kapsamını genişletip verilen cezayı ağırlaştırarak *yeniden düzenledi*. 141-142. maddelerin yeni biçimi eskilerini mumla aratacak niteliktedir. Eski ile yeni düzenlemenin kabaca karşılaştırılması durumu yeterince açıklayacaktır.

TCK'nın 141. maddesi şöyle diyordu:

"Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye veya sosyal sınıfları ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadi ve sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye... devletin hukuki ve siyasi nizamlarını topyekün ortadan kaldırmaya... cumhuriyet ve demokrasi prensiplerine aykırı olarak devletin tek bir fert veya zümre tarafından idare edilmesini hedef tutan... Anayasanın tanıdığı kamu haklarını ırk mülahazasıyla kısmen veya tamamen kaldırmayı hedef tutan veya milli duyguları yok etmeye veya zayıflatmaya matuf bulunan..."

Hepimizin ezberindeki bu ünlü maddeyi bininci kez de olsa yinelemek zorunluydu. Terör yasasının yukarıya yazdığımız 1. maddesiyle bu ünlü maddeyi karşılaştırdığımızda ortaya bir gerçek çıkıyor: **Terör yasası 141. maddeyi kaldırmak bir yana, daha da geliştirmiştir.**

Ünlü 142. madde için de durum aynıdır. Bu madde daha da ağırlaştırarak Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesi

olmuştur. 8. maddede şöyle diyor:

"Hangi yöntem, maksat ve düşünceyle olursa olsun Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan yazılı ve sözlü propaganda ile toplantı, gösteri ve yürüyüş yapılamaz."

Görüldüğü gibi, yasanın 8.maddesi, TCK'nın 142. maddesidir, onun daha da ağırlaştırılmış halidir. "141'lerin kaldırılmış olduğu", anında açığa çıkan bir yalandır. O kadar ki, yasanın çıkmasından sonra, İzmir DGM'si 142'den yargıladığı bir sanığı, bu maddenin yerine terör yasasının 8. maddesinin konulduğu gerekçesiyle 8. maddeden yargılamaya başlamıştır. Mahkeme iktidardan daha dürüst davranmıştır.

Hatta, 5.maddeye göre, bu suçların cezaları yarı oranında artırılabilir. Kaldırma masalını kim dinler?

GÜDÜMLÜ BASIN, PARALI ÖRGÜT

Yasanın 7. maddesine göre örgüt kurucuları ve yöneticileri, üçyüzmilyon liradan beşyüzmilyon liraya kadar para cezasına çarptırılacaklardır. Örgüt kuruculuğu ile örgüt üyeliğinin yasa ile sıradan bir olaya dönüştürüldüğü gözönünde bulundurulursa, para cezası tehditinin vahameti daha iyi anlaşılır.

Parasal tehdit örgütsel faaliyet ile sınırlanmayarak güdümlü bir basın yaratmanın da aracı olarak kullanılıyor. Gerçekleri açıklama hakkı ağır para cezası yaptırımına bağlanıyor. "Örgüt açıklama ve bildirilerini basanlar, terörlere mücadelede görev alan kamu görevlisini açıklayanlar", yani bir işkenceciyi açıklayanlar hakkında ağır para cezası kesilecek. Eylem gerçekleşirse para cezası daha da artıyor, yayın sahibinin yanısıra yazışları müdürü de para cezasından payını alıyor.

Basın mı? İktidarın borazanı olmalı. Güdümlü olmalı. Kupon kestirmeli, çıplak kadın resmi basmalı...

Basının sesi kesilir de kitle örgütleri başıboş bırakılır mı? Yasa bunun da yolunu buluyor. Kitle örgütlerini artık peşinen mahkum ediyor. Terör yasasının 7. maddesinin 4. fıkrası bunun ifadesi.

"İşçi kuruluşları, sendika, dernek, vakıf ve benzeri kurumların TERÖRE DESTEK OL-DUKLARI tesbit edildiğinde faaliyetleri durdurulur ve mahkemece kapatılır. Mal varlıklarına el konur."

Ne anlama geldiği belli olmayan "destek vermek" sözü yargı için yeterli oluyor. Bir sendika üyesi işçinin, terör örgütü militanı olarak yakalanması, kolaylıkla sendikanın teröre destek vermesi olarak nitelenebilecektir. Yine suçların kişiselliği ilkesi çiğnenip geçiliyor.

Terör örgütüne yardım edenler de, örgüt üyesi olmasalar bile ağır cezalara çarptırılacaktır. Sözelimi yaralı bir militanı tedavi eden bir doktor, aç bir militana yemek veren ev sahibi bu suçun

muhataplarıdır.

EN BÜYÜK YARGIÇ POLİSTİR!

Anayasa'ya göre suçluluğu kesinleşinceye kadar sanık masumdur. Buna, hukukta "masumiyet karinesi" denir. Uluslararası belgelerde yer alan bu ilke, yüzlerce yıllık gelişimin ürünüdür. Fakat polisi yargıç ilan eden terör yasası, sanık değil suçlu kavramını kullanıyor ve "terör suçlusu" diye yazıyor. Polisin yakaladığı kişi suçludur!

Yasa, bütün yasal gerekler doğmuş olsa da, işkence yapan görevlinin yargılama sırasında tutuklanmasına engel olmakta, yargıcın kararına dahi müdahale ederek "işkenceciyi tutuklayamazsın" hükmünü koymaktadır. Ayrıca bu kişilerin yargılanabilmeleri, Memurin Muhakematı Kanunu'nun işlemesi zorluklarla dolu maddelerine bağlanmıştır.

İşkencecilere getirilen başıboşluklar muhbirlerin ödüllendirilmesiyle desteklenmiştir. Yasa muhbirliği özendirilmekte, onu saygın bir meslek konumuna yükseltmektedir. Muhbirin iftiralara muhatapları olan kişiler kendilerini savunamayacaktır. Çünkü muhbirin kimliğini açıklamak suç olmuştur.

SANIK SUÇLUDUR, AVUKATI ONUN YARDIMCISI!

Terör yasası polisçe yakalanmış olmayı adeta kişinin suçluluğu için yeterli görmektedir. Sanığı suçlu gören anlayış, avukatı da onun yardımcısı olarak görmekte ve bir takım önlemlere yönelmektedir.

Savunma hakkı açıkça gaspedilmiştir. Yasanın 6. maddesine göre, sanık kendisine işkence yapan kişiyi açıklayamayacaktır. İşkenceci açıklanmadan işkenceyi açıklamak, savunma yapmak mümkün olabilir mi? Aynı şekilde kişi kendisini ihbar eden muhbiri de açıklayamayacaktır. Bunlar savunmanın elini kolunu bağlamaktır.

Avukat-sanık görüşmesinin bir görevli nezaretinde ve araya engeller konularak yapılacağını düzenleyen madde hükmü de, avukatı sanığın yordakçısı olarak görmektedir. Ceza yargılama yasası "avukat-sanık görüşmesinde ancak yargıç gerekli hallerde hazır bulunur" derken, terör yasası savunma hakkının özgür biçimde gerçekleşmesine engel olmaktadır. İşkenceciyi koruyan, işkenceyi teşvik eden yasanın savunma diye bir olguyu tanımamasını olağan görmek gerekir. Bu bir sınıfsal kindir.

EN İYİ "TERÖRİST" ÖLÜ OLANDIR

Terörle Mücadele Yasası, kapsamına giren suçlardan mahkum olan kişilerin fiziksel ve ruhsal varlıklarının ortadan kalkmasına hizmet edecek hükümler içermektedir. Bu kişilerin - klasik ceza infaz hukukunun amacı olan - ıslah olmaları olanaksızdır. Devlet düşmanlarını yaşatmamalıdır.

Yasaya göre mahkum olanların cezaları "tek veya üç kişilik hücrelerde infaz edilecek, bu kişilere açık görüş yaptırılmayacak, birbirleriyle irtibat ve haberleşmelerine engel olunacaktır".

"Hücre cezası", klasik ceza hukukunda para cezası gibi, hapis cezası gibi bir ceza türüdür ve yargı kararı gerektirir. Oysa bu yasa kapsamında kişi cezasını bir de hücrede çekerek ek ceza uygulamasına maruz kalmaktadır.

Sanığı suçlu görme anlayışı, masumiyet karinesinin ihlali, cezaların infazını düzenleyen 16. maddede bir kez daha yinelenmektedir. Bu maddeye göre hükümlülere uygulanan infaz edimleri aynı şekilde tutuklulara da uygulanacaktır. Yani hücreye atılacak, dünya ile irtibatları kesilecektir.

Ceza hukukunda tutukluluk ile hükümlülük tümüyle farklı içeriklere sahiptir. Tutuklama geçici bir durum, bir önlemdir. Tutuklu kişi masumdur. Geçici bir süre için özgürlüğü sınırlandırılmıştır. Yeni yasayla ise, yargılama bile beklenmeden insanlıkdışı yaptırımlar tutukluya uygulanmaya başlanmıştır.

Açık görüş hakkının ortadan kaldırılmış olması ise, kazanılmış bir hakkın gaspidir. Bilindiği gibi açık görüş hakkı, 12 Eylül koşullarında siyasi insanların yoğun mücadeleleri sonucunda kazanılmış ve bir gelenek olmuştur. Yasa şimdi bu hakkı sahiplerinin elinden almaya kalkışmaktadır.

Yasa, devlet için "işkence yaparak hayatını tehlikeye atan" görevlilere yeni belgeler, kayıtlar, kimlikler sağlamaya olanak verdiği gibi, kendilerini toplumdaki saklamak durumunda olan işkencecilerin yüzlerini değiştirebilmeleri için estetik ameliyat yaptırımlarını öngörüyor ve devlet kasasından doktor parasını ödüyor(Md. 20). Doktor işkencecinin yeni kimliğini teröristlere açıklarsa ne olacak? İşte yasa bu konuda açık vermiş, hiçbir yaptırım öngörüyor(!)

KATİLLER DIŞARIDA DEVRİMCİLER İÇERİDE

Özgürlükler üzerindeki balyoz olan Terörle Mücadele Yasası'na perde yapılan şartla salıvermeye ilişkin hükümler de, katillerin dışarı çıkmasına olanak tanıyan devrimcileri içeride tutmaktadır.

Yasa Kahramanmaraş'ta katliam yapan faşistleri, 7 TIP'li genci katledenleri dışarı salmış, uydurma yargılarla mahkum edilen yüzlerce devrimcinin ise cezalarını alay edencesine birkaç ay azaltmıştır. Bunu herhangi bir hukuk çerçevesine oturtabilmek mümkün değildir.

Toplumsal mücadele hiçbir yasayla dizginlenemez. Yığınların mücadelesini hiçbir set durdurabilmiş değildir. Fakat toplumsal mücadele bir bütündür ve ilmek ilmek dokunur. Yaşaya karşı mücadelede tüm emekten yana insanlara ertelenemez görevler düşüyor. ●

“Müzik en büyük eğitmendir”

KAVGA'nın bu sayıdaki konuğu, müziğimizin önde gelen adlarından **Musa Eroğlu**. Bağlamanın, derin müzik bilgisi ve besteleriyle dikkat çeken bu çalışkan üstadıyla söyleşiyi **R.Yürükoğlu** yaptı. Söyleşinin Alevi kültürüyle ilgili bölümünü Eylül sayımızda yayınlayacağız.

Önce bize biraz çocukluğunuzdan söz eder misiniz?

1943 doğumluyum, üç yıl sonra nüfusa kaydedildiğim için 1946 yazıyor. Güneyde Mut ilçesinin bir köyündenim. Malatya Kınık'tan geldiğimiz söylenir. Dedem dolap ustasıymış.

Çocukluğum bölgede derebeyliğin sonlarına rastlıyor. Çevredeki beylik kalıntıları içinde yaşamı sürdürüp maraba olarak gezmışiz.

Mut'ta yerleşmiş Aleviler hep Malatya tarafından mı gelme?

Evet. Türkmen boyları. Arnavutluk'tan da gelen var. Mut'un yerlileri ise Ermeni kökenli, asimile olmuşlar.

Babamın daha evvelki nüfus kağıdında mezhebinin Kıpti olduğu yazılı. Onu saklıyorum ben.

Birinci Dünya Savaşı'yla iki amcam da askere alınıyor. Bir amcam askerlikten kaçıyor, çete kuruyor. Metelik çetesi. Beylerle savaşıyor. Çünkü topraklar hep onların. Beylerden kopardıklarını getirip halka dağıtıyorlar. Halk bunları koruyor. Şu anda bizim bağımızın olduğu Söğütözü diye bir yayla var, orada jandarmalar vuruyorlar.

Çeteci amcanın adı neydi?

Metelik Veli. Bir halk kahramanı...

Benim çocukluğum köy odalarında eskilerin anlatıklarını dinleyerek geçti. Dedelerle ilişkiler, dedelerin gelip gitmesi... Eğitim okul. Ailede, köyde herkes saz çalıyor. Bu doğrultuda 13-14 yaşında sazla tanıştım.

Müziğe profesyonel eğilme nasıl oldu?

1960 sonrası şehre gidip-gelmeye başladık. Halkevi'nde halk oyunları öğretilirdi. O günkü belediye başkanı, "Musa'yı getirelim, şenliklerde saz çalsın" diye önermiş. Hatırlamıyorum ama herhalde Karacaoğlan'dan söylüyorum. Bizde Karacaoğlan'ın ayrı bir yeri vardır. Gençler kızlarla karşılıklı söylerlerken Karacaoğlan'ı kullanırlar, türkülerle dansederler. Mut'ta ilk Karacaoğlan şenlikleri yapıldığı zaman, küçük bir tiyatro kurulmuştu. Tiyatroda saz çalıp Karacaoğlan'ı oynamıştım. Bu girişim çok ilgi gördü.

O güne kadar biz hep dışlanıyorduk, hatta taşlanıyorduk. Üçbey mahallesinden gündüz geçemezdik. Hep gece geçerdik.

Belediye başkanı Karacaoğlan şenliklerine gelenlerden beni alıp götürmelerini, yetiştirmelerini istemişti. O günlerin ünlü bir sanatçısı Emin Aldemir, hem de ben yanımdayken, "Yahya bey" dedi, "bunu siz köyde tutun, davarını yetiştir-

sin, bundan birşey olmaz..."

1964 yılında Japonya'ya giden folklor ekibinin içinde yer aldım. "Karacaoğlan folklor ekibi." İlk defa milli kıyafetleri giydik, herkesin gözü kıyafetlerde kaldı.

Bu süreç içerisinde, Ankara'da kalmam gerekti. Sanatçılarla tanıştım. Şunu rahatlıkla söyleyebilirim. O gün gösteri mahiyetinde bir sanatçı olmayı hiç düşünmedim. Bu bugün de geçerli. Olayın hep kültürel yönüyle ilgilendim. Bunun yolu da bilgiden geçiyor. Bütün çabalarım bu doğrultuda gelişti.

Sivaslı bir öğretmen vardı, ona gittim. Ondan iki yıl nota dersi aldım. Askerde bando şefiydim. Yıl 1966. Sonra Ankara'ya döndüm. Ankara Radyosu'nun imtihanlarını birkaç kere zorladım, ama almadılar.

İlk plağımı 1965'de Ali Avaz'ın plak firmasında yaptım. Kul Himmet'den "Allah bir Muhammet Ali", Hatayi'den "Ortalık karıştı insan bozuldu". "İnsan zalim oldu zülümler arttı, aç kurt peyda oldu kuzuyu kapdı, şimdiki sofular şeytana taptı". Tabi, dinlenildiğimi zannetmiyorum.

Orhan Gencebay da güzel saz çalardı. O arabeske gitti, siz gitmediniz. Arabesk şahlanırken siz ne yaptınız?

Beni en çok rahatsız eden, dindi. Geçmişimde horlanma vardı. Okuyup öğrenmeye çalışıyordum. 1973-74'te Antakya'lı bir yazarla (Avukat Mahmut Nedim Turhaner) tanıştım. *Allahın Mezhelerle Mücadelesi* diye bir kitabı elime geçti. Onu okuduktan sonra o insanı gittim buldum. Benim Alevi olarak dışlanmamın nedeniydi beni ilgilendiren. Bu yazar beni Arsuz'lu dedelerle tanıştırdı. Bir Yusuf Çiçek'i hatırlıyorum. Onlar bir yığın kitap verdiler. Ufkumu genişlettiler.

Olay ciddileşmişti artık. Dönüşü yoktu.

Bindokuzyüz yetmişdokuzun sonlarında bir uzunçalarım çıktı. Bu arada, sonradan birlikte kaset yaptığım arkadaşların isimlerini duyuyordum. Yavuz Top, İstanbul radyosunda saz çalıyordu.

Aynı yıl Arif Sağ'la tanıştım. Arif arkadaşımın o günlerde yaptığı müzik, arabesk, hiç ilgimi çekmiyordu. Benim dünyam ayrı, onun dünyası ayrıydı. Ama tanıştıktan sonra herhalde birbirimizden bir hayli etkilendik.

Yetmişbeş seksen yılları arasında Folklor Araştırma Kurumu'nun Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde çalışmasında yer aldım. *Milliyet* gazetesinin liseler arası yarışmalarında jüride yer aldım. Bunlar benim bütün yörelerin halk oyunlarını tanımama fırsat verdi. Notlar aldım, bilgi topladım. Anadolu'da-

ki kaynaklara yöneldim. İlk olarak aşıkları arayıp buldum. Gecekonduyumun kapısını onlara açtım, gecenin hangi saati olursa olsun Anadoludan çıkıp bana gelmelerini sağladım.

Altı yedi yıl gibi bir sürede onlarla sağlam bağlar kurdum. Evleri gibi bana gelir giderler, çalar söylerlerdi. Bu yıllarda konuşulan, söylenen herşeyi banda aldım. Bundan sonra belirli bölgeler tespit ederek oralara araştırmaya gittim. Çorum'un tüm köylerini gezdim.

Çorum çok ilgilendiriyordu beni, çünkü İç Anadolu'da söylenen Bozlak türlerinin kaynağı, Çorum'da. Orada pek deyiş yok, "kuyumcu havaları" ve bozlaklar var. Kim bu "kuyumcular"? Gezginciler, göçerler.

"Müziğimize gön gözüyle değil can gözüyle bakalım"

Bozlakların İspanya'ya kadar gittiğini düşünüyorum. Bozlaklar, müzik formu olarak İspanya'daki Flamenkolar.

Bozlakçıların yani gezgincilerin içlerine de girdim. Onlarla bir süre yaşadım. Gelenek, göreneklerine, cemlerine katıldım. Bugünkü toplumda yadırganabilecek - erkek erkeğe öpüşme gibi - şeyleri var cemlerinde ama, o sofrada, o muhabbette sen ben olayı yok. Onları olağanüstü samimi buldum. Toplumun tabiriyle çingeneler.

Biz onlara "teber" deriz. Keskin anlamında. Onları kendi yaşamları ilgi-

lendirir sadece, özellikle kendilerini korumaya çalışırlar, keskinlikleri buradan gelir. Onlar da bize "ser" der. Can, canan anlamında.

TRT'nin halk müziğine ve halk ozanlarına tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

İyi değerlendirmiyorum.

Elli yılda 5-10 adam yetişiyor. Onlar da Radyoevinden dışlanmış vaziyette. Benim, Arif'in, Yavuz'un en verimli çağlarımız böyle gitti. Yavuz 13 yıl bilfiil radyoda birinci sınıf saz çaldı.

✦✦✦✦✦

*“Sanatçı önce
nerede durduğunu
saptamalı. Halkın
ilgi duymasını
sağlamalı, onu
bilinçlendirmeli, ona
küçük çıkarlar için
sınıfından ödün
vermemeyi
öğretmeli. Dönem
olayın siyasi
boyutunun ortaya
döküldüğü bir
dönemdir.”*

✦✦✦✦✦

Sazıyla, notasıyla ondan daha güzel saz çalan yok.

Bugün, Pülümürlü Selahattin imtihanı kazanamıyor. Urfalı olsa birinci sırada kazanırdı. Düşüncesinden, inanışından dolayı onu at, bunu at, geriye birşey kalmıyor.

Usta bir bağlamacı, 30 yıl sazının telini hiç değiştirmez mi? “Ne gereği var, öteki sazlar içinde kaynar gider”, diyor.

Düşünün, 300 personel İstanbul’da, 400 de Ankara’da. Etti 700. 180 de Erzurum’da var. Herkes “süt içtim dilim yandı”yı söylüyor. Onun bunun devleti soymasına bağırıp çağırıyoruz, bunlara niye bağırıyoruz?

Ne yapacaksınız? Eğiteceksin. Konservatuvar açtılar. Bir metod hazırlayın ya! Elinizde devletin imkanı var, metod yazın. Ciddi birşey yapabilmek için misket düzeni, kara düzen, bağlama düzeni, müstedat düzeni, en azından bu 4 metodu bilmek lazım.

TRT’de halk müziği repertuarı ne

durumda?

TRT’nin repertuarında 4000 ezgi var, bunun 1000’i arşiv.. Seçtiğin zaman 2000 falan kalıyor.

Geçen yıl “halk müziğinin tanıtımı için bir yüzü çok sesli, bir yüzü tek sesli bir plak yapın” demişler. Parçalar seçildi. Altı ay çalıştılar, hiçbir şey çıkmadı. Çünkü çıkan, piyasadaki yapıtın çeyreği kadar bile değil.

TRT’de öyle bir çevre var ki, bir parçada üçlüler yer değiştiriyorsa, dökülüyorlar. Başlıyorlar, “bu uyduruk parçayı kim getirmiş buraya” demeye. Parça uyduruk değil. Arif, Pir Sultan’dan bir türkü almış, üçlüler durmadan yer değiştiriyor. O çalıyor, sen de çal kardeşim. Yok. “Musacığım, şu parçayı çalacak bir aşık bulsak,” diyorlar.

Bağlama ve metod üzerine neler düşünüyorsunuz?

Bağlama bir kimlik sorunudur. Düşüncenin kimliği. Yaka kartı taşımaya gerek yok. Bağlamayı gören artık Alevi misin

diye sormaz.

Ben hiç oynak şeyler çalmak istemiyorum. Kitleye ulaşabilecek bir araç elime geçtiği zaman ilk düşündüğüm şey, vereceğim mesaj oluyor. Onları eğlendirmeyi değil bilinçlendirmeyi düşünüyorum.

Kitleye daha fazla ulaşabilmem ne ile gerçekleşir? Bağlamanın yeni bir metotla insanlara ulaştırılmasıyla.

Metod çok önemli. Devlet bizi çağır-sın, maddi külfetini yüklensin, biz oturalım metod yazalım diye bekleyemeyiz. Yapmıyor. Neden yapmaz?

Çünkü materyele baktığın zaman, 4 bin ezginin 2 bini deyiştir. Değişleri ve uzun havaları kaldırmayı bile düşündüler repertuvardan. Neymiş? İnsanlara propaganda yapıyormuş. Bunların temizlenmesi için önerge verildi. Geriye 500 uçkur havası kaldı repertuvarda. Radyoda çalışan arkadaşlarımız çok iyi bilirler, sonradan vazgeçildi.

TRT’de birkaç bin ezginin bulunduğu-nu söylüyorsunuz. Türkiye’nin kültür

zenginliği bu kadar değil elbette.

Sizde gördüğüm arşivde 10 bin ezgi olduğu kanısındayım. Yani TRT’den 6000 fazla. Bu bile durumu anlatmaya yeter. Ama bir de şu var: Bizim müziğimizde tek bir parçadan, tek bir ezgiden matematiksel olarak 540 ayrı form çıkabiliyor. Bir tek parçadan.

Bizde her yerde dinlenen 20 ayrı ritim vardır. O tek parçayı 20 ayrı ritimle çaldığın zaman 20 parça eder. 27 tane de makam var. Bununla da çarparsak 540 eder. Bunların arasından karma çıkabilecek forumları katmıyorum. Binlerce form ediyor. Ve biz sadece bir ezgiyi tartışıyoruz şu anda.

Benim anlayışına göre, birikim bu. Oysa onlar, ikibin, dörtbin ezgi bize yeterli diyorlar.

Müziğin ilerlemesi, geniş kitlelere yayılması, hatta sınırların dışına çıkması isteniliyorsa yapılacak şey, bilimsel bir ekip kurmaktır.

Böyle bir ekip çalışmasıyla, “2-4 bin tane” dediğimiz ezginin sayısı kısa sürede 400 bine ulaşacaktır. Bunların birikiminden müzik formları çıkarılacak, bu gün özene bezene anlatılan konçertoların, senfonilerin yüzlercesi çıkacaktır. Müzikten anlayanlar, hangi ünlü sanatçının konçertosu, senfonisi varsa koysun notalarını incelesinler. Küçük küçük melodilerin birbirine eklenmesinden bir senfoni çıkmış. Senin elinde binlercesi var.

Şart mı Batı’nın kalıbını kullanmak? Sen de kendi doğrultunda konçertolarını, senfonilerini geliştir. Var çünkü, sadece çalışacaksın. Mesela “Keskin halayı” bir senfonidir. “Ya bu bir halk müziği ezgisi”, hayır değil. Senin kapasiten o kadar da onun için. Gözünü şöyle bir kapat, 100 kişilik bir orkestrayla dinle onu. Öyle dinle, o zaman görkeminden korkar kaçarsın.

Söylediklerime “abartma” diyenler, herhangi bir sanatçıya kullanılan ritimleri, kalıpları sorarlar. Çarpılar çıkarırlar, toplarlar.

Abartma değil de, minimum oluyor her halde.

Macarlar geliyor her yıl. Sekiz yıl araştırma yapmış bir karı koca bana “100 bin kadar ezgi biriktirdik gidiyoruz” demişti. Bizimkiler de 4 bin fazla geldi diyorlar.

“Batı müziği zengin, bizim müziğimiz zengin değil. Batı, müzik aletleriyle çok şey yaratılabiliyor, oysa saz yetersiz” gibi görüşler de var.

Böyle diyenlerin kör, sağır ve cahil olduklarını söyledim. Birşeyi görmek istemezsen görmezsin. Bir Hacı Bektaş’ın dizinin dibinde “Arzu Kamber” halayının içindeki formları, melodik dizileri kavrayamayan insanla tartışılmaz. Görmek istemiyor çünkü. Acaba hangisinin evinde bir halk müziği kaseti var?

Düşünebiliyor musun? Bir toprağın üstünde oturuyorsun, altında dünyanın en kıymetli cevheri var, ama sen burada sadece toprak var diyor, altını karıştırmıyorsun. Batıdaki zenginlik, onların düşündüğü bağlamda zenginlik armonilerle sınırlı. Armonilerle, yani ikinci üçüncü seslerin tınlamasıyla. Bir tek bağlamanın karşısına 20 tane keman, piyano, 20 tane nefesli çalgıyı koyup, sonra bağlama cılız diyebiliyorlarsa, terazilerine baksınlar. Bir güreşçiye on güreşçi!

Bağlama bir formdur. Tampere edilmiş. Halk müziğinin sadece bir boyutudur, çok verimli bir çalgıdır. Herşeyi çalabiliyor, her akort değişikliğiyle ayrı bir enstrüman olabiliyor. Batı'nın çalgılarını kullanıp kopyecilik yapmanın bir anlamı yok. Kendi çalgılarını geliştir. Çalgının geliştiği zaman halkın da gelişecek. Bununla eşdeğerdedir, çünkü sadece müzik değil, siyasi boyutu da vardır.

Bu özentili, köksüz ve aslında cahil yaklaşımlar müzik eğitimine de yanlış, değil mi?

Tabi. Okullarda verdikleri metotlara, müfredata baksınlar. 29 harfi okuyup yazmasını öğretiyorlar da, yedi notayı öğretmiyorlar. Çünkü sistem yanlış! Asya formu yavaşık seslerden oluşur. Onlar Batı formu kullanıyorlar.

Sorun çalgıların rafine edilmesi, tampere edilmesidir, hazır yiyeceklik yol değil. "Hazır yapmış Batılılar, bizimki kötü." O zaman kendine ihanet etmektesin, kendinle çelişiyorsun. Git onun müziğini yap, benim müziğime karışma, üstüne yorum yapma. Çağdaş müzik yaptım diyenleri de buraya katıyorum. Çağdaş arabeskçiler. Toplumun yapısını siyasi boyutta zaten arabeskletirmişler. Gözü-müzü boyamak için, bizi uyutmak için söylüyorlar.

Neden bizden senfoni çıkmıyor. Yedi nota var, do-re-mi-fa-sol-la-si. Bunu Batılı da kullanıyor Doğulu da, Asyalı da Avrupalı da. Batılı'nın kullandığı sadece dört ritmden form çıkabiliyor, dört ayrı formdan bu kadar üretiliyor, zengin oluyor da bizde halihazırda kullanılan 20 ritmden "birşey çıkmıyor-sa", bunda bir iş vardır.

Yirmi ayrı ritmimiz var, Batı'nın bütün ritmi dört. Onlarda bir 11/8 lik yok, 12/8 lik yok, bir 9/8 lik yok. 9/8lik davullarıyla Okay Temiz'i dinlemeye geliyor Batılı. Sadece ritm dinliyor insan orada. Onun altındaki müziği de versek ne olur? Sahteciliğe, ihanete hayır.

Bu küçümseme nereden geliyor?

Birisi fukara Mehmet Emmi, ötekisi burjuvaların, devletin himayesinde sanatçı bilmem kim. "Devlet sanatçısı." Ondandır böyle.

Okullarımızda çocuklarımız kendi müziğimizi öğrenemiyor. Öğretmen de bilmiyor, elindeki müfredat sakat. Mozart'ın bilmem ne ölçüleri, vb. Kardeşim bunlar Mozart'ın kültüründen gelmiyor ki.

Halk müziğini biraz değstin mi altından Türkmen boyları, Yürükler çıkıyor. Ucu Alevi göreneklerine varıyor. Korkmaz mı adam!

Biraz daha araştırırsalar, Ali'ye gidiyor. Batınlara, eski Hristiyan müziklerine, Ermeni katkısına, Çingenelerin yaptığı katkıya kadar uzanıyor. Bu onlar için can sıkıcı. Olay kurcalandı mı ortaya başka bir boyut, başka bir kimlik çıkıyor. Anadolu'nun gerçek kimliği çıkıyor. O zaman nüfus kağıtlarının değişmesi lazım!

Ben inançsız biriyim, bana ille "dini İslam" deme, diyorum. "Yok" diyor, "olması lazım". Hem laik TC diyorsun, hem dini İslam diyorsun. Nasıl çelişkidir yahu. İşte müziği eşeledin mi bunlar ortaya çıkar.

Müzik en büyük eğitici. Batı'da eğitim görenler bir semahın bir senfoni olduğunu bilirler. Cahil değiller. Semahın üç boyutlu bir senfoni olduğunu, konçer-

to olduğunu biliyorlar. Batı tekniğindeki modülasyonun köyden gelen o garip dedenin sazında tecelli ettiğini görüyorlar. Üç boyutlu modülasyon... Biliyorlar ama altında siyaset vardır, kimlik sorunu vardır. Kurcalamak istemezler. Adam nezle oluyor Amerika'da tedavi görüyor. Nasıl kurcalasın?

Bu söylediklerinizden toplumcu müzikçilerin görevleri de çıkıyor.

Kendi kişisel katkılarımızla ortaya birşey koymamız gerekiyor. Evlerimizdeki örnekleri kitleye ulaştırmalı, bunun neden yapıldığını anlatabilmeli, yayın organlarını kullanmalıyız. Eleman sıkıntısı çekmeyiz. Türkiye'de çok adam var. Eksikliğimiz, enstrümanları geliştirmek-

tedir. Sadece bağlamaya göre düşünmememiz lazım. Bağlama'nın dört boyutunu (cura, bağlama, divan, meydan) düşün. Batı'nın yaylılarını bir kabak kemanıyla, bir kemençeyle eşleme, onları da çeşitlendir. Yapım okulları aç. Devlet açsın, iki cami de eksik yapsın canım.

Büyük bir zenginliğe sahibiz aslında.

Ormanı görüyorlarsa, görmek istemediklerinden. Ben seminerlerde kemençeyi örnek gösteriyorum. Pontus kültürüyle yetişmiş Karadeniz halkı Anadolu'ya bir katkıda bulunmuş. Ağaçtan üç telli bir kemençe yaparak, binlerce ezgi üretmiş.

Eğitim demişim ya, eğitim. Geçmişimizdeki bilge kişiler aslında bize herşeyi anlatmışlar. Mesela Hacı Bektaş-ı Veli'nin bir kucağında ceylan, bir kucağında aslan, istediğin gibi yorumla. Eğitimin güzelliği, bunların yanyana yaşayabilirliği. Biz kavrayamamışız.

Ne demişim, nasıl bakarsan öyle görürsün. İnsanın "can gözüyle" bakması gerek. "Gön gözüyle" bakarsa hiçbir şey göremez.

Hüdaî isimli bir şair tanıdığım var. Kitabı yok, saz çalmaz, sadece şiir yazar. Bir şiirinde şöyle yazıyor:

Faydası olmayan bahardan yazdan
Yüce dağ başının kışı makbuldur
Cahilin ettiği sohbetten sözden
Alimin hayali düşü makbuldur

Hüdaî konuşur bir ince dilden
Hal ehli olmayan bilir mi halden
Bilgisiz görgüsüz duygusuz kuldan
Ölülerin mezar taşı makbuldur

Okuduğunuz şiir birden Mahzuni'yi hatırlattı bana.

Vallahi o insan benim hayalimde yaşasın, yüzünü görmek istemiyorum.

İyi anlıyorum.

Yıllar önce Mersin'den odun kamyonu-nun üstünde onu görmeye gitmişim. O sevdası bende dursun. Benim duygula-

rım, aşkım var. Kendisine de söyledim. "Sen bende böyle kal" dedim. Bilemiyorum. Kendisi elli küsur yaşında. İhtiyacı yok. Niye yamukluk yapıyor-sun? İnsan gibi otur köşene. Gelecek kuşaklara onurlu bir yaşam örneği bırakmalıyız.

Hacı Bektaş'la Mevlana'yı yanyana göstermeye çalışan iktidar, Yunus'a da sahiplenmeye çalışıyor. Yunus gibi bizim olan değerleri gerçek yerine oturtmak için ne yapmalı sizce?

Yunus'u mistik kavramlar içinde düşünemeyiz, ama hep o çerçevede sunuluyor. Hacı Bektaş Veli'yi de o doğrultuda sunmaya çalışıyorlar. Aydınlarla görev düşünüyor. O doğrultuyu onaylamıyorlar-sa, yazdıklarıyla topluma yön vermeleri lazım.

Bugün Yunus'u bağnazlıkla uyum içinde bir yorumla vermeye çalışıyorlar. Yunus'un tanrı kavramına, inanca getirdiği boyutu anlatmıyorlar. Onun mistik örtü altındaki şiirlerini kurcalarsan, altındaki muazzam bir kültür çıkıyor.

Yazar-çizerlerimizin, aydınlarımızın olayın üstüne gitmeleri lazım. Yazmıyorlarsa karşı tarafın yaptığını

onaylıyorlar demektir.

Biz tam da bu doğrultuda bir platform yaratmaya çalışıyoruz.

Benim mesajım var. Gücümün yettiğince okuyorum, eleştiri getiriyorum. Halkın kültürüne sırtını dönmüş bir devlet olmaz diyorum. Direkt devleti suçluyorum. Kültürüne sırtını dönmüş bu insanlar, topluma başka birşey vermeye çalışıyorlar. Bunların bir bir söylenmesi gerekir. Hacı Bektaş törenlerine katılmamam da böyle bir eleştiridir. Adamlar sözümona Hacı Bektaş'a sahip çıkıyorlar. Neredeydiler bugüne kadar? Burada bir oyun vardır.

Abdal Musa şenliklerine de katılmıyorsunuz.

Orada da durum aynı. Kültürel değerlerimiz paraya tahvil ediliyor.

Burada şu yol izlense daha doğru olmaz mı? Katılıp, eleştiriye gelen yığınların içinde yapmak. Böylece tabandan bir basınç yaratmak. Hacı Bektaş-ı Veli'yi, Abdal Musa'yı burjuvaziye niye bırakalım? Üstüne üstüne gitmeliyiz.

Doğru, bir alternatif oluşturmak lazım. Abdal Musa'ya örgütlü müdahale edilmesinden yanayım. Söylediğiniz türden eleştiriye de dolaylı olarak yaptığımı söyleyebilirim. Törenlerden iki-üç gün evvel dört beş köyün insanıyla birlikte oldum. Bir cem yapıldı. Orada "ben Abdal Musa'ya şu şu nedenlerden dolayı gelmiyorum" diye anlattım.

Hacı Bektaş'ta da öyle. Geçen yıl ben

gitmedim. Arif Dedeabağ'ında bir gösteri yaptı. Belediye başkanı Hacı Bektaş'a anfi yaptırıyor, heykelini diktiler. Sokakları asfaltlıyorlar. Halka böyle sevimli görünmeye çalışıyorlar. Ama Nevşehir'de valisinden tut, tüm belediye başkanlarına kadar hiçbirisi Hacı Bektaş'ı, Alevileri sevmiyorlar.

Devlet Hacı Bektaş'a ticari bir olgu olarak bakıyor. Dedeabağı'na bilet koydular. Deliklitaş'a bilet koydular. Beştaş'a bilet koydular. Vakıf örgütlüyor, ama gelirin yüzde 40'ı belediyeye. O zaman camiye de bilet koysunlar. "Ya ibadet yerinde bilet mi olur?" Ama burası da Alevilerin ibadet yeri. Biri de kalkıp bunu söylemiyor. Nerede o entel demokratlar?

Hacı Bektaş Kültür Derneği'ndeki gençler bu konuya eğilimler sanırım.

Onlara da anlattım. Bir kıpırdanma var. Güzel olan bu. Mutlaka birşey çıkacak.

Okuduğunuz parçaları, orijinal müziğine dokunmadan mı çalışıyorsunuz, yoksa yorumu mu öne çıkartıyorsunuz?

Otantik biçimiyle çaldığımı söyleyemem. Yorumum var, hem icraatta hem söylemede. Herhangi bir şiir sunarken, içinde asilik varsa onu çıkıp söylemek bir yorum geliştirmektir.

Yani müziği kendi özüne yabancılaş-tırmadan yorumluyorsunuz.

Söylediğim bir parçanın kitlenin algılayabileceği forma yakın sunulmasına, o form içinde uyumlu çalgıların katkıda bulunmasına taraftarım. "Sentez" kasetimi çıkardığım zaman, önce dedelere dinlettim. Yaptığımdan ne anlıyorlar, nasıl bir eleştiri getirecekler diye. Tepki almadım.

O kasette daha geniş bir kitlenin paylaşabileceği bir seçme yapmaya çalıştım. Bir tarafta deyişler, bir tarafta Karadeniz türküsü. Karadeniz'de dinlenmek zorundayım. Trakya'da niye dinlenmeyeyim, mesajlarım oraya da ulaşsın.

Bazı eksiklikler de oldu. Bağlamayı sevdiren, kolay çalınabilecek şeyleri çaldık aslında. Herkes onları öğrendi. Ege bölgesindeki form, geri planda kaldı, icraatı çok zor. Ege'deki müzik formu son derece teknik. Halk onu nasıl yarattı, işte bunu çözemiyorum.

İnsan sesinin yapabildiği şeylerde enstrümanlar zorlanıyor. Boğazdan çıkan (Arpej diyoruz) sesleri enstrümana koyduğün zaman çok lezzetli şeyler çıkıyor. Benim çalışma yöntemlerimden biri bu. Çalınan müziği değil de, söyleneni yakalamak. Bunları bağlamada uyguladığımda hem bütünlük oluyor, hem de çok ilginç melodiler çıkıyor.

Söz saz eşitliğine dayalı müzik yapıyoruz. Mesaj ağırlıklı. Halbuki, kaynakta zenginliği aktarabilmek için, müziği ileri götürebilmek için dinleyiciye yalnızca enstrümantal olarak da müzik sunmak lazım.

Halk müziğinde atılım yapmak için kafanızda bir sürü fikir var. Tek olmuyor diyorsunuz. Arif Hoca'yla birlikte çalışmanızı örnek gösteriyor, karşılıklı tınıya geçiyoruz diyorsunuz. Öte yandan, bu düzen sürdüğü sürece Konservatuvar istenenleri yapmıyacak. Öyleyse, çabalarınızın sizin girişiminizle kurumlaşması daha doğru olmuyor mu? Dersanelerin üstünde, adı enstitü mü, akademi mi olur bilemiyorum, ama bir üst müzik kurumunu devletin müdahale alanının

dışında oluşturabilirsiniz.

Mücadele alanındaki müziğin ileriye doğru, müdahalesiz gelişmesi açısından en doğru, mantıklı yaklaşım budur. Özel bir konservatuar kurmayı hep düşlemiştir. Fakat şöyle sorunlar var. Özel bir konservatuar açabilmek için devletin getirdiği kısıtlamalar var. Bir de ekonomik güç sorunu var. Orada çalışacak elemanları doyurabilecek bir maddi güce ihtiyaç var. Sadece müzik bilgisi, düşünce yetmiyor. Çok sayıda kişinin maddi katkılarıyla olabilir.

Küçük başlayıp gelişebilir. Bir doğal işbölümü çıkabilir. Baş çeken ekibe iş yetiştiren araştırmacı guruplar ortaya çıkabilir. Giderek büyük bir proje haline gelir.

Burada büyük bir mücadele söz konusu. Başlangıcında bile 3-5, 10 kişinin ortak bir karar vermesi, mücadeleye soyunması lazım... Ne yazık, bugün ancak elimizde olan formu gelişkin bir şekilde kitleye sunmak üzere biraraya gelebiliyoruz.

Koşullarımız pek uygun düşmüyor. Tabi böyle kalacak anlamına gelmiyor. Birileri elbette bir gün birşeylere başlayacak.

Çocuklara yönelik çalışmalarınız var mı?

Türkiye'de okullardaki müzik eğitimine yönelik bir bağlama metodu hazırladım. İçinde okul şarkıları var. Küçük melodilerin içinde küçük küçük öğretici mesajlar var.

İkinci bir çalışmada, çocuk şarkılarında diyaloglar kurdum. Müzik eğitimiyle kültürel mesaj yanyana. Örneğin bir okuma parçası, Gürlü köyünün öyküsünü anlatır. "Gürlü, Manisa'nın küçük bir köyüdür" diye başlıyor. "Köyde bir karı-koca yaşamaktadır. Çocukları yoktur. Düşünür taşınır, hacca gitmeye karar verirler. Gece ikisinin de rüyalarında bir derviş gelir, der ki, "siz bu parayla Gürlü'ye su getirseniz, çeşme yaptırırsanız hacdan daha hayırlı olur". Sabah hacdan vazgeçerler, suyu getirirler. Köyün adı da gürlü olarak gelen sudan Gürlü kalır."

İkinci bir okuma dersi, bilimle ilgili. "Bayat köyünde nefesi çok keskin bir avcı vardı diye başlıyor. Avcı öyle avlar vuruyor ki... Tavşanlar avlıyor, keklikler avlıyor. Avcının nefesi çok keskin, okuyup üflediği zaman bütün hastalar iyileşiyor. Bir gün evine bir hasta geldi. Örmek sokmuş. Nefesi keskin diye ona getirmişler. Avcı dedi ki, "20 yıl evvel belki olurdu, ama şimdi hastanızı bir doktora götürün, doktorların bıçağı benim nefesimden daha keskindir". Bu mesajı çocuğun beyninden hiç kimse silemez.

Çocuk şarkılarında nota öğretirken, şiirsel birşey uygulayayım dedim, üzerine de epey çalıştım. Konuşmalı nota formüle etmeye kalktım. Çocuk hem nota öğrenecek, hem müzik sevgisi ilerleyecek.

Bu fikir bir fikradan aklıma geldi. Haylaz bir çocuk gurubu var. Öğretmen düşünüyor taşınıyor, müzikli eğitim yapmaya karar veriyor. Tarih dersi. "1071 yılında, Malazgirt meydanında Alparslan'la orduları, nay, nay." Coğrafya dersi. "Afrika kıtasının kuzey-batısı ni-nay, ni-nay." Matematikte, "iki kere iki, dört, nay-nara-nay, nara-nay." Sınıf herşeyi öğreniyor. Yaramaz bir Mehmet var. Burnunu karıştırıyor, dinlemiyor. Öğretmen, "Mehmet" diyor, "sen de-

vam et". Mehmet tabii dersi dinlemediği için "nay nay nay na na na nay" diye tutturuyor. "Mehmet ne yapıyorsun?" "Hocam güfte değil de beste çok güzel!"

Ben de dedim ki, bu yapılabilir. Çocuk oyun içinde öğrenebilir.

Daha başka çalışmalar...

Yöresel bir araştırmam var. Taşeli ökü-sü. 40 parça var. Dört cilt halinde çıkaracağız. Ayrıntılı teknik bir notasyon yapıldığı için sesler, sazlar ayrı, geniş yer tutuyor.

En son Arif Sağ'la birlikte "Resital" diye yeni bir kaset çıkardınız.

Evet. Mükemmel sazı var Arif Sağ'ın. O kadar bütünleşme var ki akor kendiliğinden oluyor. Sen orayı çalıyorsun, o orayı, sazlar birbirlerine yakarıyorlar. Bir arkadaşın hanımı "siz çalıyor-sunuz, sevişiyorsunuz" di-yor-du. O yakarma, denge, asambleden geliyor.

Arif güzel çalıyor. Başka örnek yok. Onun için birlikte çalışırız. Onun da yalnız sıkıldığını hissediyorum.

Bu bir çok seslilik denemesi değil mi?

Evet. Bağlama düzeninin saz çalımında birinci sıraya geçmesi, güzel çalınmasına yetmiyor. İnsanların kulağı ikinci sesleri istiyor. Çok sesliliğe o kadar yatkın. Burada bir yanlış var. Batı'da dikey harmoniler var. Biz de yatay harmoniler var. Bunu bir türlü kavrayamadılar. Ben Selda'nın kasetlerinde kullanmaya çalıştım. Güzel oluyor. Daha da açılabilir...

Sizin çalışmalarınız ne yönde?

Ben üretkenim. Şiir yazmıyorum, müziklerde ritim, form değişikliği yapıyorum. Bizim elimizde 100 bin civarında ezgi var. 100 bin ezgi ne demek biliyor musun? Bütün Batılı ülkelerin 7 sülalesinin yapacağı kadar melodi demek. Batılı beni kandırmasın.

500 kişilik kadroya ihtiyaç var. İcra, makam, kalıp bölümleri ayrı olacak. Herşeyi ortaya dökcek... İcraatlar birbirine bağlanacak.

Bu söylediklerinizi siz gerçekleştire-lisiniz.

Finansman gerekli. Şu sazı 1500 marka yapıyorlar. Yaylılar var. Orkestra için diyelim 10 tane yaylı, onlar da para. Onları çalacak adam para. Biraz param olsa hemen girişirim işe, inat için yaparım.

Günümüz koşulları ozanlara da bir yenileme zorunluluğu dayatıyor değil mi?

Ozanlık bazında Sünni-Alevi ayrımına ben pek katılmıyorum. "İlerici ozan" tabirini kullanıyorum. Onları bu kıstasta yargılıyorum. Yani Alevi olmaları değil, ilerici olmaları ön planda. Dünyadaki

siyasi sistemleri, bugüne kadarki siyasi yapıyı bilen şiiri herhalde güzel içerikli olacaktır, boyut getirecektir.

Eğitimsizlik her köşede var. Zannediyorlar ki, Pir Sultan Abdal'lara, Kul Hüseyin'lere yukarıdan vahi gelmiş. Halbuki o insanlar tekke (üniversite) eğitimi görmüşler.

Ozan Rehberi bir yarışmaya Atatürk ve Cumhuriyet'le ilgili şöyle bir şiir yollamıştı: "Samsun'dan doğdu güneş / bir Atatürk bir de Cumhuriyet", vapura bindi bilmem ne, bir Atatürk bir de Cumhuriyet. "Osmanlıya karşı çıktı / padişahlar kaçtı gitti / bir Atatürk bir Cumhuriyet"... Böyle gidiyor.

Adamı kınayacak birşey de yok. Bildiğini yazıyor. Oysa Pir Sultan Ab-

dal'ın bir şiirinden bir tane taş çıkart, yerini dolduramazsın.

D e d e m , "oğlum" dedi, "muharrem ayında yaş kesmeyeceksiniz". Bizi ne tarlaya salardı, ne birşey. Et yeme, yumurta yeme, sakal tıraşı olma, ağaç kesme. Bir gün bir dede geldi, "muharrem ayında yaş kesmeme nedir, biz tarlaya gide-miyoruz", diye sordum. "Bre evladım, gözünüzen yaş kes-meyin, ağlayın demektir" dedi. Hemen gittim, bizim dedeyi kaldırdım, "gel bak bu adam ne diyor" dedim.

Herşeye rağmen ben dünyaya bir kere daha gelsem, yine Alevi olarak gelirdim. Bu düşünceyi seviyorum.

Halk müziğinin kendini yenilemesine nasıl bakıyorsunuz?

Arkadaşlarımızdan birisi şöyle demişti: "Artık Türk Halk Müziği bitti. Ne zaman ki Diyarbakır'da bir ev çökecek, bir ağaç yakacaklar, üretim olacak." Hemen gazeteye telefon açtım, "yaz" dedim gazeteciye, "bu arkadaş türkülerimizi tanımıyor". Diyarbakır'da evlerin yıkılmasına gerek yok. Postacılar için, trenler için yazılan türkülerini düşünün. Hatta postacıardan önce en güvenilir postacı, tumalar...

Pir Sultan Abdal'ın bir şiiri var, semah olarak okumuştum ben onu:

İki turna gelir dost ellerinden
Evrilir çevrilir döner göllerde
Sakinin tumalar Urum kışdır
Poyraz vurur cılgaların üşütür
Konup göçmek evliyalar işidir
Konup göç ki söylenesin dillerde

Urum kışı ne olabilir? Rum elinde kış var, yani ortalık karışık. Dosta en sağlam haberi kim götürür? Tumalar. Yarı uzağı konu alan türkülerin üretilmeyeceğini söyleyebilir misiniz? Günü geldiği zaman türküler bu çizginin içine de oturtulacaktır. Çünkü türkülerde diyalektik var.

Biraz da "Muhabbet"ten söz etsək.

Birlikteliğimiz önemli bir fırsattı. Üç sanatçının biraraya gelmesine toplum değer veriyordu. Bunu önce ben kabulleniyordum, arkadaşların da kabullensinler. Biz bunu iyi kullanamadık.

Millet 12 Eylül'de sille yemişti. Ama biz o insanları tabiri caizse, rafine edemedik. Bu da bilgisizliğimizden, cahilliğimizden kaynaklandı. Geldiğimiz konum ne olursa olsun, cehalet var.

İşin siyasi yönünü anlatmada ortak paydalarımız yoktu. Olaya sadece "güzel çalıp söyleyen insan, onu dinlemeye gelen kitle" gözüyle baktık. Cehaletimiz burada. Niye gelip dinlediklerini, toplumun dayanışmasını hiç düşünmedik. Tüm konser bantlarımızı tarayınca, bir cümle bile konuşmadığımız ortaya çıkıyor.

Konuşmadık. Burada suçumuz büyük. (Bireysel konserlerde Yavuz arkadaşım bu konuda epey çaba gösterdi. Hem çaldı hem konuştu, sürdürüyor.) Sonra, söylediklerimizin hesabı bizden sorulmaya başlayınca konuşmak zorunda kaldık. Halbuki biz anlatsaydık, kitleyle daha çabuk iletişim kurabilirdik.

Süreci hatırlıyordum.

Siyasi olarak bize düşen görevi yaptığımızı söyleyemeyiz. Herkes aynı çabayı göstermedi.

Belki daha iyisi olabilirdi, ama "Muhabbet"le siz önemli bir birikimi gerçekleştirdiniz.

Ben biraz doyumsuzum, o beni tatmin etmeye yetmiyor. Gerek müzik gerek söz alanında daha çok şeyler yapılabilirdi.

Şöyle sorayım. İlerici bir sanatçı olarak neler yapmanız gerekiyordu da yapamıyordunuz?

Diğer kesime de mesajlar iletmemiz gerekiyordu repartuar seçimimizde. En geniş kitleye uzanmamız gerekiyordu.

Bütün "Muhabbet"ler boyunca ben olaya hep siyasi bakmışımdır. Bilmiyorum arkadaşların bunu paylaşırlar mı? Toplumun ortak yanlarını söylemeye çalıştım. Parçalarından bu açıktır belli. Mesela, "tarlada çift süren köylü kızının topraklı terine aşkımsın gönül". Bu herkesin ortak yanındır.

Tarafhık zaten ortada. Benim damgam zaten basılı. Ama onu tarafına çekebilirsin. "Muhabbet 3"de çok güzel bir denge kurmuştu. Fakat etrafımızda dolanan yarıymızlar bu birlikteliği zaman zaman bozmayı başardılar.

Şiirleri seçebilseydik, yani siyaset yapsaydık - ki yapmak zorundaydık - bunun boyutları daha farklı olurdu.

Alevilik konusunun toplumun gündeminde öne çıktığı bu dönemde sanatçılar için görev ne?

Sanatçının önce nerede durduğunu saptaması lazım. Halkın sözcüsü olarak meseleye baktığı zaman halka bir şeyler iletmesi lazım. Onun ilgi duymasını sağlamalı, onları bilinçlendirmeli, ona küçük çıkarlar için sınıfından ödün vermemeyi öğretmeli. Çünkü dönem olayın siyasi boyutunun ortaya döküldüğü bir dönemdir. Hâlâ bazı kesimlerde çekingenlik var, yenilmeli.

İkincisi, Aleviliğe ilgi duyan, akademik niteliği olan insanların konuya bilimsel metodlarla eğilmeleri. Kültürlerin varlığını kabullenilmesi, araştırılması. Kıyaslama ise kıyaslama. Sonra kitlelere önyargılardan uzak birşeyler ulaştırma, iyi bir sentez. ●

Hacı Bektaş Veli'nin özüne sadık kalmak

Değerli dostlar, önce şunu söyleyeyim. Ben iyi bir konuşmacı değilim, ama görevim icabı yıllar içinde sayısız konuşmalar yaptım. İnanın bana, bunlar arasında bugünkü kadar heyecanlı ve sevinçli olduğum bir konuşmayı zor hatırlıyorum.

Bu sevincimin iki nedeni var. Bunların biri beni, biri sizi ilgilendiriyor.

Birincisi, söylediklerimizi duymasını istediğimiz toplum bizi duymuş. (Bu beni ilgilendiriyor.) Bu toplantıya çağrılmamı böyle anlıyorum. Mektup sahibini buluyor.

İkincisi çok daha önemli bir neden. Beni aranızda çağırmanız, Alevi toplumunun kadirşinaslığının, iyilikle gelene kollarını açmasının, olgunluğunun da kanıtıdır. Çok teşekkür ederim.

Türkiye'de ve Türkiye halkında iyi ve güzel olan çok şeyi Hacı Bektaş-ı Veli'ye borçluyuz. Bunu anlayıp kabul etmeden Türkiye insanı, hele hele Türkiye devrimcisi hiç bir yere gidemez.

Türkiye halkının, Müslümanlık kapısından dalan Arap etkisi altında benliğini yitirmemesini Hacı Bektaş'a borçluyuz.

Zengine, beye değil, halka hizmet eden sanatı ve kültürü ona borçluyuz.

İnsanımızdaki ortaklık, eşitlik, toplumluluk geleneğini ona borçluyuz.

Tanrıyı gökte değil, yerde arayabilmemizi ona borçluyuz. Türkçenin yaşayabilmesini ve böyle güzel bir dil olabilesini ona borçluyuz.

Yaşanası bir dünyayı öte tarafta değil, bu dünyada kurabilmek için kavga vermeyi bir yaşam biçimi yapmış o büyük dergahı ona borçluyuz.

Hacı Bektaş-ı Veli ve onun mirası hakkında benim size söyleyebilecek pek birşeyim yoktur. Sizler benden iyisini biliyorsunuz. Onun için ben biraz bu günlerden konuşmak istiyorum. 22 milyonluk koca bir Alevi toplumu var. Bu toplum dağınık değil mi? Neden bu Alevi toplumu bu kadar dağınık ve örgütsüzdür?

Bu sorunun yanıtını ancak ikinci bir soruyla verebiliriz. O da şu: *Hacı Bektaş-ı Veli'yi özüne sadık bir biçimde bugün nasıl yaşatabiliriz? İşte bu soruya farklı yanıtlar veriliyor ve Alevi toplumunun içinde bulunduğu dağınıklıkta bu farklı yanıtlar büyük rol oynuyor.*

"Hacı Bektaş-ı Veli'yi bugün nasıl yaşatabiliriz" sorusuna, en genelinde üç şekilde yanıt veriliyor.

Birinci akım, birinci eğilim, Hacı Bektaş'ı dört kapının birincisi olan,

R.Yürükoğlu, Rotterdam Alevi Kültür Derneği'nin davetlisi

olarak katıldığı Hacı Bektaş-ı Veli'yi Anma Toplantısı'nda,

Dedelik kurumunun Aleviliğin dağınıklıktan kurtulmasında

taşıdığı canalcı önemi anlattı.

"Acemi er" kapısı denilen, şeriat, namaz, oruç, cami, hac, dua kapısına kilitlemeye çalışanlardır. Bunlar *Aşure* dergisi gibi, Anadolu'da aktif çalışma yürüten İran Şiiliği gibi dinci-gerici çevrelerdir; Bunlar aslında Hacı Bektaş'ın öğretisini kaldırıp atmak isteyenlerdir. Onu yaşatmak gibi bir sorunları yoktur.

İkinci eğilim, Hacı Bektaş'ın öğretisinin lafzını, biçimini koruyanlardır. Bunlar Aleviliği dinciliğe çekmeye çalışanlara karşıdır, ama onların da yanlış yaptığı bir nokta var. Biçime takılmaktadırlar. Bu eğilim biçime takıldığı için Alevi-Bektaşî yolunu dondurmaktadır. Çağın, gelişmelerin gerisine düşmesini getirmektedir. Varacağı yer de, birinci eğiliminkinden çok farklı değildir. Çünkü öğretinin özüne değil biçime, mazrufa değil zarfa bakıyor.

Üçüncü eğilim, Hacı Bektaş-ı Veli'nin öğretisine sadık kalmaya çalışanlardır. Sorun, Hacı Bektaş-ı Veli'nin o gün yaptığını bugüne taşıyabilmektir. Onun götürdüğü doğrultuda götürmektir. *Onun o gün yaptıklarının anlamını, bugünün koşulları içinde yakalayabilmektir.*

Örneğin, o dönemin en güvenlikli, en hızlı habercisi, postacısı turna kuşuymuş. Hacı Bektaş-ı Veli'de ardalarına mesajlarını turna kuşuyla, onun kanadında yollamış. Burada mazruf, anlam, Hacı Bektaş'ın yapmak istediği nedir? Mektubunu en hızlı ve en emin bir şekilde ulaştırmaktır. Biçim nedir; zarf nedir? O da turna kuşudur. Şimdi, bugünün bilimsel gelişmeleri karşısında, mektuplarımızı hala kuşlarla göndermek mi, yoksa elektronik gereçlerle göndermek mi, Hacı Bektaş'ın öğretisini bu güne taşımaktır. Hangisi Hacı Bektaş'ın öğretisini özüne sadık bir şekilde geliştirmek? Tabii, ikincisi.

Bir başka örnek vereyim: Hacı Bektaş-ı Veli bir gün gezinirken bir çay kenarına geliyor. Bakıyor karşı yakada insanlar, bu yakada insanlar. Bunları birbirine kavuşturmalı diyor ve çayın üzerine iki tane ağacı kesip uzatarak ba-

sit bir köprü yapıyor. Bugün Hacı Bektaş-ı Veli'yi yaşatmak, "pirimiz böyle yapmış, bütün köprüler tahtadan olacaktır" diye ısrar etmek midir? (İşte ikinci eğilimin yaptığı budur. Biçime takılıyor, özü unutuyor. Sonu gericiliğe varır.) Yoksa, ulaşımın gerektirdiği yerlerde en modern köprülerin yapılmasını istemek mi Hacı Bektaş-ı Veli'nin özüne sadık kalmaktır. Tabii ki en modern köprülerin yapılmasını istemek.

Bence derin Alevi- Bektaşî düşüncesini günümüze taşıyacak en etkin yol bu üçüncü yaklaşımdır. Yani öğretinin özünü bugünün koşullarına oturtabilmektir.

Yukarıda kısaca değindiğim, bu üç eğilim, bir dereceye kadar, 22 milyonluk Alevi toplumu içindeki sınıf ayrışmasına da denk düşmektedir.

Konunun bir başka yönüne de değinmek istiyorum. Az önce "Hacı Bektaş-ı Veli'yi bugün nasıl yaşatabiliriz" sorusuna farklı yanıtlar verildiğini, bunun da Alevi toplumundaki dağınıklığın temel unsurlarından biri olduğunu söyledim. Dedelik konusu da böyle, bu söylediklerimi kanıtlayan bir örnektir. Hem "Alevi toplumu neden dağınıktır" sorusunun yanıtını, hem de bu dağınıklığı ortadan kaldırmanın yolunu içinde taşıyan bir konudur.

Dedelik konusunda çok farklı görüşler var. Söyleyeceğim şeylere katılmayanlarınız olacaktır. Ama biliyorum, inandığım şeyleri söyleme hakkını bana vereceksiniz. Ve de doğrular tartışmanın içinden çıkacaktır.

Benim en devrimci gözükən lafları söylemek gibi bir sorunum yok. Bir tek çabam var, doğruyu aramak. Doğruyu bulmaya çalışıyorum, sonda söyleyeceğimi baştan söyleyeyim, ben dedeliğin yanındayım. Dedelere kötü gözle bakmıyorum, onlara büyük değer biçiyorum. Çünkü, Alevi toplumu ve kültürü içinde dedeliğin olağanüstü büyük bir yeri vardır. 1960 ve özellikle 1970 sonrası, genç-de-ne-yimsiz-bilgisiz dev-

rimciler dedelere çok eziyet verdiler. Bunlar bugün bitmelidir.

Alevi toplumu ve kültürü içinde dedeliğin büyük önemi, tarih boyunca yerine getirdiği üç büyük görevden gelir:

Birincisi, dedeler o büyük mirasın taşıyıcıları oldular. Dede-

ler olmasaydı geleneğin, törelerin çok yanı unutulur giderdi. Değişlerin, nefeslerin de pek azı günümüze gelirdi.

İkincisi, Alevi toplumunun birleştirici unsuru oldular. Alevilikte, Sünnilikteki gibi bir din ve devlet örgütlenmesi yok. Camisi, hocası, müftüsü yok. Tüm toplumu bütünleyen, onları birleştiren dedelerdi.

Üçüncüsü, dedeler tarih boyunca halkın liderleri oldular. Alevi toplumunu koca bir orduya benzetirsek, onlar ordunun kurmayları oldular. Şimdi üç soru sormak istiyorum.

Birincisi, *Bugün dedeliğin durumu nedir?*

Özellikle 1960 sonrası kentleşmeyle beraber, geniş Alevi kesimleri kentlere geçtiler. Çocuklarını okullara, üniversitelere göndermeye başladılar. Dedeler bu olanaklardan yoksun kaldılar. Bu eğitimden, 60 sonrası Alevi kuşakların geçtiği eğitimden geçemediler. Dolayısıyla, yeni kuşak Alevi çocuklarını, gençlerini doyuramamaya başladılar. Bugün bakıyoruz ki dedeler tarihte oynadıkları o üç büyük rolü de yeterince oynayamıyorlar.

Dedeler eskiden çağın en önünde bilgilere sahipmişler. O rolü oynamak kolay değil. O rolü oynayabilmesinin nedeni çağın en önünde bilgilerle donanmış olmaları. Hacı Bektaş-ı Veli'nin dergahı o günün üniversitesidir. Müzik, resim, edebiyat, tarih, astronomi, tüm bunları okumuş öğrenmişler. Zaman ilerleyince dedeler geri kaldılar. Peki, bu geri kalışının suçlusu dedeler mi? İnsafsızlık yapmayalım, dedeler değil. Sorun şurada: Alevi toplumunda dedeliği zamana göre ilerletecek bir mekanizma, yok. Onun için dedeleri suçlamayalım. Ama bir gerçek var, dedeler geri kalıyor.

Dedelerin bu geri kalışının, Alevi toplumunun bugünkü dağınıklığında can alıcı bir yeri vardır.

İkinci sorumu sorayım, *dedeler olmadan Alevi toplumu varlığını, töresini, kültürünü sürdürebilir mi?*

Bugünkü koşullarda Alevi toplumunun dedeler olmadan kimliğini, töresini, kültürünü sürdürebilmesi olağanüstü zordur. Yarın dünya neler getirir bilinmez ama, bugünkü koşullarda, dedeler olmadan Alevi toplumu eritilmeye açıktır.

O zaman geliyor üçüncü soru: *Öyleyse*

Anlamı büyük davet

Hollanda'da Rotterdam Alevi Kültür Derneği'nin düzenlediği Veli'yi Anma Toplantısı, 26 Mayıs'ta yapıldı. Toplantıya *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır* kitabının yazarı R.Yürükoğlu da konuşmacı olarak davet edilmişti.

Rotterdam Alevi Kültür Derneği yeni bir demek sayılır. Kısa bir süre önce yönetim kuruluna seçilen arkadaşlar, çeşitli zorluklarla cebelleşiyorlar. Buna rağmen güzel bir toplantı örgütlemiş, tuttıkları salonu ağzına kadar doldurmuş, başarılı bir çalışma ortaya koymuşlardı.

Açılış konuşmasını, dernek başkan yardımcısı Teyfik Taş yaptı. Teyfik Taş konuşmasında Hacı Bektaş Veli'nin Anadolu Aleviliğinin gelişmesindeki belirleyici rolünden söz etti. Ardından, Ozan Mazlum, sazıyla nefesler çaldı, söyledi. Sonra toplantının ana konuşmacısı R. Yürükoğlu mikrofona geldi.

Yürükoğlu'nun konuşması coşkulu alkışlarla karşılandı. Konuşmanın ardından bir güzel gelişme daha oldu.

Almanya'dan bir ozanın gelmemesiyle programda doğan beklenmedik boşluğu, R.Yürükoğlu ile birlikte toplantıyı izlemeye geçmiş olan *Talpler Halk Müziği Topluluğu*'nun iki üyesi, dernekten bir arkadaşın sazı eşliğinde semah ve deyiş okuyarak doldurdular.

Talpler'in ardından *Haydar Avcı* şiirler okudu. Onu, Rotterdam Alevi Kültür Derneği'nin semah ekibinin son derece güzel gösterisi izledi. İzleyicilerin de semaha durmalarıyla salondaki kardeşçe hava iyice güçlendi. Toplantıda son olarak, Ozan Gültekin'den güzel deyişler, nefesler dinledik.

R.Yürükoğlu'yu konuşma yapmak üzere davet eden Rotterdam Alevi Kültür Derneği'nin bu toplantısı, dostlukların perçinlendiği, gönüllerin birbirine kaynaştığı bir toplantı oldu. Alevi toplumuyla devrimci Marksist hareket arasındaki bağların sıklaşması yolunda bir adım daha atıldı.

Geleneği geleceğe bağlamanın yollarını düşeyenler sağolsun. ●

görmüş dünyayı, bugün belki de 272 millettir. Ama işin özü değişmiyor, herkes kardeşir. İnsanlık kardeş olduğuna göre, nasıl olur da bize ait olan bir hazinayı kardeşimizden saklarız? Kardeşlik malı ortaktır. Öyleyse biri çıkıp, "ben Aleviliği benimsiyorum" dediği zaman, Alevidir. Bu böyle kabul edilmezse, Alevilik, tüm insanlığa seslenen hümanizmasını terk eder ve kapalı bir sekt durumuna iner. Bu da onun gelişme yollarını kapatır.

Aynı şekilde düşünürsek, Aleviliği benimsemiş bir kişi de, yolu gönülden sürdürdüğü zaman dede olabilmelidir.

Diyelim ki, bir beyin cerrahı çıktı, "ben dedelik yapacağım" dedi. Dopedolu bir bilim adamı. Bu insan yolu öğrenip dedeliğe soyunduğu zaman, dede odur. Çünkü, *yolu, yükü götürendir dede. Davayı yığınlar yayandır dede*. Yalnızca soydan gelen dede davayı götürebilir diye bakarsak, bu Aleviliğin gelişmesini sınırlar. Günümüz dünyasında Aleviliğin asıl yaşama ve gelişme noktaları buralarda başlıyor.

4. Sonra bu okulda kadınlar da eğitilmelidir. Dedelik kadınlara da açılmalıdır. Dede-analar da olmalıdır.

Dedelik kadınlara da açılmazsa, Alevilik kadın konusunda çağın gerisine düşer. Oysa bu konuda o hep öndedir. Hacı Bektaş-ı Veli dergahında biz kimi görüyoruz? Kadıncık Ana'yı görüyoruz. Hacı Bektaş-ı Veli kadar bilinçli bir kadındır. Onun için dedelik kadınlara da açılmalıdır.

Bu okulda Türkiye'nin en seçme, ilerici bilim adamlarının ders vermesi sağlanmalıdır. Sosyoloji, tarih, müzik, herşey.

Sonra, dünyada içtiğimiz sigaradan, yediğimiz yemeğe kadar herşeyin içinde siyaset var. Kaçacak bir yan yok. Dedeler eğer bu siyaseti kavrayamazlarsa, çözemezlerse, yalnızca geleneksel kültür içinde kalırlarsa, o zaman dar kalıplar içine gireceklerdir ve dünyaya geniş bakamayacaklardır. O zaman onların yetiştirecekleri insanlar da dünyaya geniş bakamayacaklardır. Ama dedeler bu konuda da kendilerini silahladırlarsa, yetiştirecekleri öğrenciler de ona göre

ilkelere sahip olacaktır. Böyle bir eğitim yaşanabilirse öğretinin o hiç eskimeyecek özü, yeni biçimler, yeni formatlar içinde sunulabilecektir.

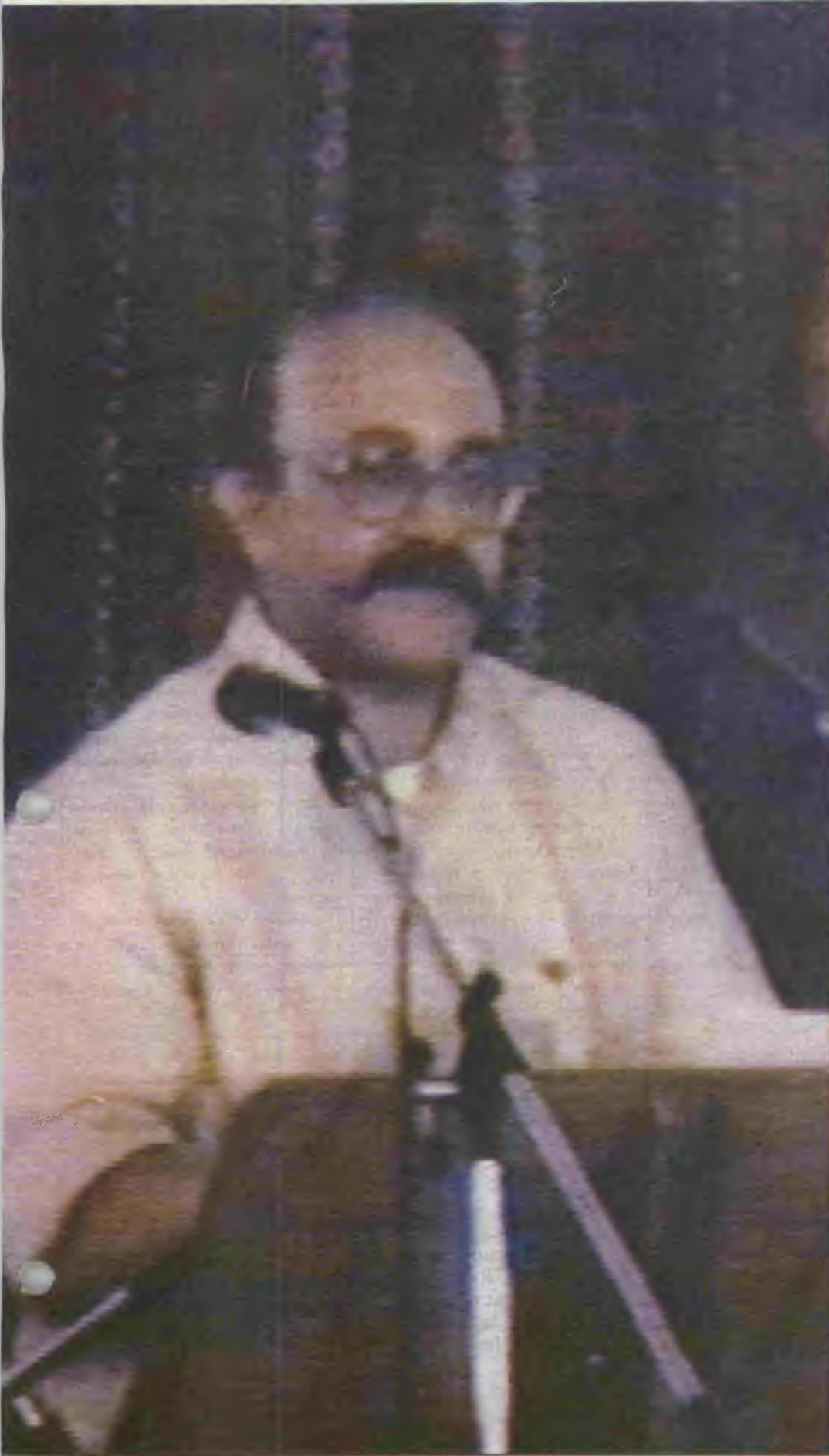
Dedelik böyle bir yapıya kavuşursa, yalnızca Alevi insanına hizmet götürmez. Tüm insanlığın yaralarının sarılmasında katkısı olur. İnsanlığa bir şeyler verir. Hangi konularda? Devrimlere hazırlık konusunda, insanlık konusunda, sevgi konusunda, hümanizm konusunda.

Bir başka benzetme yaparsam, Alevilik dünyada insanların ihtiyacı olan, "tıbbın, alternatif yanındır". Bu felsefenin ulaştığı yerde artık kimse tanrıyı yukarıda aramaz. Kilisede, camide, havrada aramaz. İnsanda aramaya başlar ki, o zaman insanlar arasındaki diyalog çok daha güzel olur. İlerleme daha kolay olur. Onun için hizmet gerçekten büyüktür.

Bu söylediklerim çok kişiye "tatlı hayaller" gibi gelebilir. Belki de gerçekten bir tatlı hayal olarak kalabilir. Ama şunu unutmayalım ki, en güzel gelişmeler önce hayallerde başlıyor.

O kuyanınız vardır, bu günlerde Cemşit Bender adında bir yazar, "Aleviliği Kürtler yaratmıştır" gibi şeyler, yazıyor. Buna benzer görüşler de epey sıklaştı bugünlerde. Bunlar karşısında bizim tutumumuzu da bu fırsattan yararlanıp koymak istiyorum. Söylenenler bilimsel ve tarihsel açıdan asılsız ve uydurma şeylerdir. Ama bu o kadar da önemli değil, asıl önemli olan şurası: *Biz Hacı Bektaş-ı Veli'yi Türk olduğu için sevmiyoruz. Japon da olsa severdik. Özal Türk, biz Özal'ı sevmiyoruz. Biz Hacı Bektaş-ı Veli'yi getirdikleri nedeniyle seviyoruz. Ve hangi yanlış gerekçe ile olursa olsun, Hacı Bektaş-ı Veli'yi seviyorum diyen insana biz ancak seviniriz. Ama politikasız, taktiksiz, candan ve içten sevmek koşuluyla.*

Son olarak dostlarım şunu söylemek istiyorum: Türkiye'yi ileriye götürmek isteyen, insana teknik ve bilimselliği yanında, İNSAN yanını da ekleyerek tam insan, tam ilerici, tam devrimci olmak isteyen, Aleviliği sever, Hacı Bektaş-ı Veli'yi sever, ondan öğrenir. ●

bugün dedelik konusunda yapılması gereken nedir? Yapılabilecek bir şey var mı?

Bir çeşit okul, bir çeşit üniversite kurmak gerekiyor. Ve bunu devletten bağımsız, devletten yardım almadan yapmak gerekiyor. Yatılı, üç yıllık bir üst okul. Dedelik yapacakların oradan berat alarak, dedelik yapması.

Bu okul kimlere eğitim vermeli?

1. Bir kere yaşayan dedelere eğitim vermeli.

2. İkincisi yarın dedeliği devralacak dede çocuklarını eğitmelidir.

Bu iki söylediğimle yerimi koymuş oluyorum. Soydan gelen dedeliğe karşı değilim. Bunu da böylece belirtmiş oluyorum. Soydan gelen dedeliğe karşı değilim. Bu iki kesime bu okul eğitim vermeli.

3. Ama dedelik kurumunu günün

koşullarına ulaştırmak için bu yeterli değildir. Bunun yanında soydan gelmeyen ama dedeliğe soyunan, yapmaya yetenekli, insanlar da dede olabilmelidirler.

Dedelikte çok eskilerden gelen bir söz vardır, onu hatırlayalım: "*Dede yolu süren değildir, yolu sürmesini bilendir dede*". Bunu biraz açalım, ne demek istiyor bu sözler?

Avrupa'da, Afrika'da, Amerika'da bir insan çıkıyor, bu kültürü inceliyor, Aleviliği benimsiyor. Şimdi sen Japonya'ya, Alevi olamazsın diyebilir miyiz? Böyle bir şey dersek, "72 millete bir nazarla bak" öğretisini kaldırıp atmış oluruz. O zaman Alevilik sakatlanır.

Alevilik dünyadaki tüm insanları kardeş görüyor. Hiç bir ulusun insanını aşağılamıyor. O günün koşulları içinde Hacı Bektaş-ı Veli, 72 millet olarak

Ocak diye bir dergi var. TKP/ML Hareketi'nin yurtdışındaki yayın organı olan bu derginin Mayıs 1991 tarihli sayısında, Avusturya Bektaşî Cemaati Anadolu Alevî Kültür Derneği'ne yanıt olarak yazılmış bir yazı çıktı. Söz konusu hareketin üyeleriyle dernek arasında geçen bazı olaylar üzerine yazıldığı anlaşılan yazı, yansıttığı anlayış ve tutumlarla Aleviliği de, Marksizmi de katlediyor.

Yazı, katlettiği konular açısından önem taşımaktadır. Ancak asıl önemi şuradan kaynaklanmaktadır: Yazı, sol adına ortada dolaşan ama ayakları yere basmayan, gözü yığınlara bakmayan, Marksizmi mumyalastırıp cansız klişelerle konuşan, işçi-emekçi, bu arada Alevî örgütlerine saygısızlığı ve küstahlığı "devrimci hegemonya" gibi sunmaya çalışan, bu gibi özellikleriyle halkı bıkıran bir toplumsal tipe, tipik bir örnek oluşturmaktadır. Bu nedenle, yazıya kısaca bir göz gezdirelim dedik.

Önce söz konusu hareketin üyeleriyle dernek arasında geçtiği anlaşılan olayların yansıttığı tutumdan başlayalım. Olaylar açık yazılmamış ama parça parça bilgiler bütünlenince manzara ortaya çıkıyor.

Yazının girişinde, Alevî Kültür Derneği'nin Elbeyî adlı bir kişiye yazdığı ve dernek başkanı İsmail Tanyeli'nin imzasını taşıyan bir mektup yayınlanmış. Bu mektupta, bir toplantı sırasında Elbeyî'nin yönetimi eleştirmek için, izin almadan salona girdiği ve nezaket uyarısıyla salondan çıkarıldığı, bunun da tüzüğe uygun olduğu belirtiliyor.

Öte yandan, dolaylı olarak yazı da bilgi veriyor. Yazıda, Alevîlerin örgütlenmesinin burjuvaziye hizmet, gericilik vb. diye nitelendirilmesinden ve "biz yığinsal her türlü örgütlenmenin içine girer, buralarda devrimci mücadeleye güç kazanırız" gibi sözler edilmesinden belli oluyor ki, bu derneğin içine girmek için ancak gericilere uygulanabilir yöntemler uygulanıyor. Böyle bir yaklaşımla, yazının toplam yarısı kadarı, Alevî Derneği yönetiminin, devrimcilerin derneğe gelip gitmelerini, dernekte propaganda yapmalarını engellemesinden şikayete ve dernek başkanı İsmail Tanyeli'ne hakarete ayrılmış.

Bunlar birleştirilince manzara anlaşılıyor. Belli ki olan şu: Söz konusu hareketin üyeleri, Alevî Kültür Derneği'nin disiplinini, işleyiş kurallarını vb. hiçe sayarak, "devrimci propaganda" yapmak için, derneğe saygısızca girip çıkmak, karşı tarafı dinleme zahmeti bile göstermeden nutuklar atmak istiyorlar. Buna karşı kendilerine derneğin disiplini hatırlatıldığı zaman da, ağızlarına gelen hakareti yağıdırıyorlar.

Bu tutuma biz de tanık

DOSTUNU İTEN SOL

Cemile Çakmak, Ocak dergisinin Avusturya'daki bir Alevî derneğine takındığı yanlış tutumu ve Alevîlerin örgütlenmesine yönelttiği "gericilik" suçlamasını eleştiriyor

olmuştuk. "Dernekte herkes bildiri dağıtabilir, yalnızca dağıtmadan önce dernek yönetimine bilgi verilsin" dersin, yine gelip, bildirilerini habersiz dağıtmaya çalışırlar. Çünkü sınırlar ki, habersiz bildiri dağıtınca devrimci hegemonya uygulamış, güçlerini kanıtlamış, devrimci yöntemlerle devrimci propaganda yapmış vb. olacaklar. Oysa gerçekte, hedefini şaşırmış bu tutumlarıyla küçük burjuvalıklardan başka birşeyi kanıtlamadıkları gibi, çoğu zaman devrimci propaganda değil anti-propaganda yapmış, karşılarındakileri yanlış konumlara zorlamış olurlar.

Nitekim, Alevî Kültür Derneği'nin yazmış olduğu mektup bu durumun canlı bir örneğidir. Mektup, bazı yanlış görüş ve değerlendirmeler içeriyor. Ancak bunlar, *Ocak* dergisindeki yazıda hiçbir kanıt sunulmadan, sorumsuzca iddia edildiği gibi, dernek başkanının "karanlıklığı", "ahlak düşkünlüğü", "bir dönemler Alpaslan Türkeş'le birlikte boy boy fotoğraf çekirmiş olması" vb. dayanağı belirsiz yakıştırmalardan kaynaklanmıyor. Bu yanlışların asıl kaynağı ve sorumlusu, "biz komünistler" diye cakayla ortada dolaşıp, tutum ve anlayışlarıyla değil komünistliğin, Aleviliğin de fersah fersah gerisinden gelenlerdir.

Bunlar, karşılarındakini dinlemeden, anlamadan, konuyu bilmeden konuşmaktadırlar. Kendilerine Marksist-Leninist vb. sıfatlar taktıklarından da, faturanın devrimcilere çıkmasına neden olmaktadır. Oysa söz konusu tutum ve anlayışın, Marksizm-Leninizmle, bazı cümle benzerlikleri dışında ilgisi yoktur. *Ocak* dergisindeki yazı, yalnızca yukarıda değindiğimiz küçük burjuva tutum açısından değil, ona kaynaklık eden anlayış açısından da bunun örnekleriyle doludur. Şimdi de bunlardan bazılarını aktaralım.

Bir kez, yazıyı yazan, ağzını

doldura doldura "faşist TC", "faşist diktatörlük" vb. dedikçe, kendisinin çok devrimci olduğuna ilişkin adeta bir vicdan rahatlığına erişiyor. Ancak bu keyfi değerlendirme, Marksizmin bilimsel bakışıyla temelden çelişiyor. Bugün Türkiye'de baskı uygulanıyor, özgürlükler kısıtlanıyor diye devlete faşist demek, burjuva demokrasisinin gülsu bahçesi olarak algılandığını ve faşizmin ölümlü olduğunu yalnızca baskı sanıldığını gösteriyor. Böyle bir anlayış, hangi Marksizmde var?

İkincisi, komünistlerin dine yaklaşımı şöyle özetlenmiş (!):

"Biz komünistler, yığınları materyalizm temelinde ajitasyon-propaganda ve ikna etme yoluyla dinsel-mezhepsel inançlarından adım adım dönüştürmeye ve ateist bir toplum yaratmaya çalışacağız. Ama buna birden ulaşmak oldukça güçtür. Komünist partisinin toplumu dinsel-mezhepsel inançlarından ikna ederek vazgeçirip dönüştürmesi, uzun bir süreci kapsayacaktır."

"Biz komünistler" diye yükseltilen başlayan, yığınları materyalizm temelinde örgütlemekten dem vuran bu büyük sözlerin materyalizmi, dine karşı çıkma sınırında kalıyor. Bunun ötesinde idealizme bulaşıyor. Toplumu dinsel inançlardan vazgeçirmek, ateizmi yerleştirmek yalnızca komünistlerin propagandasına ve iknasına kaldıysa, hapı yutmuşuz. Toplumsal pratik nerede? Sınıf mücadelesi, onun kazanımları, eğitici rolü, sağlayacağı toplumsal değişimlerin toplumsal bilinci ilerletmesi nerede? Bu ne garip materyalizm? Lenin, "dine karşı çıkmak, soyut ideolojik vaaz vermekle sınırlandırılmaz ve böyle vaaz vermeye indirgenmemelidir" derken (*Toplu Yapılar*, İngilizce basım, c.15, s.405), bazı "komünistler", yalnızca ideolojik vaazla ateist toplum yaratmaya kalkışıyorlar!

Materyalizmi genel düzeyde

bile yerli yerine oturtamayan, idealizme bulaştıran bir anlayışın, Alevilik konusuna düzgün yaklaşması şaşırtıcı olurdu. Nitekim, bu konuda da yazı, tüyer ürpertici, cehalet ve önyargılı çarpıtma örnekleriyle doludur.

Yazıda, bir yandan, "özünde çıkar çatışması olan mezhep savaşı" diye burun bükülürken, öte yandan, Alevilik için, "köleci toplum koşullarında ortaya çıkmış, sınıfsal bir ayrışma yerine, genel bir kitleyi kapsayan dinsel inanış" diye tanım verilmektedir. Oysa, burun bükülen "çıkarcı çatışması" her sınıf ayrışmasının temelidir. Ve zaten Alevilik de, köleci toplumda değil, feodal toplumda, özellikle köylülüğün anti-feodal ideolojisi olarak belirmiştir. O zamanlar her türlü ideoloji dinsel çerçevede olduğundan, Alevilik de o çerçevede doğmuş ama o çerçeveyi reddetmiştir.

"Aleviliğin devrimci bir öze sahip olduğu söylenemez" denen yazıda, "Marksizmin babasının Alevicilik olduğu yalanını yaymaya" çalışan "bazı" Alevîlere ve devrimci örgütlere karşı çıkılıyor. Bir kez, bildiğimiz kadarıyla, Alevilik Marksizmin babasıdır değil, günümüz Türkiye'sindeki işçi hareketinin atasıdır deniyor ve bu yalan değil doğrudur. İşçi hareketi, dünün şanlı Babai, Şeyh Bedrettin ayaklanmalarından, Pir Sultan'ından kopuk mudur? Koppuk diyen, işçi hareketine zarar veriyordur.

Kaldı ki, bunun ötesinde, Alevilikle Marksizm arasında akrabalık da olabilirdi. Marksizm gökten zembille mi indi? Marksizmin sacayaklarından biri olan Alman felsefesinin birikimi içine, Münzer'in, ortaçağ Almanyası'nda Hristiyanlık örtüsü altında çıkan ama, Engels'in deyişiyle komünist nosyonlar taşıyan öğretisi de girmiyor mu? Alevilik neden giremesin? O da devrimci bir öze sahiptir. Bir düşünce ya da inanç sisteminin, devrimci öze

sahip olması için, yazıda ileri sürüldüğü gibi, parti örgütü yaratmayı falan hedeflemesi hiç de gerekmez.

Yazıya, küçük burjuva nitelik taşıyan, siyasal taktikler uğruna doğruyu ve gerçeği kurban edebilen savruk bir mantık ege-men. Örneğin, devlet Aleviliği tehlikeli olmaktan çıkarmayı amaçlayan çeşitli siyasetler izliyor, öyleyse biz de Aleviliğin örgütlenmesine karşı çıkarız, onu gerici olarak damgalayız, her türlü çarpıtmayı yaparız. Şu sözler, bu yaklaşımı adeta itiraf ediyor:

"...Konsoloslukların Alevî demek ve örgütlenmelerini teşvik ettiği bir durumda, Aleviliğin yaygınlaştırılmasını desteklemek gericilikten öte bir anlam ifade etmeyecektir."

Bu mantığa göre, Aleviliğin gerçek niteliği hiç önemli değil. Bir süredir devlet, Aleviliği rayından çıkarmak için Alevî dostu postuna bürünüyor diye, biz Aleviliği gericilik olarak mı ilan edeceğiz? Devlet, benzeri bir taktiği, TBKP aracılığıyla işçi hareketine yönelik olarak da denedi. İşçi hareketine de gerici mi diyeceğiz?

Böyle bir yaklaşımla, Aleviliği, özellikle 12 Eylül sonrasında gericileşmiş gösterebilmek için, bilerek düpedüz çarpıtma yapılıyor.

"Faşist 5'li generaller çetesi-nin önderliğinde, ezilen bir mezhep olan Alevîlere devlet eliyle yardım ve destek sunularak, Çorum, Tunceli, K.Maraş, Erzurum, Erzincan vb. Alevîlerin yoğun olarak yaşadıkları kasaba ve köylerde camiler yaptırılıp, kuran kursları açıldı."

Camiler yaptırıp kuran kursları açmak, Alevîlere yardım ve destek değil, tam tersine baskıdır. İşin ilginç, aynı yazıda, "Alevîlerin... dini temelde örgütlenip, namaz kılıp, ibadet etmelerini isteyerek onları geriye çekmeye çalışan tutumlara karşı uyanık olma" gerekliliğinden söz ediliyor. Demek ki, yazıyı yazan, Alevîlerin dini temelde örgütlenmediklerini, namaz kılıp ibadet etmediklerini bal gibi biliyor ve gerçeği, cehaletten değil, izlediği siyaseti haklı göstermek için bilerek çarpıtıyor. Böylece, Alevîleri geriye çekmeye çalışan tutumlardan birini de kendisi sergilemiş oluyor.

Yazının sonuna doğru, ege-men sınıfların Aleviliği geri çekme çabalarının ne ölçüde başarılı olacağı sorulmuş ve "bunu sınıf mücadelesinde devrimci komünist hareketin oynayacağı rol belirleyecektir" diye yanıt verilmiş. Yanıt cümle olarak doğru, ama şunu ekleyelim ki, devrimci komünist hareketin oynayacağı rolü, söz konusu yazıda yansıyan türden anlayış ve tutumlar hiçbir alanda belirlemeyecektir. Çünkü bunlar, ne tutarlı devrimci, ne de komünisttir. ●

İŞÇİ MUHABİRLERE ÇAĞRI

KAVGA, haksızlığa, sömürüye diş bileyen milyonların *platformudur*.

KAVGA'yı besleyen, yayan *aktif okuyucu*, yani *işçi muhabir*, *KAVGA*'yla okuyucusu arasındaki iletişim kanalıdır.

KAVGA, işçi sınıfının görüşlerini, savaşım programını yansıtır. Bu görevi yerine getirirken, haber ve bilgileri en doğru olarak, kavganın bizzat içinde olanlardan, *işçi muhabirlerden* alır.

İŞÇİ MUHABİR'in geçtiği haber ya da yorumda şu altı sorunun yanıtı mutlaka bulunur: Olay nedir? / Kim, kimlerle? / Nerede olmuş? / Ne zaman? / Nasıl? / Neden?

İŞÇİ MUHABİR, haberini kısa ve basit cümlelerle kaleme alır. Gereksiz "devrimci" edebiyattan kaçınır.

İŞÇİ MUHABİR planlı, hedefli çalışır. "Bu ay kaç kişiyi abone edebilirim", "aboneleri çalışmaya nasıl katabilirim" gibi sorular, hedef saptamada yardımcıdır.

OKUYUCU çevresi büyüyüp abone sayısı arttıkça, işçi muhabirler, İŞÇİ MUHABİR GURUPLARI olarak biraraya gelir.

YAKIN hedefimiz, tüm Türkiye'de *KAVGA*'cı işçi muhabirler ağı yaratmaktır.

ABDAL MUSA'DA PİR SULTAN YASAKLANDI!

KAVGA ekibi Tekke köyünden yazıyor

Antalya Elmalı'nın Tekke köyünde her yıl düzenlenen Abdal Musa şenliklerinin yedincisi 8-9 Haziran günlerinde yapıldı.

Cuma gününden Antalya Elmalı'nın Tekke köyüne varan ekibimiz, burjuvazinin aldığı engelleme "önlemlerine" karşın (dernek yöneticilerine "dikkat edin bölücüler geliyor, olay çıkartacaklar" denilmiş) geniş bir çevreyle tanıştı, söyleşiler yaptı. Şenliği videoya aldı. Şenlik alanının içinde açtığımız dergi ve kitap masası çok ilgi gördü. Bizleri yakından tanımak isteyenler adres ve telefonlarımızı aldılar, yazı, belge göndermek için sözler verdiler.

Cuma gününden itibaren gelen halk, daha şenlikler başlamadan, 250 hanelik Tekke köyünü bir kere daha binlerce insanın sevgi, dostluk ve dayanışmasının odağı yaptı. Onca insan o küçük köye nasıl da sığırdı? Gelir gelmez Abdal Musa Türbesi'ne giden ziyaretçiler, hemen köyün insanların içine karıştı. Evlerde yemekler pişti, birlikte yenildi, birlikte yatıldı, Abdal Musa kültürü birlikte yaşatıldı.

Şenlikler cumartesi öğlen başladı. Emekçi insanlar sabahın erken saatlerinden itibaren, derneğin kendi imkanlarıyla yaptırdığı bir ahşap sahne ve tribünlerin olduğu şenlik alanını doldurmaya başlamıştı. Duvarları ve giriş kapısı "hak divanından ayrılma", "tanımadığın kişiye yar olma", "az söyle, sadık ol", "sözü düşün sonra söyle" gibi flamalarla süslenmişti. Şenlik alanındaki binlerce insanın dostluk ve dayanışmayla

kaynaşması görülecek şeydi.

Şenliklerin açılışının duyurulmasından sonra Tekke Köyü Kalkındırma Derneği başkanı bir açılış konuşması yaptı, alandaki binlerce insana Abdal Musa'yı anlattı.

Devletin, 12 Eylül öncesinin MHP'lisi kültür ve turizm bakanı eliyle Abdal Musa şenliklerine "el attığı" doğrudur. Burjuvazi, Hacı Bektaş'ta yaptığını burada da gerçekleştirmek, Aleviliğin bir kültür hazinesini daha Sünnileştirip "turistikleştirmek", özünden saptırmak istiyor.

Açılış konuşmasının akşamında sergilenecek olan "Pir Sultan" oyununun yasaklanması bile, "yardımsever" burjuvazinin Abdal Musa'nın temsil ettiği geleneğe duyduğu azılı düşmanlığı kanıtlamaya yeterli-

dir.

Abdal Musa Şenlikleri, açılışın ardından mahalli ozanların deyişleriyle, değişik bölgelerden gelen semah ekiplerinin gösterileriyle sürdü. Abdal Musa'nın töresi anlatıldı. Akşam Tekke Köyü'nün hazırladığı bir skeç oynandı.

Şenliğin ikinci günü daha erken saatlerde başladı. Yine semahlarla, mahalli ozanların deyişleri ve ezgileriyle akşama dek sürdü. Pir Sultan'a yapılan uygulamanın bir başka çeşidi, Figür Gösteri Ekibi'ne yapıldı. Bu ekipten gördüğümüz arkadaşlar şu açıklamayı yaptılar:

"Programımızın içeriğinden rahatsız olanlar, bizi engellemeye çalıştılar. Önce gösterimizi ikinci günün son saatlerine - ki bu saatte uzun yoldan gelenler şenliği terk ediyorlar - ertelediler. Bununla da

kalmadı. Tam biz çıktığımızda, nedense(!) ses düzeni bozuldu. Amaç doğruları insanlara iletmemizi engellemekti."

Semah ekibinin okuduğu metnin engellenmek istenen bölümleri aynen şöyleydi:

"Emeğin ve sevginin saygınlığı ile insanların yaşama sevinci duyduğu, çocukların ekmek düşlemediği bir dünyayı, yarınları armağan edebilmek umut ve kararlılığıyla size ve gelecek güzel günlere MERHABA!"

"Semahlarımız, sermayeye ve zulme baş eğmeyen, dostluğu, birlikteliği, dayanışmayı, üretmeyi, paylaşmayı ve insan sevgisini temel ilke olarak kabul eden bir düşünce biçiminin, bir dünya görüşünün figürsel anlatımıdır.

"Canlar, bizler acıyı, sevinci, ekmeği, suyu ve de tüm nimetleri birlikte paylaşmak için toplandık. İlmimizin amacı insanları dört ka-

pidan geçirmek, gerçeğe ulaştırmaktır. Eşitlik, doğruluk, insanlık temel ilkemizdir. Birisinin servet toplayıp diğerinin ise başkalarının ekmeğine muhtaç kalması ona kul-köle olması amaçlarımıza aykırıdır. Bu yüzden bütün erzak, yiyecek, arazi ve buna benzer herşey insanlığın ortak malıdır.

"Kibir, kin, kıskançlık bizim dışımızdadır, bizi yanlış yollara sürükler, birliğimize gölge düşürür. Kendimizi bu tür zayıflıktan arındıralım, öyle bir arındıralım ki, içimizde zerresi kalmasın. Birlik olalım canlar, kaynaşalım. Hak Muhammed Ali, Pirimiz Hünkar Hacı Bektaş-i Veli, Şah Abdal Musa üzerimizde hazır ve nazır olsun. Görünen ve görünmeyen gerçeklere hü diyelim!"

"Dostlar, kardeşler, canlar! Kaldırın başlarınızı. Suçlular gibi yüzünüz yerde, özünüz darda durmayın.. Bize göz verildi gözleyin diye, dil verildi söyleyin diye, kulak verildi dinleyin diye, el verildi kaşınan yeri bilin diye... Dert bizde derman ellerimizdedir. Ararsan bulursun, verirsan alırsın... İnanmazsan gelir görürsün..."

İşte, Hacı Bektaş'ların, Abdal Musa'ların kültürü budur. Bu kültür bin yıldır direndi, canlı kaldı. Bugün de boy veriyor, işçi sınıfının kavgasına örnek oluyor, onunla kaynaşıyor.

Ne Sünni-Nakşibendi devlet politikası, ne parayla satın alma çabası, Alevi kültürünü, emekçi halkın kültürünü yozlaştıramaz. Tekke köyünün Alevilerinden birinin muhabirlerimize söylediği şu sözler bunun güvencesidir:

"Böyle tutumlara yabancı değiliz. Biz Ali'den bu yana hep baskı, terör altında tutulduk, katledildik, sömürüldük. Savaşımız zulme karşıdır, biz de tarihten öğrendiğimiz yöntemleri kullanırız." ●

Alev Yayınları

**İşçi sınıfının demokrasi kavgası gün 24 saat sürüyor.
Bu kavgaanın anahtarı doğru bilinçtir.**

KONSERLER

FİB TEMSİLCİSİ SELİM DOĞAN'IN HALK ŞENLİĞİ'NDE YAPTIĞI KONUŞMANIN ÖZETİ

Dostumuzla beraber yaralanır kanarız
Her nefesde aşk ile yaradani anarız
Erenler Meydanına aşk ile gir de gör
Kırk budaklı şamdanda, kırkımız bir yanarız

Malım, mülküm, servetim, hepisi evde kaldı
Oğlum, kızım, akrabam, geçtiğim yolda kaldı
Dostlarımdan birisi, benden hiç ayrılmadı
Allah için yaptığım iyilikler bende kaldı

İlim, irfan mürşittir karanlıkları koğar
İnsanları cehalet, gaflet bunaltıp boğar
Gönüllerde parlayan o saadet güneşi
Şark ile Garp'den değil, gerçek inançtan doğar...

Eğer hakka talipsen, her an ona doğru ak
Kainat kitabına, irfan gözü ile bak
Yolumuzun esası, çalışmaya bağlıdır
Ayağa kalkacaksan, bari hizmet için kalk

Değerli konuklar, dostlar, Halk Şenliği'ne hoş geldiniz.

Semah kültürümüzün en önemli yanlarından biridir. Semah cemrin parçasıdır. Semahda ayrı gayrı olmaz, cemde olmadı gibi. Ana, baci, kardeş, eş dost, hep beraber o meydanda ayaklar çıplak, yürekler aynı sevgiyle dolu, aynı inanca bağlı olarak semaha dururlar. Onun için dileğimiz, burada hep beraber semaha durmaktır.

Dostlar, bizim bin yıllık tarihimiz, kültürümüz, Anadolu kültürü var. Tarihimizde ezilmişliğimiz, yenilmişliğimiz, başkaldırılarımız, isyanlarımız var. Haksıza karşı haklının yanında, ezene karşı ezilenin yanında mücadelemiz var. Biz bu mücadele tarihini bugün burada yaşatmak istiyoruz. Hacı Bektaş Veli'lerin, Şeyh Bedreddin'lerin, Pir Sultan'ların ve daha

Dedelere sahip çıkalım!

nicelerinin yolundan yürüdüğümüzü göstermek istiyoruz.

Bugün işçiler, emekçiler eziliyor, sömürülüyor, baskı altında tutuluyor ve bunlar yetmiyor. Müşüm gibi, bin yıldır olduğu gibi bugün de Aleviler karalanıyor. Artık bunları yaşamak istemiyoruz. Hepimizi ezgiye, bas-kıya, sömürüye dur demek için gönül birliğine çağırıyoruz. Birlik bizim gücümüzdür. Ne zaman ki birliğimiz parçalanmış, içimize ihanet tohumları atılmış, o zaman yenilmişiz. Ne zaman

ki birlik olmuşuz, sultanlara kök söktürmüşüz.

Dostlar, biz insanlık sevgisiyle doluyuz ama bu yetmiyor. Kültürümüzü, tarihimizi öğrenmek zorundayız. Onları bilimsel açıdan ele alıp yorumlamak ve de bugünkü mücadeleyle birleştirmek zorundayız.

Dün Anadolu'daki isyanların başını, kendisini hak yoluna adanmış atalarımız, dedeler çekiyorlardı. Onlar o günün köylü sosyalistleriydiler. Bugün işçi sınıfı var. Dün köylü sosyalisti

olarak Osmanlı'ya, Selçuklu'ya karşı dişe diş mücadele veren insanların bugün kendilerini yeni zamana uyarlaması gerekiyor. Bugün de adımız işçi sosyalistidir.

Davamızın nasıl bir dava olduğunu dedeler bize güzel anlatmışlar. Kabahat bizde ki, onları edinemedikleri eğitimden dolayı hep suçlamışız. "Sömürücü" diyenlerimiz olmuş. Okul bitince güya dünyanın ilmini, bilimini öğrenmişiz(!), o onurlu tarihle dolu bin yıla

sırtımızı çevirmişiz. Fakat dedelerimiz hiçbir zaman dava adamlığını bırakmamışlar. Onlara saygıda ve sevgide kusur etmemek lazım.

Dedelerimiz, o bin yılı yaşatan, bize getirenlerdir. Okul bitirememiş olmak dedelerin suçu değil. Suç hepimizi birden eğitimsiz bırakan düzenidir. Hepimiz aynı baskı ve zulüm düzeninin, kapitalizmin altında eziliyoruz. İyice bir düşünmemiz lazım. Dedelerimiz bize hakikaten yol mu gösteremedi, yoksa dedelerimizin önüne birileri engeller mi koydu? Üstelik sinsice ve haince. İşin özü burada.

İnsana karşı bir düzende yaşıyoruz. Görevimiz dedelerimizin alamamış oldukları eğitimi onlara aldirmek, bunun yollarını açmaktır. Hakkımızı, hukukumuzu burjuvazinin kapısında değil, kendi hak divanımızda aramak gerekiyor.

Halkçı, hakçı hukuk cemdedir. Demokrasi cemdedir. Cem, içi iyilik, hak dolu, insanlık dolu bir kurumdur. Böyle bir kurumun geriye çekildiği, hakaretlere uğradığı bir düzende bir de biz kendimize ihanet edersek, bindiğimiz dalı kesmiş oluruz. Demokrasinin de, laikliğin de, bilimin de sahibi de bizleriz, dedelerimize sahip çıkalım.

Özümüzü yeniden bulup, daha da şevkle yaşatmamız ve işçi sınıfının bugünkü mücadelesiyle birleştirmemiz, sevgiyle bağlıdır. Bütün insanları sevmek ve insanlığın mutluluğu için mücadele etmek. ●

PARİS'TE HALK ŞENLİĞİ

Fransa İlericiler Birliği'nin (FİB) düzenlediği Halk Şenliği, 9 Haziran Pazar günü Paris'te yapıldı. Tanınmış sanatçı Musa Eroğlu, değerli ozan İpek Bayrak, Aşık Mestuni, Ali Murtaza Dede,

Mahmut-Fransuva ikilisi, Ozan Özcan ve Ozan Çağlar, izleyicilere 6 saat boyunca zevkle izlenen zengin bir program sundular. İzleyiciler Ali Murtaza Dede'nin 150 yıllık saziyla çalıp söylediği

deyiş ve semahlarla semaha durdular. Dede'nin süresi izleyicilerin isteği üzerine uzatıldı. FİB Halk Şenliği, dostluklarımızın pekiştiği, güzel bir muhabbet ortamı yarattı. ●

M. EROĞLU LONDRA'DA

Londra İşçi Birliği'nin davet ettiği seçkin sanatçı Musa Eroğlu, 19 Mayıs'ta Londra'da bir konser verdi.

Konsere başlamadan önce kısa bir konuşma yapan Musa Eroğlu, Aleviliğin çeşitli yönleri konusunda dinleyicileri

aydınlattı. Konuşma uzun uzun alkışlandı.

Musa Eroğlu, ara vermeden sürdürdüğü konser sırasında çeşitli Bektaşî fıkraları anlatarak halkımızın bilgeliğine örnekler verdi. Konserin bitiminde dinleyicilerin

tezahüratları karşısında yeniden sahneye gelen Musa Eroğlu, daha sonra kendisiyle görüşen KAVGA muhabirine, "Londra'da ilk konserimdi, çok memnun kaldım" dedi. ●

Okunacak En Büyük Kitap İnsandır

(R. Yürükoğlu)

17500 TL

Marksizm'de İşçi Sınıfının Kapsamı ve Türkiye

(Emine Engin)

9000 TL

Metal İşkolunda Sendikalar Birlik Sorunu ve Türk Metal'de Birlik

(Ali Babaishak - Mercan Köklü)

5000 TL

Ali Özsoy Dede: Görüşleri - Şiirleri

10000 TL

Romanya'da Karşı-Devrim

(Mercan Köklü)

ÇIKIYOR

Savaşlı Yıllar I: SON GÖRGÜ CEMİ (Roman)

(İsmail Kaygusuz)

ÇIKIYOR

Beni Avuçlarınızın İçine Yazın (Şiir)

• Bedir Yoldaşın Anısına (Ozan Öncü)

HAZIRLANIYOR

Faşizm ve Burjuva Demokrasisi

HAZIRLANIYOR

ALEV YAYINLARI'NIN KİTAPLARINI KİTAPÇINIZDAN BULABİLİR, TOPLU, ÖDEMELİ VE İNDİRLİMLİ KİTAP İSTEKLERİNİZ İÇİN BİZİMLE DOĞRUDAN İLİŞİYE GEÇEBİLİRSİNİZ. YAYINEVİMİZ, İŞSİZLERE %40 İNDİRİM UYGULAMAKTADIR.

ALEV YAYINLARI, PİYERLOTİ CADDESİ 17/4-C ÇEMBERLİTAŞ - İSTANBUL TEL: 516 84 64 DAĞITIM: CUMHURİYET KİTAP KULÜBÜ, İSTANBUL: ARKADAŞ, PAPIRUS, SAY, TÜMDA, ANKARA: ADAŞ, DOST, İZMİR: İLERİ

Alev Yayınları

Kavganın anahatları doğru bilgilendirir

CEZAYİR DERS OLMALI

Ethem Irmak

Cezayir'de dinci-gericilik haziran ayı başında ayaklandı. Hükümet ayaklanmayı şiddet kullanarak, sıkıyönetimle bastırabildi. Cezayir'deki bu gelişme, 163.maddenin kaldırıldığı Türkiye'de laiklik için verilen mücadeleden açısından dersler taşımaktadır.

Cezayir'de dinci-gericiliğin resmi olarak örgütlenmesi 1988'lere kadar uzanır. Ciddi bir ekonomik kriz yaşayan ülkede pahalılığı, işsizliği ve yaşam koşullarının kötüleşmesini protesto eden halkın Ekim 1988'deki ayaklanması dönüm noktası oldu. 200'den fazla insanın öldüğü çatışmalarda, dinciler toplumsal muhalefetin öncüsü rolünde ortaya atıldı.

Cezayir'in bağımsızlığını kazanmasından bu yana ülkeyi yöneten Ulusal Kurtuluş Cephesi (FLN) hükümeti, ayaklanmanın bastırılmasından sonra halkın yükselen öfkesini dindirebilmek için 1989 yılında çok partililiği getiren, dinci-gerici partilerin örgütlenmesine de olanak tanıyan bir yasa çıkarttı.

Bu olanağı değerlendiren şeriatçılar, Eylül 1989'da İslami Selamet Cephesi'ni (FIS) kurdular. FIS, nüfusun dörtte üçü 30 yaşının altında olan ülkede, camilerden yararlanarak, özellikle gençler ve kent yoksulları arasında örgütlendi. Gecekondu bölgelerinde "kurtarılmış bölgeler" kurdu.

Derin toplumsal huzursuzluğu böyle bir örgütlenmeye

Şeriatçıların Cezayir'deki eylemleri, Türkiye'deki bazı sol hareketlerin "düzene, faşistlere(!) karşı şeriatçılarla birlikte mücadele etmekte sakınca yok" biçimindeki derin yanlışına şiddetle karşı çıkmanın ertelenemez bir görev olduğunu bir kez daha hatırlatıyor.

değerlendiren şeriatçılar, geçen yıl haziran ayında yapılan kısmi belediye seçimlerinde oyların çoğunluğunu aldılar. Yönetime geldikleri bölgelerde şeriat uygulamasına giren dinci-gericilik, okulları, toplu yerleri kadın-erkek diye ayırdı, alkolü yasakladı, çarşafsız kadınlara saldırdı, vb.

Son olarak, devlet başkanı Şadli Bin Cedid tarafından 27 Temmuz'da yapılacağı ilan edilen genel seçimlerin, mevcut yasanın iktidar partisinin kazanmasını garanti ettiği gerekçesiyle ertelenmesini isteyen FIS, halkı nisan ayı sonunda genel

greve çağırdı.

Genel grev başarılı olmadı ama, o gerekçeyle ayağa kalkan dinci-gericilik, başkenti kuşatmaya aldı. 3 Haziran'da güvenlik güçleriyle şeriatçıların sokaklara döktüğü yığınlar arasında şiddetli çatışmalar oldu. Bunun üzerine devlet başkanı hükümeti görevden aldı, sıkıyönetim ilan ederek orduyu yardıma çağırdı, seçimleri erteledi. FIS ile görüşmeler başladı.

İktidarın laikliğe tutumu uzun yıllar Atatürk Türkiye'sindeki benzeri olan Cezayir'deki bu gelişmeler, 163. maddenin kaldırılmasıyla birlikte önü açılan

dinci-gericiliğin Türkiye'de yapmayı planladıkları hakkında önemli ipuçları vermektedir.

Türkiye'de burjuvazi, geçmişte Türkçü-milliyetçi temelde faşist örgütlenmelerle işçi sınıfının yürüyüşünü durdurmaya çalıştı, tutmadı. Ardından işçi sınıfımız 12 Eylül faşizminin üstünden de yürüdü geçti. Bu nedenle burjuvazi, şimdi de dinci-gericilik temelinde işçi hareketine engel oluşturmaya çalışıyor.

İşçi sınıfımız, bir yandan, işçileri dinsel temelde bölmeye yönelik sendikal örgütlenme çabalarını boğmak, bir yandan

da dinci-gericiliğe karşı gerçekten laik bir devlet mücadelesinin en ön safında yer almak zorundadır.

Kişinin inancı ile şeriatçılığın propagandasını birbirinden ayırmak, sol hareketin "düzene, faşistlere(!) karşı şeriatçılarla birlikte mücadele etmekte sakınca yok" türünden gafletine şiddetle karşı çıkmak ve işçi sınıfıyla şeriatçılar arasında hiçbir dostluk ilişkisinin olmadığını pratik örnekleriyle göstermek günün önde gelen bir görevidir.

İran'dan ders almayanlar için şimdi Cezayir örneği var. ●

Ethem Irmak

Sosyalist ülkelerde karşı-devrimin başarı kazanmasıyla birlikte rejime karşı mücadeleye hız veren gerilla birlikleri, Etyopya Devrimci Demokratik Halk Cephesi'nin (EPRDF) öncülüğünde Addis Ababa'ya girdiler.

Ne yazık ki Türkiye solunun şablon değerlendirmelerle yola çıkan bazı kesimleri, Etyopya'daki gelişmeleri komünistlerin Etyopya'da iktidarı ele geçirdiği biçiminde verdi.

Doğru olan, Afrika'da sosyalizm yanlış bir iktidarın daha düştüğüdür. ABD, Sovyetler ve İngiltere bu gelişmenin asıl aktörleri. "devrimci" gerilla gurupları da figüranlardır.

1970'lerin ortalarında Vietnam'da, Angola'da, Mozambik ve Portekiz'de devrimleri getiren dalga, 1974 yılında da bu ülkedeki Haile Selasiye rejimini devirdi. Gerçekleşen bir darbeyle, sosyalizme sempatiyle bakan bir askeri yönetim

Etyopya'da ABD ve İngiltere parmağı

(DERG) kuruldu.

Etyopya'lı ilericiler, dev bir yüzölçümüne sahip, üretim ilişkileri son derece geri ve milyonlarca insanın açlık ve ölüm sınırında yaşadığı ülkede, iradelerini çok aşan görevlerle yüz yüzdiler. Buna ek olarak, ulusal soruna doğru yaklaşamamaları, Küba'nın ve Güney Yemen'in uyarılarına kulak tı kayıp Sovyetler'in önerilerini uygulamaları, onları Eritre'den başlayarak tüm ülkeye yayılan, çökertici kanlı bir iç savaşa götürdü.

İç savaş, ülkenin sosyalizme yönelik dönüşümlerde kullanılabilecek kaynaklarının üçte ikisini götürdü. Muhalefet ülkenin her tarafında yükseldi.

Gorbacov yönetiminin emper-

yalizmle uzlaşmasıyla, Mengistu yönetimi "reformlar" yapmaya zorlandı. Bunlar, iç savaşta birbiri peşisıra gelen yenilgileri durduramadı.

Mayıs ayı ortalarında, ABD, Mengistu'yu ülkeyi terketmeye çağırdı. Sovyetler'in de dayatması karşısında Mengistu Zimbabve'ye sığındı. Bir ABD sözcüsü gelişmenin perde arkasını şöyle açıkladı:

"Uzun süredir Afrika'da Somali ve Liberya'daki gibi doğrudan bir askeri müdahaleyi önlemek istiyorduk... Barış sürecinin ve politik değişimin başarısına şans tanıyabilmek için Mengistu'yu ülkeden çıkarmak zorundaydık."

Gelişmeler, Etyopya'da rejimin çökmesinde ABD, Sovyetler Birliği ve İngiltere'nin

istihbarat örgütlerinden, komando birliklerine, diplomatlarına varıncaya dek, kapsamlı bir planın rol oynadığını gösterdi.

Mengistu'nun ülkeyi terketmesinin ardından, Londra'da, ABD'nin başkanlığında, Etyopya hükümeti, EPRDF, EPLF ve OLF'in katıldığı "barış görüşmeleri" yapıldı.

Bu arada İngiliz özel komando (SAS) birlikleri bir operasyonla eski kral Haile Selasiye'nin ailesini "kurtardı" ve İngiliz Elçiliği'ne getirdi. SAS birlikleri, EPRDF gerillalarının Addis Ababa'ya girişini kolaylaştıracak "girişimlerde" de bulundu.

Başkentini işgali ardından, ABD ve İngiltere'yi protesto eden, "birlik" sloganları atan

Etyopya İşçi Partisi yanlısı binlerce göstericiyi ateş açarak dağıtan EPRDF birlikleri, sıkıyönetim ilan ettiler. Etyopya İşçi Partisi kapatıldı, mallarına el konuldu.

EPRDF'in iktidara yerleşmesinin ardından bir açıklama yapan Eritre Halk Kurtuluş Cephesi, Addis Ababa'da kurulacak bir hükümette yer almayacağını, Eritre'de kendi hükümetini kuracağını duyurdu. Eritre konusu, daha şimdiden gerginlik yaratmış durumdadır.

EPRDF'in "devrimciliği" de su götürür. EPRDF'in Ocak 1991'de yapılan 1.Ulusal Kongresi'nde, karma(!) ekonomi ve çok partili rejim temelinde, burjuva demokrasisinin bir varyasyonu benimsendi.

Dünya çapındaki gericilik ve karşı-devrim döneminde, Batı'nın özel komando birlikleri ve istihbarat servislerinin şemsiyesi altında gelişen durumun ardında hangi emperyalist oyunların olduğunu görmek için herhalde çok beklemeyeceğiz. ●

Demokrasi kavgasını durdurma çabası

Üçbin yediyüz onüç sayılı Terörle Mücadele Yasası, yoğun bir biçimde tartışılıyor. Çıksın diye oy verenler bile yasayı savunuyor görünmüyor. O

zaman insan doğal olarak "peki bu yasa nasıl çıktı?" diye soruyor.

Sorulması gereken soru "bu yasa neden çıktı?" sorusudur. Bu soruya yanıt verildi mi bir bütün olarak diğer sorulara da yanıtlar kolayca verilecektir.

Bu yasa en başta, demokrasi kavgasının önünde yürüyen işçi sınıfının yarattığı fiili demokratikleşmenin önüne dikilmeye çalışılan engeldir.

Üçbin yediyüz onüç sayılı yasa, yürütmenin gücünü serbestleştiren, her yanıyla anti-demokratik, baskıcı, devlet terörünü meşrulaştıran, burjuvazinin kendi hukuk standartlarına bile ters düşen bir dayatmadır. Devrimcileri "insan avlarında" katletmeyi yasallaştırıyor.

Türkiye yapısal bunalımlarının çözümsüzlüğü içerisinde kıvranan bir ülkedir. Bunun nedeni, varolan açmazların burjuvazinin emperyalistleşmemesiyle bağlı olmasıdır. Dış pazar ihtiyacı karşılanamayınca, hepten sınırlı olan iç pazar burjuvaziye iyice dar geliyor. İçte sömürü iyice azgınlaşıyor. Ekonomik şiddet sınırsızlaşıyor. Yapısal bunalım sürekli kendisini üreterek derinleşiyor. Devrim karşı-devrim ikilemini kalıcı yapan nesnel taban budur.

Öte yandan, toplumun her kesiminden çok yönlü demokratik istemlerin yükselişi, mevcut açmazları iyice azdırıyor. Burjuvazinin demokratikleşmeye nefesi yetmiyor. Toplumsal istemler karşılanamıyor. Çünkü, ne kadar güdük olursa olsun en küçük bir demokratikleşme bile, alkoliğe içki ikram edilmesi sonucunu doğuruyor. Karşılanamayan toplumsal istemler, böyle bir tabanda sınıf çelişkilerini daha da alevlendiriyor, toplumsal bunalımı yoğunlaştırıyor.

Demokrasi kavgası yükseldikçe burjuvazi "demokratikleşme" oyunlarına sık sık başvuruyor. Ama bu, demokratikleşmeyi anlatmıyor. Emperyalizmin zayıf halkası Türkiye'de gerçek demokrasi ancak devrimle ulaşılabilecek bir hedef olarak kendini dayatıyor.

"Terörle mücadele kanunu" bu-

Çanakkale E Tipi Cezaevi'nden yazan

İsmet Cebesiz, burjuvazinin bu yeni

yasaya neden gerek duyduğunu

inceliyor

nun olumsuzundan anlatımıdır. Yükselen demokrasi kavgasından burjuvazinin ne büyük korku duyduğunu gösteriyor.

Yasa, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi güçlerin ekonomik, sosyal-kültürel, siyasal vb. istemlerini "terör" suçu için yeterli bir taban olarak gören bir içerikle başlıyor.

"Terör suçunun" basın yoluyla işlenmesi şeklinde ifade edilen bir mantıkla yayın organları üzerinde baskı artırılıyor. İşkence meşrulaştırılıyor, muhbirlik ödüllendiriliyor. Yargı ve savunma sürecinde haklar kısıtlanıyor. Cezaevlerinde "terör" tanımına uygun yeni düzenlemeler getirilerek yeni saldırıların önü açılıyor.

141-142. maddeler öz itibarıyla kalkmıyor, yeni yasada "terör suçu" diye önümüze getiriliyor. Öte yandan, 141-142'nin kaldırılmasıyla, kişisizleşmiş, burjuva düzenine entegre olmuş, halkın çıkarlarına sırtını dönmüş sahte solun (TBKP gibi) oynayacağı halk düşmanı rollerin önünün açılması amaçlanıyor. Devrimci güçler "terör" kapsamına alınırken, uzlaşmacı legalist akımlar, burjuvazinin beşinci kolları "demokratikleşmeden" nasiplenmiş oluyor.

Türkçenin dışında dil kullanılmamasını yasaklayan 2932 sayılı kanunun kalkması da, 141-142'deki "demokratikleşmeden" farklı değil. Kürtçe konuşmak "serbest" oldu. Ama nerede, sadece evde! Toplumsal yaşamın tüm alanlarında Kürtçeyi yazılı ya da sözlü kullanmak eskisinden daha sert "yasal" önlemlerle yasaklanmıştır.

Üçüncü olarak, bir de 163.madde kaldırıldı. KAVGA'nın 1.sayısında çok doğru bir biçimde işlendiği gibi, bu maddenin kalkması "inanç özgürlüğü" ile ilgili değildir. "Devletin din temelinde örgütlenmesi"ni hedefleyen akımlara özgürlük tanıyor.

Ne kadar işlediği tartışmalı olsa da, laikliğin tümünden kaldırılmasına, halkın büyük çoğunluğunun demokratik hak ve özgürlüklerine, sayısı 20 milyonu aşan Alevi halka yönelik yeni saldırıların önünü açan bir

adım demokrasi adımı olamaz.

163.maddenin kaldırılması, yeni bir karşı-devrimde dinsel gericiğin taban olarak kullanılmasının önünü açan yanlarla birlikte

değerlendirildiğinde, gerici bir adımdır.

Yeni yasanın cezaevlerine ilişkin içeriğine de bakmak gerekir. Yasaya göre "terör suçlarından" tutuklanan ya da hüküm giyenler "özel infaz kurumlarında" cezalarını çekeceklerdir. Bu cezaevlerinde hükümlülerin birbirleriyle teması önlenecek, bu kurumlarda açık ziyaret yapılmayacaktır.(Md.16) Avukat görüşüne denetim ve sınırlama getirilecek, infaz yakmalar daha da kolaylaştırılacak, vb... Devrimci tutsakların aylar önce teşhir ettiği ve burjuvaziyi geri çekilmeye zorladığı Eskişehir hücre cezaevi dayatması, böylece ve hem de "yasal" yoldan dayatılmış oluyor.

Ancak, cezaevleri sınıf savaşının, demokrasi kavgasının parçasıdır. Cezaevlerinde insanca yaşam elde etme kavgası siyasal mahkum statüsünün tamamlayıcısıdır. Yılları kapsayan mücadeleler sonunda bugün insanca yaşama denk gelecek fiili kazanımlar elde edildiyse, bunu siyasal mahkum statüsünün yaşamda meşrulaşmasının dışında düşünemeyiz.

Şimdi, ölümler ve sakatlanmalar pahasına yükseltilen kavganın kazanımlarını yok etmeyi amaçlayan bir "yasal" dayatma vardır.

Yasanın anti-demokratik içeriğini gizlemede bir araç olan "şartlı salıverme" uygulaması da sözde demokratikleşmeye örnektir.

Bir kere devrimci tutsaklar kendilerini hiçbir zaman "suçlu" görmediler. Cezaevi alanında tarihsel olarak haklılığına inandıkları kavgaları kadar özgürdüler. Zaten cezaevlerinde sürdürdüğümüz demokrasi kavgası bu özgürlüğü ifade eder.

Evet, yükselen gerçek demokrasi kavgasını "demokratikleşme" oyunuyla durdurmanın planları yapılıyor. Ama öte yandan, yükselen toplumsal istemler, demokrasi kavgasının fiili kazanımları, tüm Anadolu'ya nefes alarak genişliyor. Demokrasi işçi sınıfının gündeminde, demokrasi kavgasının başını işçi sınıfı çekiyor. ●

Devrim ve demokrasi kavgasını işçi sınıfının dünya görüşüyle yükselten

KAVGA temsilcilikler açacaktır

İŞÇİ, EMEKÇİYSENİZ,
HAKSIZLIKLARA, SÖMÜRÜYE
DUR DEMEKTEN,
GERÇEK DEMOKRASİDEN,
ADİL BARIŞTAN,
1000 YILLIK GELENEĞİ
GELECEĞE TAŞIMAKTAN, YANAYSANIZ,
KAVGACIYSANIZ,

BU GÖREV SİZİNDİR

KAVGA TEMSİLCİSİ OLUN!

İstekli okuyucularımız, özgeçmişlerini, ad ve adreslerini içeren yazılı başvurularını 2 fotoğrafla(6x9) birlikte, aşağıdaki adreslere taahhütlü olarak postalayabilir, telefonla ya da şahsen başvurabilirler.

YENİ KAVGA'CILARA MERHABA!

Türkiye: KAVGA Merkez Bürosu, Ordu Caddesi Dalgarcık Sokak
No:32/24, Fatih, İstanbul
Telefon: (1) 521 52 62

Avrupa: KAVGA Avrupa Temsilciliği, Murtaza Dersimli,
P.O.Box 1822, N1 Londra, İngiltere

Yeşil Bursa Kızıla Çaldı

KAVGA-İstanbul

Türk-İş'in 2 Haziran 1991 Pazar günü düzenlediği "Haksızlıklara Hayır Mitingi"ne ülkenin dört bir yanından 100 bini aşkın işçinin katılımıyla, yeşil Bursa kızıla boyandı.

Doğrudan iktidarı hedef alan coşkulu belgileriyle tulumlu ve baretili işçiler, sabahın erken saatlerinden itibaren Bursa'nın Fomara Meydanı'nı zaptetmeye başladılar. Bu arada, "bu miting Şevket Yılmaz'ın mitingidir, Yılmaz'a alkış mı tutacağız" diyen bazı "sol"ların tutumu da ilginçti.

Bursa mitinginde işçi sınıfımız, "Türk-İş istifa", "DİSK açılmalıdır" gibi belgelerle sendikal birliği (bilerek ya da bilmeyerek) baltalamaya çalışan, sınıfın bilincini geri gören, üstüne üstlük "bu ülkede işçi sınıfı yoktur" demeye cesaret edebilen bazı "sol" guruplara, meydanlardan açık ve net cevabını verdi.

"Devrimci işçiler sendika yönetimine", "yaşasın işçilerin birliği", "devrimci Türk-İş'i yaratacağız", "DİSK'i Türk-İş'te yaşatacağız" belgileriyle meydandan taşan işçiler, sendikal birliğin pekiştirilmesi yönünde bir dönemeci daha başarıyla döndüler.

Türk-İş genel başkanı Şevket Yılmaz'ın konuşması sık sık protesto sesleriyle kesildi. Türk Metal işçileri genel başkan Özbek'i istifaya çağırıyor ve

"devrimci işçiler sendika yönetimine" belgisini attılar. Bu, işçinin yöneticisini sıkıştırırken sendikasına sahip çıktığını, sendikal birliğini gözbebeği gibi koruduğunu ve ne pahasına olursa olsun yönetime talip olduğunu bir kez daha göstermiş oldu.

Mitingde işçiler, toplumun en büyük gücü olduklarının bilincindeydiler. Gür sesleriyle Fomara'yı cınlattıyorlardı: "En büyük işçi sınıfı başka büyük yok!" İşçi sınıfının Kızıl Bursa'daki belgeleri, mücadelenin dar ekonomik mücadeleyle sınırlı olmadığını, aksine iktidarı hedeflediğinin bir göstergesiydi: "İşçiler birleşin iktidara yerleşin".

Mitingde işçiler, tüm ezilen

kesimlere yöneltilmiş bir baskı belgesi olan anti-terör yasasının karşısında olduklarını haykırdılar. Böylece, işçi sınıfını geri gören devrimcilerin kulaklarını cınlattılar. Burjuvazinin sahte demokrasiciliğini sergileyen işçiler, gerçek demokrasinin ancak kendileriyle geleceğini de duyurdular: "Demokrasi işçilerle gelecek", "demokrasi için tek yol devrim"!...

İşçiler, "memur" denilen kamu işçilerinin sendikal haklarını savundular, fakat işçi sınıfının bu parçasının elit, seçkin sendika kurup kendilerinden ayrılmasına karşı çıktılar: "İşçi memur elele genel greve".

2 Haziran'da Kızıl Bursa, küçük burjuva aydın kesimdeki yaygın inancın tersini, işçi sınıfının kendisi için sınıf olduğunu, sendikal birliği gözbebeği gibi koruduğunu ve iktidara yürüdüğünü bir daha gösterdi. Bunu yaparken de, dudaklarımızdan düşmeyen tarihi bir işçi marşının şu dizelerinin derin anlamını hatırlattı:

"Yeşil Bursa kurtulacak Kızıl Bursa olursa
"Olursa değil, mutlaka Kızıl Bursa olacak!"

KAVGA-İzmit (S. Ekmekçioğlu)

Mitinge sendikaların kaldırdığı otobüslerden biriyle gittik.

Alanda sınıf kardeşlerimizin oluşturduğu muazzam bir kitle vardı. Ben fotoğraf çekip sloganları not ederken, 50 yaşlarında bir kadın işçi, KAVGA flamasının taşıdığı kortejin

arasından, "çek oğlum, çek de, hiç kimseden korkumuz olmadığının gör-sünler" diye bağırıyordu.

Alanda en sık atılan belgiler şunlardı: "İşçiler birleşin, iktidara yerleşin", "vur vur inlesin, Çankaya dinlesin", "Çankaya'nın şişman 1, işçi düşmanı", "üreten biziz, yöneten de biz olacağız",

"demokrasi işçilerle gelecek", "işçiyiz güçlüyüz, devrimlerde öncüyüz", "yükselt işçinin sesini", "yaşasın işçilerin birliği", "sehpa kurulacak, kalem kırılacak", "ölmeye ölmeye geldik, Özal seni gömmeye geldik", "genel grev yaparız, hükümeti yıkarız", "anti-terör yasasına hayır".

Mitingde özellikle çırağların, çocuk işçilerin gözüpek, kararlı tutumlarından onur duymamak elde değildi. Oniki yaşlarında bir çocuk işçi şöyle diyordu:

"Bu kadar insan hep böyle bir araya gelse ve iş, ekmek istiyoruz dese mecbur kalırlar. Vermezlerse, bizimkiler zaten alırlar. Bunun için ben de en önde yürür bağırırım."

Kitlenin havası müthişti. Tunçbilek'ten gelen maden işçileri disiplinli, kararlı, korkusuz tavırlarıyla özellikle dikkati çekiyorlardı. Yalnız Tunçbilek mi, Mersin'den, Afyon'dan, Ankara'dan, İzmir'den, Adana'dan, Balıkesir, Bilecik, Eskişehir, Kütahya, Manisa, Soma ve daha birçok yerden onbinlerce işçi göğsünü gere gere alana çıkmanın mutluluğunu yaşıyorlardı. Gölcük tersane işçileri, İzmit Petkim işçileri de gövde gösterisindeydiler.

Alana en son giren kolda yer alan KAVGA'cılar, çeşitli sendikaların arasında, Petrol-İş'in İstanbul, Ankara ve genel merkez şubeleri içinde yürüyorlardı. Nazım Hikmet portresi onbinlerin yoğun alkışlarıyla selamlandı.

Mitingde Türk-İş genel başkanı Şevket Yılmaz bir konuşma yaptı. Alan, Türk-İş'in daha aktif tutum almasını isteyen onbinlerin haykırılarıyla inliyordu.

Mitingin bitiminde KAVGA'cılar, İSD üyeleri, en önde Nazım Hikmet portresi, onun ardında "Yükselt İşçinin Sesini", "KAVGA" pankartları ve kendi flamalarıyla yürüyüş koluna geçtiler. Sık sık "yükselt işçinin sesi" sloganını haykıran yürüyüş kolu, Avusturya İşçi Marşı'nı da gür bir sesle okudu.

Akşam TRT, onbinlerin sığamadığı alanı boşmuş gibi gösteriyordu. Oysa, Bursa Bursa olalı böyle bir gün görmemişti. Gerçekleri ne kadar saklamaya çalışırlarsa çalışsınlar, Bursa mitingini, gelen işçinin öfke, kararlılık ve coşkuyla ayağa kalkışının ifadesidir.

Mitingden sonra sendikacı arkadaşlarla kısa bir değerlendirme yaptık. Sendikacılar Şevket Yılmaz'ın eleştirilmesini "haklı bile olsa olumsuz" buldular.

Ancak, sendikal birliğine, "devrimci Türk-İş'i yaratacağız" belgisine sıkı sıkıya sarılmış onbinlerce işçinin, kendi genel merkezinin, genel başkanının tutumunu eleştirmesi, önemlidir. İşçi sınıfı "bölücü-lüğe hayır" diyor ama, kimseye de boş senet vermiyor. Bundan daha sağlıklı ne olabilir? ●

